

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 1

Handwritten text on the right edge of the page, including a signature and the name 'S. J. Polakowski'.

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

**SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERRIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.**

**KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915.**

TELEFONY: KRÓLHUTA 636-640 I KATOWICE 972.

SPRZEDAŻ

**WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU
Z KOPALŃ KRÓL BIELSZOWICE, KNURÓW.**

ADR. TELEGR. SKARBOFERME KRÓL. HUTA.

DOSTARCZAMY NASTĘPUJĄCE
PRODUKTY PRZEMYSŁU AZOTOWEGO DLA CELÓW TECHNICZNYCH:

SALETRĘ AMONOWĄ

SALETRĘ SODOWĄ
P R Z E M Y S Ł O W A

SALETRĘ SODOWĄ
R A F I N O W A N A

S A L M I A K

WĘGLAN AMONU

KWAS AZOTOWY

AMONIAK SKROPLONY

WODĘ AMONIAKALNĄ

T L E N

ORAZ NAWOZY AZOTOWE ZA POŚREDNICTWEM WSZYSTKICH
WIĘKSZYCH ORGANIZACJI ROLNICZO-HANDLOWYCH W KRAJU

**PAŃSTWOWA FABRYKA
ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH**

**W CHORZOWIE
NA GÓRNYM ŚLĄSKU**

Państwowa Wytwórnia Aparatów Telegraficznych i Telefonicznych

Warszawa - Praga, ul. Grochowska Nr. 30

TELEFONY:

Ogólny 10-00-29, Kierownik Techniczny 10-15-24,
Buchalterja 10-13-30, Dział Handlowy 10-00-00,
Kontrola Techniczna 10-05-63
Dyrektor Naczelny 10-00-07

APARATY TELEFONICZNE I ŁĄCZNICE
(CENTRALE) DLA LINJI PUBLICZNYCH
WOJSKOWE I KOLEJOWE

APARATY TELEFONICZNE MORSOWSKIE
TYPU POCZTOWEGO I KOLEJOWEGO

APARATY TELEFONICZNE JUZOWSKIE

BEZPIECZNIKI, PRZELĄCZNIKI, ODGROMNIKI I T. P.
APARATY PRĄDÓW SŁABYCH ORAZ CZĘŚCI SKŁA-
DOWE DO WSZYSTKICH POWYŻSZYCH APARATÓW

Podróżujmy najwygodniej, tanio
i nie tracąc niepotrzebnie czasu:

CZAS PRZEJAZDU:

Warszawa	—	Bydgoszcz	1	godz.	50	min.
"	—	Gdańsk	2	"	20	"
"	—	Katowice	2	"	—	"
"	—	Kraków	1	"	50	"
"	—	Lwów	2	"	30	"
"	—	Poznań	2	"	10	"
Kraków	—	Wiedeń	2	"	50	"
Lwów	—	Bukareszt	6	"	20	"
Katowice	—	Brno	1	"	45	"
Brno	—	Wiedeń	1	"	—	"

BLIŻSZE INFORMACJE:

telefon 547-60
lub w większych
biurach podróży

Nakładem tygodnika

„POLSKA GOSPODARCZA”

wyszła z druku broszura napisana
przez p. H. GRABIANSKIEGO p t.:

EKONOMICZNE SKUTKI USTAWODAWSTWA PROHIBICYJNEGO W STANACH ZJEDNOCZONYCH AMERYKI PÓŁNOCNEJ

BROSZURA TA OMAWIA ZAGADNIENIE PROHIBICJI Z GOSPODARCZEGO PUNKTU WIDZENIA, A WIĘC
WPŁYW PROHIBICJI NA WZROST KONSUMPCJI, UŻYCIĘ NARKOTYKÓW, ILOŚĆ OPUSZCZONYCH
DNI PRACY, PRZESTĘPCZOŚĆ I T. P. I ZAWIERA OBSZERNE DANE STATYSTYCZNE

CENA EGZEMPLARZA zł 2:50.

DO NABYCIA W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” WARSZAWA, ELEKTORALNA 2,
.. .. ORAZ WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH.

POLSKA GOSPODARCZA

DAWNIEJ

PRZEMYSŁ I HANDEL

TYGODNIK WYDAWANY PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU
PRZY WSPÓŁDZIAŁE MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA ORAZ KOMUNIKACJI

WYCHODZI W SOBOTY

T R E Ś Ć Z E S Z Y T U

	STR.		STR.
O KONSOLIDACJĘ PRZEMYSŁU NAFTOWEGO — <i>C. P.</i>	1345	PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM:	
PROJEKTY USTAW W DZIEDZINIE PODATKU DOCHODOWEGO — <i>JAN URBAN</i>	1347	ORZECZNICTWO SĄDOWE	1360
ŻYCIE GOSPODARCZE:		KRONIKA BIEŻĄCA:	
Naczelny Komitet do Spraw Bezrobocia		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1360
Spółki akcyjne w 1930 r. — <i>D.</i>		NOWE SPÓŁKI AKCYJNE	1360
GÓRNICTWÓ I PRZEMYSŁ:		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	1360
GÓRNICTWÓ WĘGLOWE	1351	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
PRZEMYSŁ NAFTOWY	1352	RYNEK DRWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1361
ROLNICTWO	1354	Z BANKU POLSKIEGO	1362
Sprawa organizacji zbytu wełny krajowej oraz hodowli owiec w Polsce — <i>K.</i>		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL:		KRONIKA ZAGRANICZNA:	
TRAKTATY I KONWENCJE	1355	OGÓLNE	1363
W sprawie stosunku kontyngentów celnych do klauzuli największego uprzywilejowania — <i>St. Leszczyński</i>		ANGLJA	1364
HANDEL ZAGRANICZNY	1356	NIEMCY	1364
Bilans handlowy w lipcu 1931 r. — <i>W. St.</i>		AUSTRJA	1365
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1358	WŁOCHY	1366
RYNEK AKCYJNY	1359	GRECJA	1366
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1359	SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO W PAŃSTWACH ZAGRANICZNYCH	1366
Dziesięciolecie Dyrekcji Gdańskiej P. K. P. — <i>J. G.</i>		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1367
		BIBLIOGRAFJA	1368

O KONSOLIDACJĘ PRZEMYSŁU NAFTOWEGO

TRUDNOŚCI gospodarcze, jakie obserwujemy obecnie w dziedzinie przemysłu naftowego, nie są bynajmniej wyłącznie skutkiem trwającego ogólnego kryzysu gospodarczego. Kryzys ten potęguje, naturalnie, te trudności, jednakże istota ich leży w specyficznych właściwościach samego przemysłu naftowego. Dlatego też, mówiąc o przesileniu w przemyśle naftowym, należy mieć na uwadze przede wszystkim warunki, w jakich polski przemysł naftowy — jako taki — prosperuje.

Najistotniejszym momentem w konstrukcji przemysłu naftowego jest sprawa kopalnictwa naftowego, gdyż na wydobyty surowcu naftowym w różnych jego odmianach opiera się cały nasz przemysł naftowy;

gdzieby Polska nie posiadała złóż ropy naftowej, to nie można byłoby myśleć ani o powstaniu rafinerji, ani o rozwinięciu handlu produktami naftowymi na obecną jego skalę. Niezależnie więc od tego, że przemysł naftowy rafinerijny doznał tak wielkiego rozwoju i urósł do samodzielnego zagadnienia przemysłowego, nie może on być rozpatrywany jako przemysł niezależny od problemu ropy, lecz przeciwnie, w rozwiązywaniu jego trudności należy mieć na oku przede wszystkim stan i rozwój kopalnictwa naftowego, t. j. kwestję surowca krajowego, na którym pracują rafinerje.

Już te uwagi ogólne wskazują, w jakim kierunku należy pójść, aby stworzyć warunki, sprzyjające pro-

speracji i dalszemu rozwojowi całego przemysłu naftowego.

Przemysł naftowy należy do najmniej zorganizowanych u nas dziedzin wielkiego przemysłu. Stwierdzali to wielokrotnie sami przedstawiciele tego przemysłu — zarówno producenci ropy, jak i rafinerzy — domagając się częstokroć od Rządu pomocy i opieki w różnych sprawach, tak dotyczących kopalnictwa, jak przerobu i handlu. W różnych również czasach sam przemysł naftowy występował z inicjatywą organizacyjną, podkreślając jej znaczenie i potrzebę. Wreszcie przed trzema laty powołany został do życia Syndykat Przemysłu Naftowego, który wszakże organizacyjnego zagadnienia przemysłu naftowego nie rozwiązał, ani nawet w całości nie ujął, bo poza Syndykatem zostali producenci czystości ropy oraz t. zw. małe rafinerje (outsiderzy); poza tem zaś program działalności Syndykatu nie poszedł (i w tych warunkach nie mógł pójść) po linii generalnego rozwiązania podstawowych trudności przemysłu naftowego, zakreśliwszy sobie tylko głównie uporządkowanie procesów rynkowych, którego to celu także zresztą całkowicie nie osiągnął. Przedewszystkiem zaś kapitalne zagadnienie pionierskich wierceń naftowych zostało zaledwie ujęte fragmentarycznie — przez powołanie dla tych zadań specjalnego towarzystwa wiertniczego „Pionier”, związanego ściśle z Syndykatem.

Poprzestając na stwierdzeniu faktu, że istniejący Syndykat Przemysłu Naftowego zadania swego, nawet w tak ograniczonej mierze, nie spełnił, nie idzie nam w tej chwili o precyzowanie przyczyn tej sytuacji, a tem bardziej o inkryminowanie komukolwiek błędów lub wpływania na dekonsolidację przemysłu naftowego. Pragniemy ograniczyć się — i to musi być punktem wyjścia — na stwierdzeniu, że przemysł naftowy wymaga przeorganizowania i że stać się to musi zarówno w interesie całego polskiego życia gospodarczego, jak i samego przemysłu naftowego.

Najcharakterystyczniejszą właściwością przemysłu naftowego jest to, że prosperuje on pod znakiem stale zmniejszającej się produkcji kopalnianej, i że rafinerje naftowe (w tej liczbie i „Polmin”), których budowa obliczona była na znacznie większe wydobycie surowca naftowego, stoją ciągle przed zagadnieniem braku surowca przerobczego i stąd przymusowej stagnacji, częściowa zaś tylko praca rafinerji wpływać, oczywiście, musi na podrożenie kosztów produkcyjnych. Z jednej więc strony istnieje w ten sposób problem poparcia kopalnictwa naftowego, a przede wszystkim poparcia wierceń poszukiwawczych, któreby odkryły nowe ośrodki pokładów ropnych, a z drugiej strony istnieje kwestja ewentualnego dostarczenia surowca dla pełnego uruchomienia istniejących rafinerji, który to surowiec, oczywiście, mógłby w danej chwili pochodzić tylko z importu. Import jednakże

ropy naftowej wpłynąć musiałby ujemnie na rozwój rodzimego kopalnictwa naftowego, w pierwszej linii choćby przez to, że cena ropy odpowiednich marek zagranicznych jest znacznie niższa od ceny ropy tych samych marek krajowych. Widzimy zatem, że jest to dylemat bardzo skomplikowany i że nie da się on rozwiązać przez zdecydowanie poparcia którejkolwiek z tych dwóch gałęzi przemysłu naftowego oddzielnie, i że przeciwnie obie one — i produkcja ropy i jej przerób — są ze sobą jak najściślej związane.

A oprócz problemów kopalnictwa ropy i rafinerji istnieją jeszcze dalsze zagadnienia naftowe, które życie codzienne wysuwa z wielką aktywnością i które muszą być w jakiś sposób uporządkowane, zwłaszcza jeżeli zazębiają się one o inne rodzaje przemysłu krajowego.

Do tych zagadnień należy w pierwszym rzędzie sprawa gazów, która jest dla polskiego przemysłu naftowego sprawą nową i wymaga ogólnego opracowania gospodarczego. Gaz bowiem wchodzi w grę jako produkt świetlny i opałowy, a więc zazębia się o kwestję kopalnictwa węglowego i elektryczności. Poza tem gaz stanowi także i surowiec dla różnych dziedzin produkcji chemicznej, gdzie znowu zaczepia o przemysł węglowy w zakresie rywalizacji z koksem. Widzimy więc, że w zagadnieniu gazów ziemnych natrafiamy na potrzebę uzgodnienia interesów między przemysłem węglowym a przemysłem naftowym.

Drugim takim bardzo aktualnym momentem konfliktu jest sprawa mieszanek spirytusowych, które coraz więcej zdobywają sobie uznanie i rynek zbytu i poważnie konkurują, jako środek napędowy, z benzyną. Ostatnie badania techniczne wykazały pełną możliwość zastosowania mieszanek spirytusowych nie tylko do motorów samochodowych, ale także i samolotowych. Zagadnienie to w najwyższym stopniu interesuje rolnictwo, które, jako producent spirytusu, musi zabiegać o jak najszerszy jego zbył, a więc mimo woli staje się konkurentem przemysłu naftowego. A przecież w dziedzinie środków napędowych istnieje jeszcze sprawa benzolu i gazoliny, których to artykułów pod względem kwalifikacji pędnych absolutnie lekceważyć nie można.

Wyżej wspomnieliśmy mimochodem o cenie ropy. Moment ten jest szczególnie ważny w dziedzinie handlu produktami naftowymi, których ceny na rynkach zagranicznych są znacznie niższe niż ceny analogicznych produktów na rynku krajowym. I dlatego eksport produktów naftowych odbywa się po dużo niższych cenach niż krajowe, a co więcej — odbywa się na warunkach poniżej rentowności. Stąd wynika, że ceny krajowe produktów naftowych muszą kompensować straty, płynące z eksportu tych produktów. I to więc zagadnienie czeka na rozwiązanie; jaki, mianowicie, ma być kierunek i charakter naszego handlu produktami naftowymi: czy mamy główny nacisk położyć na handel wew-

nętrzny i wycofywać się z eksportu, czy też musimy nadal rozwijać oba działy handlu produktami naftowymi. Oczywiście, że i ta kwestja wiąże się ze sprawą wydobywania ropy; bo, jeżeli będą odkryte bogatsze jej złoża i produkcja jej się wzmoże, to i sprawa handlu produktami naftowymi będzie wyglądać zupełnie inaczej niż dzisiaj, albowiem warunki finansowe produkcji ropy i jej przerobu oraz koszty handlowe ułożą się wtedy znacznie pomyślniej w stosunku do przemysłu zagranicznego. Gdyby zaś nowe złoża naftowe nie zostały odkryte, a przynajmniej odkrycie ich opóźniało się, obecne zaś źródła wydobywania ropy nie wykazywały jej powiększenia, to, oczywiście, mielibyśmy nadal do czynienia w handlu produktami naftowymi z obecnymi jego trudnościami.

Wszystkie poruszone tutaj sprawy domagają się uporządkowania, wymaga tego przede wszystkim interes państwowy, a przecież nie do pomyslenia także jest, aby przemysł naftowy mógł nadal prosperować w obecnych warunkach i mógł nadal być tak bogatym terenem wszelkich możliwości dla spekulacji i grynderstwa niepowołanych i szkodliwych częstokroć elementów.

Podstawą do uporządkowania przemysłu naftowego może być wysunięcie koncepcji zorganizowania całokształtu przemysłu naftowego, we wszystkich jego odgałęzieniach, i powiązania ich ze sobą w twórczą i racjonalną całość gospodarczą, która służyłaby zarówno interesom samego przemysłu naftowego, jak i interesowi państwowemu. Bazą organizacyjną do rozwiązania tego rodzaju koncepcji może być utworzenie nowego syndykatu naftowego, któryby

wszakże miał zapewnione warunki i był zdolny do objęcia wszystkich momentów przemysłu naftowego, zarówno procesu wydobywczego, jak i rafineryjnego, oraz koncentracji handlu produktami naftowymi. Utworzenie tego rodzaju organizacji jest całkowicie możliwe i powinno być w interesie przemysłu naftowego w najkrótszym czasie dokonane.

Ponieważ usiłowania samego przemysłu naftowego dały jedynie rezultaty połowiczne, a bolączek zasadniczych nie usunęły, Rząd — jak się dowiadujemy — zamierza wystąpić z inicjatywą pobudzenia przemysłu naftowego do zwartej organizacji, licząc na to, że znajdzie w zainteresowanych czynnikach tego przemysłu pełne zrozumienie i lojalne współdziałanie. Gdyby ta inicjatywa Rządu doznała mocnego poparcia samego życia gospodarczego, to sprawa dobrowolnego zorganizowania przemysłu naftowego znalazłaby się na jak najlepszej drodze, tem bardziej, że Rząd posiada w swym ręku dosyć środków, aby móc skutecznie dopomóc przemysłowi naftowemu w tej pracy i w kierunku stworzenia zeń jednego więcej racjonalnego źródła dobrobytu narodowego.

Dotychczasowe doświadczenia stwarzają podstawy do mniemania, że osiągnięcie porozumienia organizacyjnego składowych elementów przemysłu naftowego jest wykonalne i że sam przemysł naftowy do tego porozumienia najgorliwiej się przyłoży.

Opinia publiczna z pewnością pilnie obserwować będzie ten proces konsolidacyjny i wyrobi sobie przekonanie, jak dalece przemysł naftowy dojrzał do obiektywnej i racjonalnej oceny sytuacji, w jakiej się znalazł.

C. P.

PROJEKTY USTAW W DZIEDZINIE PODATKU DOCHODOWEGO

OBOWIAZUJĄCA obecnie ustawa o państwowym podatku dochodowym przeszła już niewątpliwie życiową próbę. Wieloletnia praktyka uwypukliła w dostatecznej mierze dobre i złe strony ustawy, a doświadczenia, nagromadzone przy stosowaniu ustawy, stanowią wystarczający materiał dla krytycznej jej oceny.

O ujemnych stronach ustawy mówią dzisiaj i sfery gospodarcze, a że one są — nie przeczą również i sfery rządowe, a specjalnie Ministerstwo Skarbu. Prace przygotowawcze nad gromadzeniem materiałów dla reformy podatku dochodowego są w toku, opracowane są również tezy tej przyszłej reformy. Obecne jednak położenie gospodarcze kraju i sytuacja budżetowa nie pozwalają na reformę podatku dochodowego, jakkolwiek zasadniczo możnaby już do niej przystąpić.

Każda zmiana obowiązujących przepisów prawnych pociąga za sobą niewątpliwie pewien wstrząs, który w dziedzinie podatkowej spowoduje, chociażby na okres przejściowy, pewne obniżenie wpływów z tytułu reformowanego podatku. Dlatego też do zmiany obo-

wiązujących przepisów w dziale danin publicznych można przystąpić w dobie dobrej konjunktury gospodarczej oraz przy sytuacji budżetowej Państwa, mniej wrażliwej na nieuniknione wahania we wpływach budżetowych, spowodowane zmianami. Specjalnie gruntowna reforma podatków bezpośrednich, które w naszym budżecie stanowią najpoważniejszy odsetek wpływów budżetowych, będzie mogła być przeprowadzona tylko przy istnieniu większych rezerw kasowych Skarbu Państwa, względnie przy konjunkturze gospodarczej, która mimo reformy mogłaby rokować utrzymanie wpływów z tytułu podatków bezpośrednich na odpowiednio wysokim poziomie. Przy dzisiejszej sytuacji gospodarczej, mając przede wszystkim równowagę budżetową na względzie, lepsze jest konsekwentne wykonywanie obowiązujących ustaw, chociażby niezupełnie doskonałych, aniżeli puszczanie się na drogę eksperymentów, których wyniki nie można dokładnie przewidzieć. Z obowiązującą ustawą jest w dostatecznej mierze obznajmione społeczeństwo, a także aparat skarbowy, praktyka reguluje w dużej mierze pewne niedociągnięcia,

względnie pewne niewłaściwości ustawy, i to również przemawia za słusnością przedstawionej wyżej tezy. Zasadniczo zatem nie należałoby w chwili obecnej wprowadzać żadnych większych zmian w dziedzinie podatku dochodowego.

Konieczności jednak budżetowe zmusiły Rząd do szukania możliwości wzmoczenia dochodów budżetowych przez pociągnięcie do świadczeń na rzecz Skarbu Państwa możliwie szerokich warstw społecznych. Nie ulega wątpliwości, że każde podwyższenie obciążenia podatkowego, zwłaszcza w dobie obecnego kryzysu, odbije się ujemnie na życiu gospodarczym. Dlatego też, dążąc do zwyżki wpływów budżetowych, należało szukać drogi, któraby — zapewniając należyte powiększenie dochodów Skarbu Państwa — najmniej ciężko była odczuta przez życie gospodarcze, a jednocześnie możliwie mało naruszała w zasadzie swojej i konsekwencjach zasadę sprawiedliwości podatkowej.

Wychodząc z powyższego założenia, należało zastrzymać się na podatku dochodowym. Podatek ten uiszcza się od dochodu (netto), przy pewnym minimum egzystencji, wolnem od opodatkowania, wobec czego dodatkowe obciążenie świadczeniem na rzecz Skarbu Państwa tego dochodu nie powinno wyrzucić większego ujemnego wpływu na życie gospodarcze i przyczynić się do pogłębienia obecnego kryzysu.

W dziedzinie zatem podatku dochodowego opracowano dwa projekty ustaw:

1) projekt ustawy o nadzwyczajnym dodatku do państwowego podatku dochodowego,

2) projekt ustawy o zmianie niektórych postanowień ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Pierwszy z projektów ma na celu przedewszystkiem czasowe wzmoczenie wpływów budżetowych, drugi — poczynienie trwałych zmian w obowiązującej obecnie ustawie o państwowym podatku dochodowym — zmian, mających na celu usunięcie nierównomierności w opodatkowaniu takich samych dochodów.

Projekt ustawy o nadzwyczajnym dodatku do państwowego podatku dochodowego przewiduje dodatkowe obciążenie dochodów, służących za podstawę wymiaru państwowego podatku dochodowego — niższe dla dochodów z działu I ustawy (dochody fundowane), wyższe dla dochodów z działu II ustawy (uposażenia służbowe, emerytury, renty i wynagrodzenia za najemną pracę).

Proponowany nadzwyczajny dodatek do państwowego podatku dochodowego z działu I ustawy wynosi:

przy dochodzie rocznym ponad	zł	1.500	do	zł	3.600	0,5%	
"	"	zł	3.600	do	zł	10.000	1 %
"	"	zł	10.000	do	zł	60.000	2 %
"	"	zł	60.000	do	zł	160.000	3 %
"	"	zł	160.000			4 %	

dochodu, ustalonego dla wymiaru podatku dochodowego.

Dodatek ten byłby pobrany, poczynając od dochodów, ustalonych dla wymiaru podatku na 1932 rok podatkowy.

Proponowany nadzwyczajny dodatek od dochodów, opodatkowanych według działu II ustawy, wynosi przy wynagrodzeniu, obliczonym w stosunku rocznym:

ponad	zł	2.500	do	zł	3.600	0,5%
"	zł	3.600	"	zł	10.400	1 %
"	zł	10.400	"	zł	60.000	2 %
"	zł	60.000	"	zł	80.000	3 %

ponad	zł	80.000	do	zł	104.000	4 %
"	zł	104.000	"	zł	144.000	5 %
"	zł	144.000	"	zł	184.000	6 %
"	zł	184.000	"	zł	200.000	7 %
"	zł	200.000	"	zł	220.000	8 %
"	zł	220.000	"	zł	250.000	9 %
"	zł	250.000				10 %

wypłacanego wynagrodzenia.

Dochody z uposażeń służbowych, emerytur, rent i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłacane z funduszków Państwa, będą wolne od powyższego dodatku za wyjątkiem dochodów, wypłacanych z funduszków monopolów państwowych, banków państwowych oraz tych przedsiębiorstw państwowych, które określi rozporządzenie Ministra Skarbu. Również wolne będą od dodatku pobory, wypłacane z funduszków związków komunalnych tym funkcjonariuszom samorządowym, którzy pobierają uposażenia na tych samych zasadach, na jakich oblicza się pobory funkcjonariuszów państwowych (rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 30/XII 1924 r. — „Dz. Ust. R. P.” Nr. 118, poz. 1073). Powyższe zwolnienia są uzasadnione obniżką płac pracowników państwowych i samorządowych, sięgającą 15 — 30% uposażenia.

Podatek od dochodów z działu II ustawy będzie pobrany począwszy od uposażeń służbowych, emerytur, rent i wynagrodzeń za najemną pracę, przypadających za miesiąc styczeń 1932 r. lub też wypłacanych od dn. 1 stycznia 1932 r.

Obliczenie i pobór nadzwyczajnego dodatku będzie uskuteczniane jednocześnie z obliczeniem i poborem właściwego podatku dochodowego, nie przysporzy zatem zbytnej pracy urzędom skarbowym.

Z zestawienia obciążenia z tytułu nadzwyczajnego dodatku w działu I i II ustawy widzimy, że przy dochodzie do zł 60.000 obciążenie to w obu działach jest jednakowe. Wyższe obciążenie dochodów ponad zł 60.000 z działu II ustawy uzasadnia się tem, że wyższe obciążenie tego rodzaju dochodów nie odbije się w tym stopniu ujemnie na życiu gospodarczym, w jakim odbiłoby się obciążenie dochodów gospodarczych z działu I ustawy; co najwyżej zmusi ono płatników do nieznacznego obniżenia stopy życiowej.

Wprowadzając nadzwyczajny dodatek do państwowego podatku dochodowego, projekt przewiduje równoczesne zawieszenie poboru dotychczasowego 10%-owego dodatku do tegoż podatku.

Proponowana ustawa utraci moc obowiązującą w terminie, który określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Wpływy z tytułu nadzwyczajnego dodatku, wobec zmiennej konjunktury gospodarczej, nie dają się dokładnie obliczyć. Będą one jednak dosyć pokaźne.

Projekt ustawy o zmianie niektórych postanowień ustawy o państwowym podatku dochodowym ma na celu usunięcie istniejących w obecnie obowiązującej ustawie o państwowym podatku dochodowym nierównomierności w opodatkowaniu tantjem oraz dochodów z uposażeń służbowych.

Dochód z tantjem w myśl art. 25 ustawy o państwowym podatku dochodowym podlega opodatkowaniu i normalnym podatkiem dochodowym — według działu I ustawy, i specjalnym podatkiem od tantjem w wysokości 50% stawki — według skali z art. 23 ustawy.

Za dochód z tantjem, w potocznym tego słowa znaczeniu, uważa się wszelkie wynagrodzenia, otrzymywane przez członków zarządów, rad, komitetów nad-

zorczych i komisji rewizyjnych, poza stałym perjo-dycznym i zgóry liczbowo określonym wynagrodze-niem, wypłacaniem takim osobom z tytułu ich stałego zatrudnienia w przedsiębiorstwie.

Obowiązujący obecnie art. 18 ustawy o państwo-wym podatku dochodowym zacieśnia przytoczone wy-żej pojęcie tantjem do wynagrodzenia procentowego, wypłacanego osobom, nie biorącym stale czynnego udziału w zarządzie przedsiębiorstwa, a należącym do składu zarządów, rad, komitetów nadzorczych i ko-misji rewizyjnych. W związku z tem tantjem, wy-płacane tego rodzaju osobom, biorącym czynny udział w zarządzie, są obecnie traktowane jako zwykłe upo-sażenia, od których potrąca się podatek dochodowy według działu II ustawy.

Dochód zatem z tantjem w chwili obecnej w pew-nych wypadkach podlega i ogólnemu podatkowi do-chodowemu i specjalnemu podatkowi od tantjem, w innych — tylko podatkowi dochodowemu od uposa-żeń służbowych według działu II ustawy o państwo-wym podatku dochodowym, który jest znacznie niż-szy od obciążenia w wypadku pierwszym.

Pojęcie czynnego udziału w zarządzie przedsię-wzięcia, zwłaszcza w świetle wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego, jest bardzo szerokie, i z tego powodu opodatkowanie tantjem i podatkiem dochodowym i specjalnym podatkiem od tantjem ma w praktyce minimalne zastosowanie; świadczyć o tem mogą wpływy z tytułu specjalnego podatku od tan-tjem, które wynosiły w roku budżetowym 1928/29 zł 277.952, w 1929/30 r. zaś zł 245.078. Są to wpływy niewspółmiernie niskie w stosunku do dochodów, osiągniętych faktycznie z tantjem, w potocznym tego słowa znaczeniu, a wzmożenie tych wpływów, wobec obecnego brzmienia art. 18 ustawy o państwowym podatku dochodowym, nie jest możliwe.

Projektowane brzmienie art. 18 ustawy, podane w art. 1 nowego projektu, rozszerza znacznie ustawo-wą definicję tantjem, zbliżając ją do pojęcia tantjem w potocznym tego słowa znaczeniu.

Nierównomierność w opodatkowaniu podatkiem do-chodowym od uposażeń służbowych polega na tem, że dochód z uposażeń służbowych, osiągnięty u jed-nego pracodawcy, wobec obowiązującej progresji, podlega wyższemu opodatkowaniu od dochodu, osią-

gniętego w tej samej wysokości u różnych pracodaw-ców. Zjawisko to ma miejsce dlatego, że w myśl obec-nie obowiązujących przepisów podatek dochodowy od uposażeń podlega potrąceniu u każdego pracodawcy z osobna, przyczem dla wysokości potrąceń miarodaj-na jest kwota wynagrodzenia u poszczególnego pra-codawcy, obliczona w stosunku rocznym.

Nierównomierność tę usuwa projekt, przewidując łączne opodatkowanie uposażeń, otrzymanych w cią-gu roku, przez uiszczenie w następnym roku w 4 ra-tach kwartalnych różnicy pomiędzy podatkiem, po-trąconym w ciągu ubiegłego roku przez poszczegól-nych pracodawców, a podatkiem, przypadającym do zapłaty według skali art. 111 ustawy od łącznego do-chodu, otrzymanego w ciągu ubiegłego roku od róż-nych pracodawców.

Formalną stronę poboru tej różnicy przewiduje się taką samą, jak formalne postępowanie przy podatku dochodowym od uposażeń, z tą tylko odmianą, że pra-wa i obowiązki, ciężące w myśl dotychczasowych prze-pisów na pracodawcy, przy różnicy ciężać będą na osobie, która otrzymuje uposażenia od różnych pra-codawców.

Zmiany, proponowane w projekcie, są pomyślane jako trwała nowelizacja ustawy o państwowym po-datku dochodowym, stąd też projekt zawiera upo-ważnienie do ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Wpływy z tytułu kumulacji dochodów, otrzymywa-nych od różnych pracodawców, nie dadzą się ściśle obliczyć. Wyniosą one kwotę kilku milionów złotych rocznie.

Mimo wzrostu wpływów budżetowych należy się spodziewać, że wprowadzenie projektu w życie nie odbije się większym stopniu ujemnie na życiu gospo-darczem, zwiększone bowiem świadczenia dotyczyć będą przeważnie płatników, dla których uiszczenie podatku nie będzie przedstawiało większych trudności.

Przez usunięcie istniejących dotychczas nierówno-mierności w opodatkowaniu dochodów z tantjem i uposażeń służbowych projekt czyni również zadość przyjętej ogólnie zasadzie sprawiedliwości podatko-wej.

Jan Urban

ŻYCIĘ GOSPODARCZE

NACZELNY KOMITET DO SPRAW BEZ-ROBOCIA. — Prace organizacyjne Naczelnego Ko-mitetu postępują naprzód. Regulamin, ustalający struk-turę i uprawnienia Komitetu, został w dn. 16 b. m. zatwierdzony przez Prezesa Rady Ministrów, wobec czego Prezydium mogło natychmiast wystąpić do wo-jewodów z inicjatywą utworzenia wojewódzkich komi-тетów do spraw bezrobocia, tam, gdzie komitety ta-kie dotychczas nie istnieją, a gdzie równocześnie na-silenie bezrobocia jest o tyle silne, że powoduje ko-nieczność zorganizowania pomocy społecznej.

Pan Prezes Rady Ministrów upoważnił już również Prezydium do zaproszenia około 80 osób, wedle za-twierdzonej przez niego listy, na członków Naczelnego Komitetu. Wśród osób tych figurują nazwiska przedstawicieli samorządu terytorjalnego, organizacy-

i instytucji społecznych, sfer rolniczych, przemy-słowo-handlowych, rzemieślniczych, pracowników fi-zycznych i umysłowych i t. d.

Prezydium Komitetu odbyło w ubiegłym tygodniu szereg narad, a mianowicie:

a) w dziedzinie regulowania stosunków zatrudnie-nia konferowano z przedstawicielami organizacji przemysłowo-handlowych oraz rozpoczęto konferencje ze związkami zawodowymi robotniczymi;

b) w dziedzinie pomocy doraźnej odbyto konferen-cje z naczelnikami wydziałów opieki społecznej w urzędach wojewódzkich, dla wyjaśnienia potrzeb miejscowych, oraz z właściwymi czynnikami w sprawie zapewnienia zawczasu możliwości zaopatrzenia się w pro-dukty masowego spożycia;

c) w dziedzinie zapewnienia środków pieniężnych na

rzecz akcji Prezydium konferowało z P. Wiceministrem Zawadzkim oraz z innymi zainteresowanymi Ministrami.

Poza tem Prezydium opracowało plan akcji zbiorów publicznych w pieniądzu i w naturze na cele pomocy bezrobotnym, które będą organizowane przez komitety wojewódzkie i lokalne.

PROJEKT USTAWY O ZASILENIU FUNDUSZÓW IZB RZEMIEŚNICZYCH.

Trudności finansowe, w jakich znalazły się w ostatnich czasach niektóre izby rzemieślnicze, wysunęły konieczność zapewnienia tym izbom większych niż dotychczas źródeł dochodowych.

Jak wiadomo, na fundusze izb rzemieślniczych składają się dotychczas t. zw. dochody samodzielne, pochodzące z opłat, pobieranych za korzystanie z urządzeń izby, przede wszystkim zaś z taks za egzaminy czeladnicze i majsterskie, które wynoszą około 90% dochodów z tego źródła. Te wpływy są jednak zmienne i nie stanowią pewnej pozycji w budżetach izb rzemieślniczych. Na mocy art. 186 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o prawie przemysłowym z dn. 7/VI 1927 r. suma wydatków, prelimitowana w budżecie izby, która nie znajduje pokrycia w samoistnych dochodach, pokrywana jest z 15%-owego dodatku do świadectw przemysłowych, wykupywanych przez rzemieślników. Dodatki do świadectw przemysłowych w chwili obecnej nie załatwiają jednak sprawy, to też, aby umożliwić izbom rzemieślniczym na przyszłość wykonywanie ich zadań ustawowych, opracowany został i uchwalony na Radzie Ministrów projekt ustawy o zasileniu funduszy izb rzemieślniczych

Ustawa — według projektu — daje upoważnienie izbom do rozkładania niedoborów budżetowych na rzemieślników, wykonujących rzemiosło w okręgu danej izby, jeżeli przewidziany art. 186 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 7/VI 1927 r. dodatek do państwowego podatku przemysłowego nie pokrywa całkowicie różnicy między prelimitowaną w budżecie sumą wydatków a sumą samoistnych dochodów izby. Uchwały izby, dotyczące rozkładu niedoboru, podlegałyby zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu. Projekt nowej ustawy przyjmuje więc słuszną zasadę, że sami rzemieślnicy, dla których izby rzemieślnicze stanowią reprezentację interesów zawodowych, powinni bezpośrednio przyczyniać się do utrzymania izb, biorąc na siebie wynikające stąd ciężary, jeżeli oczywiście zajdzie tego potrzeba.

SPÓŁKI AKCYJNE W 1930 R. — W 1930 r. z powodu utrzymującej się depresji gospodarczej ruch założycielski i emisyjny w spółkach akcyjnych był niewielki. Ruch założycielski uprzednio wzrastał się z roku na rok — poczynając od kryzysowego 1925 r. aż do 1928 r.; od 1929 r. jednak z chwilą pogorszenia się konjunktury maleje; ilustruje to nam następujące zestawienie:

	Spółki nowozałożone	
	liczba	kapitał tys. zł
1928	78	109.421
1929	76	61.952
1930	54	54.736

Ruch założycielski w poszczególnych gałęziach gospodarstwa ilustruje następujące zestawienie:

	1929		1930	
	liczba	kapitał tys. zł	liczba	kapitał tys. zł
Rolnictwo i hodowla	—	—	1	250
Górnictwo	1	800	—	—
Przemysł mineralny	3	2.500	1	5.000
Hutnictwo	—	—	—	—
Przemysł metalowy	3	900	3	3.900
„ maszyn. i elektr.	7	6.250	2	850
Obróbka metali szlachetnych i wyroby precyzyjne	1	157	—	—
Przemysł chemiczny	11	15.800	5	5.300
„ włókienniczy	7	8.660	5	4.650
„ papierniczy	1	1.400	1	250
„ skórzany	1	1.000	—	—
„ drzewny	8	3.210	4	1.600

Przemysł spożywczy	4	6.080	6	2.660
„ odzież i galant.	2	500	1	250
„ poligraficzny	—	—	3	2.150
„ budowlany	4	1.432	6	1.850
Gaz, woda i elektryczność	—	—	1	2.000
Handel towarowy	15	6.227	9	3.666
Handel pieniężny (banki)	2	5.000	1	10.000
Komunikacja i telefon	—	—	1	9.000
Transport	2	386	—	—
Inne	4	1.650	4	1.360

Jak widzimy, najsilniejszy ruch założycielski — jeśli chodzi o liczbę spółek — był w 1930 r., (podobnie jak w 1929 r.), w handlu towarowym. Silny spadek ruchu założycielskiego w r. ub. w stosunku do 1929 r. widzimy w przemysłach: maszynowym i elektrotechnicznym, chemicznym, włókienniczym, drzewnym; w niektórych gałęziach, jak np. hutnictwie, przez ostatnie 2 lata ruchu założycielskiego nie było wcale, w szeregu innych był minimalny.

Wśród nowozałożonych w 1930 r. spółek akcyjnych był tylko 1 oddział spółki zagranicznej (firma handlowa), którego kapitał, przeznaczony na działalność w Polsce, wynosił zł 250 tys. W 1929 r. spółek zagranicznych (oddziałów) było w ruchu założycielskim znacznie więcej, mianowicie 4 — o łącznym kapitale, przeznaczonym na działalność w Polsce — zł 2.893 tys.

Według ankiety Gł. Urz. Stat. z pośród 50 nowozałożonych w 1930 r. krajowych spółek, które nadesłały odpowiedź (o kapitale zł 49.312 tys.) — w 25 wypadkach dokonano tylko wpłat gotówkowych, w 19 wypadkach dokonano wpłat zarówno gotówkowych jak i rzeczowych, w 6 spółkach dokonano tylko wpłat rzeczowych; suma wpłat gotówkowych wynosiła zł 12.532 tys., suma zaś wpłat rzeczowych zł 36.780, a więc wpłaty gotówkowe stanowiły tylko 1/3, rzeczowe zaś 2/3 łącznego kapitału założycielskiego (w 1929 r. była dość znaczna przewaga wpłat gotówkowych).

Wspomniana ankieta Gł. Urz. Stat. wykazuje, że przy zakładaniu 37 spółek krajowych wzięli udział tylko subskrybenci polscy, w 11 wypadkach mamy do czynienia zarówno z subskrybentami z Polski jak i z zagranicy (względnie z W. M. Gdańska), a przy zakładaniu 2 spółek brała udział wyłącznie zagranica. Kapitał z Polski wyniósł zł 39.213 tys., zagraniczny zaś — zł 10.099 tys., czyli mniej więcej 1/5; w 1929 r. udział zagranicy w nowozałożonych spółkach krajowych był znacznie większy, bo wynosił ok. 44% łącznego kapitału spółek. Jeśli chodzi o pochodzenie kapitału zagranicznego to przeważały kapitały: duński — zł 4.300 tys. (spółka w grupie telefonicznej), francuski — zł 2.660 tys. (grupy: chemiczna, włókiennicza i handlowa) oraz szwajcarski — zł 1.904 tys.

W 1930 r. dokonano 170 powiększeń kapitału akcyjnego na sumę zł 237.091 tys.; jest to znacznie mniej niż w 1929 r., kiedy powiększono kapitał 375 spółek na sumę zł 534.561 tys. Ta znaczna różnica wynika z tego, że w 1929 r. było o wiele więcej przewalutowań kapitału na złote w złocie w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 22/VIII 1928 r. Poza tem w zakresie właściwych zwiększeń kapitału rok 1930 utrzymał się prawie na poziomie roku poprzedniego, jak to ilustruje następujące zestawienie:

	Liczba spółek		Kapitał	
	1929	1930	1929	1930
			tys. zł	tys. zł
Powiększenia kapitału:				
1) drogą subskrypcji	112	95	161.955	159.230
2) „ przelewów ¹⁾	19	20	15.514	6.570
Przewalutowania kapitału	244	55	357.092	71.291

Jak widzimy, liczba powiększeń drogą subskrypcji spadła dość znacznie, lecz suma dokonanych tą drogą nowych emisji pozostała w 1930 r. prawie taka sama, jak w 1929 r. Odpowiednie dane co do poszczególnych gałęzi gospodarstwa przedstawiają się następująco:

	Liczba		Suma ²⁾	
	subskrypcyj	1929	1929	1930
	1929	1930	tys. zł	tys. zł
Górnictwo	3	2	7.900	25.950
Przemysł mineralny	2	4	470	6.355
Hutnictwo	3	—	55.920	—
Przemysł metalowy	5	7	706	9.060
„ maszyn. i elektr.	13	12	26.746	27.804
„ chemiczny	9	14	6.787	18.725
„ włókienniczy	2	7	1.093	9.000
„ papierniczy	2	4	2.700	15.220
„ skórzany	—	1	—	2.000

¹⁾ Przelewy z kapitału zapasowego, specjalnego i z zysków z lat ubiegłych.

²⁾ Nominalna.

Przemysł Jrzewny	4	7	1.970	950
„ spożywczy	10	3	10.030	5.378
„ odzież. i galant.	5	1	1.185	290
„ poligraficzny	—	6	—	1.335
„ budowlany	8	1	1.286	1.200
Gaz, woda i elektryczność	2	3	3.000	6.500
Handel towarowy	15	6	3.754	623
„ pieniężny (banki)	16	10	23.399	25.200
Komunikacja i telefon	4	3	11.320	1.140
Transport	1	1	300	500
Inne	6	3	3.389	2.000

Nowe emisje drogą subskrypcyj były najpoważniejsze — jeśli chodzi o kapitał — w górnictwie, przemyśle maszynowym i elektrotechnicznym, chemicznym, papierniczym i w bankowości.

Z ogółu powiększeń kapitału spółek (włączając i przewalutowania) 3 tylko dotyczyły oddziałów spółek zagranicznych, przyczem w 2 wypadkach było to powiększenie drogą subskrypcyj kapitału, przeczem 3 pozostałe na działalność w Polsce — o 6.147 tys. łącznie, w 1 wypadku było to przewalutowanie kapitału na sumę 6.363 tys.

Ankieta Gł. Urz. Stat., dotycząca 87 spółek krajowych, wykazuje, że 78 emisji dokonano drogą wpłat gotówkowych, 1 — drogą wpłat gotówkowych i rzeczowych, 8 — drogą jedynie wpłat rzeczowych. Suma wpłat gotówkowych wyniosła 6.147 tys., suma zaś wpłat rzeczowych — 20.000 tys. W 1929 r. sytuacja przedstawiała się inaczej: gotówkowych wpłat było 98.693 tys., gdy rzeczowych 55.872, a więc stosunkowo znacznie więcej.

Wspomniana wyżej ankieta Gł. Urz. Stat. podaje, że w 40 emisjach krajowych spółek uczestniczyli subskrybenci zagraniczni (na ogółem 87 branych na uwagę). Suma, wpłacona przez zagranicę, wyniosła 86.007 tys., przyczem największy udział miała Francja — 18.920 tys., dalej Stany Zjedn. Am. — 14.400 tys., Szwajcaria — 10.471 tys., Czechosłowacja — 10.445 tys., Anglia — 10.416 tys., Belgia — 6.923 tys. i t. d.

W 1930 r. dokonano w 12 spółkach zmniejszeń kapitału na 17.768 tys., przedewszystkiem w górnictwie — na 8.550 tys., w przemyśle metalowym — na 4.800 tys., w przemyśle spożywczym — na 2.837 tys., w przemyśle włókienniczym — na 1.106 tys. i t. d.

Wykreślono z rejestrów handlowych w 1930 r. 30 spółek (w 1929 r. 43) o kapitale łącznym) 16.035 tys. (w 1929 r.

61.738 tys.). Jak widzimy więc, ruch likwidacyjny w 1930 r. był znacznie słabszy niż w 1929 r. Coprawda, w 1930 r. przystąpiło do likwidacji 17 spółek, w tem 2 zagraniczne. Znaczny spadek wykresień spółek w 1930 r. w stosunku do 1929 r. tłumaczy się w dużym stopniu dokonaniem w 1929 r. — w związku z posunięciami reorganizacyjnymi — wykresieniem 2 spółek w hutnictwie o kapitale 52.050 tys. Poza tem w 1929 r. — w związku z poprzednimi zarządzeniami ustawowymi, dotyczącymi bankowości oraz przewalutowań kapitałów — zlikwidowano w 1929 r. 9 banków, gdy w 1930 r. już tylko 1; spółek o kapitale markowym zlikwidowano w 1929 r. 14, gdy w 1930 r. — 12.

Wśród spółek, zlikwidowanych w 1930 r., były 2 oddziały spółek zagranicznych z kapitałem 1.025 tys.

Na podstawie stanu spółek na początku 1930 r. i ruchu ich w ciągu 1930 r. można ustalić stan spółek na dz. 1/1931 r., jak następuje:

	Liczba		Kapitał	
	kraj.	zagr.	miljn. 6	zagr.
Ogółem	1.552	66	3.315·0	247·8
Rolnictwo i hodowla	17	1	9·3	0·1
Górnictwo	65	9	523·5	44·3
Przemysł mineralny	73	2	91·7	2·5
Hutnictwo	15	2	434·9	99·0
Przemysł metalowy	66	3	77·0	6·6
„ maszyn. i elektr.	105	4	208·3	3·9
Obróbka met. szlachetnych i wyrobów precyzyjnych	10	1	2·7	0·2
Przemysł chemiczny	134	6	217·6	12·2
„ włókienniczy	143	6	470·6	28·2
„ papierniczy	29	—	78·0	—
„ skórzany	18	—	12·9	—
„ drzewny	108	3	49·8	0·2
„ spożywczy	209	—	298·1	—
„ odzieżowy i galant.	31	—	15·4	—
„ poligraficzny	45	—	29·7	—
„ budowlany	61	1	22·0	0·3
Gaz, woda i elektryczność	26	2	157·3	16·7
Handel towarowy	224	8	89·9	1·0
„ pieniężny (banki)	64	6	244·9	10·9
Komunikacja	45	1	194·7	0·1
Inne	89	11	76·7	21·7

D.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICTWO WĘGLOWE

WYWÓZ WĘGLA KAMIENNEGO W SIERPNIU 1931 R. przedstawiał się — według danych tymczasowych — następująco (w tys. tonn):

Kraje	Sierpień			Lipiec			Sierpień 1931	Wzrost (+) lub zmniejszenie (-) w stos. do lipca 1931
	1928	1929	1930	1928	1929	1930		
Rynki konwencyjne — ogółem	448	560	336	284	302	302	+ 18	
Rynki środkowo-europejskie	377	490	305	250	261	261	+ 11	
Austria	226	306	182	139	174	174	+ 35	
Węgry	69	111	59	46	33	33	- 13	
Czechosłowacja	82	73	64	64	54	54	- 10	
Niemcy	—	—	—	1	—	—	- 1	
Inne rynki konwencyjne	71	70	31	34	41	41	+ 7	
Gdańsk	34	38	25	31	34	34	+ 3	
Jugosławia	37	32	6	3	7	7	+ 4	
Rynki pozakonwencyjne — ogółem	736	808	719	907	948	948	+ 41	
Rynki północne	616	644	583	635	716	716	+ 81	
Szwecja	273	271	279	317	329	329	+ 12	
Norwegia	54	63	34	64	58	58	- 6	
Dania	152	168	138	131	168	168	+ 37	
Finlandja	63	68	70	61	81	81	+ 20	
Łotwa	51	57	45	42	40	40	- 2	
Litwa	14	6	8	6	10	10	+ 4	

1) Bez kapitałów markowych.

Estonja	—	—	—	1	6	+ 5
Kłajpeda	9	7	4	4	5	+ 1
Z. S. R. R.	—	—	1	6	12	+ 6
Islandja	—	4	4	3	7	+ 4

Inne rynki europejskie	115	155	136	258	217	- 41
Francja	31	74	79	132	125	- 7
Włochy	40	54	29	74	58	- 16
Rumunja	17	12	9	3	3	—
Szwajcaria	10	10	11	11	8	- 3
Holandja	2	5	8	14	15	+ 1
Belgia	14	—	—	24	8	- 16
Hiszpanja	—	—	—	—	—	—
Bułgaria	1	—	—	—	—	—
Rynki pozaeuropejskie	5	9	—	14	15	+ 1
Algier	5	—	—	4	13	+ 9
Brazylja	—	9	—	8	—	- 8
Turcja Azjatycka	—	—	—	2	2	—
Węgiel okrętowy	70	61	86	76	49	- 27
Ogółem:	1.254	1.429	1.141	1.267	1.299	+ 32

Przeładunek węgla w portach:	503	528	462	557	564	+ 7
w Gdańsku	503	528	462	557	564	+ 7
w Gdyni	169	242	274	419	395	- 24
w innych	1	5	—	—	—	—
Razem:	673	775	736	976	959	- 17

Eksport węgla kamiennego w sierpniu, pomimo mniejszej o 2 ilości dni roboczych (25 wobec 27), w porównaniu z miesiącem poprzednim zwiększył się o 32 tys. t, osiągając 1.299 tys. t. Zwiększenie się eksportu nastąpiło z obydwuch rejonów węglowych, przyczem z rej. śląskiego wywieziono 1.100 tys. t,

t. j. o 23 tys. t więcej, a z rej. dąbrowskiego 198 tys. t, zatem o 9 tys. t więcej w porównaniu z lipcem; wywóz z rej. krakowskiego utrzymał się mniej więcej na poziomie poprzedniego miesiąca i wynosił ok. 1 tys. t.

Z powyższej wymiennych ilości na rynki konwencyjne wywieziono 302 tys. t, t. j. o 18 tys. t więcej niż w lipcu, przy czym wzrost eksportu dotyczył tylko Austrii, Jugosławii i W. M. Gdańska, wywóz bowiem do Czechosłowacji i Węgier nieznacznie spadł.

Eksport na rynki pozakonwencyjne zwiększył się o 41 tys. t i wynosił 948 tys. t, z czego na rynki północne wywieziono 716 tys. t, t. j. o 81 tys. t więcej, na inne rynki europejskie 217 tys. t, a zatem o 41 tys. t mniej w porównaniu z miesiącem poprzednim. Na rynki pozaeuropejskie eksport nieznacznie wzrósł, głównie wskutek zwiększenia się wysyłek do Algieru. Wywóz węgla okrętowego w sierpniu w porównaniu z lipcem zmniejszył się o 27 tys. t.

Udział wymienionych rynków w ogólnym eksporcie polskiego węgla w sierpniu w porównaniu z lipcem przedstawiał się następująco (w %-ach):

	Lipiec	Sierpień
Rynki konwencyjne . . .	22:42	23:25
Rynki północne	50:12	55:12
Inne rynki europejskie . .	20:36	16:71
Rynki pozaeuropejskie . .	1:10	1:15
Węgiel okrętowy	6:00	3:77

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego zagranicę w sierpniu (przy 25 dniach roboczych) wynosiła 52 tys. t, była zatem o ok. 5 tys. t większa niż w lipcu. Wysyłka ta z rejonu śląskiego wynosiła ok. 44 tys. t, czyli o ok. 4 tys. t więcej niż w lipcu, a z rejonu dąbrowskiego ok. 8 tys. t, t. j. zwiększyła się o 1 tys. t w porównaniu z miesiącem poprzednim.

Przeładunek węgla w portach w miesiącu sprawozdawczym zmniejszył się o 17 tys. t, wynosząc 959 tys. t, z czego na Gdańsk przypada 564 tys. t, t. j. o 7 tys. t więcej, a na Gdynię 395 tys. t, czyli o 24 tys. t mniej w porównaniu z miesiącem poprzednim.

KONTYNGENTOWANIE IMPORTU WĘGLA POLSKIEGO DO FRANCJI. — Pomyślnie kształtujący się eksport polskiego węgla do Francji zostanie znacznie ograniczony w związku z wejściem w życie dekretu, ogłoszonego w „Journal Officiel” z dn. 16/VII r. b., w sprawie reglamentacji wwozu węgla kamiennego, brykietów z węgla kamiennego i brunatnego oraz koksu, który obowiązuje od dn. 20/VII odnośnie transportów lądowych i od dn. 27/VII odnośnie transportów morskich¹⁾.

W związku z wydaniem tego rozporządzenia odbywają się pertraktacje przedstawicieli polskiego przemysłu węglowego z Rządem francuskim, reprezentantami francuskiego przemysłu węglowego oraz związkiem importerów. Rokowania te nie zostały jeszcze definitywnie zakończone, niemniej jednak ustalone zostały ogólne postanowienia, dotyczące obrotu węglem między Polską i Francją.

Wysokość kwoty kontyngentowej dla importu węgla polskiego nie została jeszcze ostatecznie ustalona, uzgodniono tylko pogląd, że ogólny kontyngent nie obejmuje węgla okrętowego. Przeprowadzony został również postulat polski, dotyczący podziału kontyngentu, który to podział zagwarantowany został Rządowi polskiemu względnie instytucji, przez Rząd upoważnionej.

Dekret reglamentacyjny ma mieć charakter przejściowy i ma obowiązywać do czasu polepszenia się sytuacji we francuskim przemyśle węglowym, względnie zawarcia międzynarodowego porozumienia węglowego.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY W CZERWCU 1931 R. — W wydobywaniu ropy w czerwcu r. b. osiągnięto 5.267 cyst. brutto. Przeciętnie dziennie wydobywano o 3 cyst. więcej niż w maju r. b. i o 2 cysterny mniej niż w czerwcu r. ub. Większą produkcję ropy dzięki dowierceniom majowym uzyskano w otworze „Zuzanna I”. Produkcja tego otworu po całomiesięcznym tkotowaniu zwiększyła się o 263 t miesięcznie.

W czerwcu — przy 2 otworach suchych — dowiercono się ropy w 12 otworach. Z nich przypadło 7 w okręgu jasielskim, 4 w drohobyckim i 1 w stanisławowskim. Nawiercona nowa produkcja wynosiła, jak w m. poprzednim, 50 t dziennie. Produkcja, uzyskana przez pogłębienie 4 otworów, osiągnęła 30 t.

Wzrost produkcji ropy zaznaczyły kopalnie w Borysławiu, Tustanowicach, Mraźnicy oraz w Paszowej, Wańkowej, Klimkowie, Krygu i Bitkowie.

Udział w produkcji ropy marek specjalnych zmniejszył się o 1%, stanowiąc 37% ogólnej produkcji. W porównaniu z czerwcem r. ub. procent wydobywania utrzymał się nadal na wyższym (o 4%) poziomie.

Ropa, zużyta na opał i manko, wynosiła bez zmiany 4% produkcji brutto.

Zapasy ropy, zamagazynowanej w zbiornikach na kopalniach i tłoczniach, wyniosły w końcu czerwca 2.427 cyst., t. j. o 514 cyst. więcej niż w końcu czerwca r. ub. Nadwyżka ropy, uzyskana tytułem manka tłoczniowego, dała 1.236 tonn.

Tablica I

Produkcja i obrót ropą — w czerwcu 1931 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	JASŁO i KRAKÓW				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Maj 1931	830	5	781	396	4.097	201	3.766	1.772	409	7	387	267	5.336	213	4.934	2.435
Czerwiec 1931	800	8	753	441	4.072	200	4.068	1.694	395	6	365	292	5.267	214	5.186	2.427
I półrocze 1931	4.749	41	4.718	441	24.658	1.330	23.932	1.694	2.352	42	2.251	292	31.759	1.413	30.901	2.427
„ 1930	3.914	38	3.889	362	25.792	1.623	24.904	1.339	2.322	34	2.283	212	32.028	1.695	31.076	1.914

Tablica II

Produkcja i zużycie gazów ziemnych — w czerwcu 1931 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko
Maj 1931	6.566	2.669	3.586	311	25.338	10.649	14.466	223	3.830	2.634	912	284	35.734	15.952	18.964	818
Czerwiec 1931	6.360	2.614	3.237	509	25.133	10.704	14.176	253	3.740	2.615	845	280	35.233	15.933	18.258	1.942
I półrocze 1931	45.195	16.407	25.372	3.416	174.289	64.047	109.236	1.006	23.684	16.539	5.513	1.632	242.585	96.410	140.121	6.054
„ 1930	37.978	14.117	21.417	2.444	184.262	77.625	105.850	787	24.029	16.801	5.477	1.751	246.269	109.541	132.744	4.982

¹⁾ P. tyg. „Polska Gospodarcza” zes. 33/1931, str. 1238.

Tablica III

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów — w czerwcu 1931 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w														Ilość otworów produkcyjnych	Przeciętna dzienna pro- dukcja otwo- rów — kg
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłącznie gazowe	Samopły- nące	Łyżkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstrukc.	Likwidacja	Razem		
			Produk- tywne	Bez pro- dukcji	Razem											
Maj 1931	21	10	44	77	121	31	149	21	239	2.002	360	13	22	2.989	2.666	645
Czerwiec 1931	22	11	35	74	109	36	150	19	237	2.008	362	18	29	3.001	2.661	659
Czerwiec 1930	29	8	50	108	158	25	141	15	241	1.812	430	16	16	2.891	2.548	695

Ceny ropy uległy znacznej obniżce. „Polmin” za ropę bruttową marki borysławskiej wyznaczył zł 1.611 (\$ 181'4) za cysternę, wobec zł 1.825 (\$ 205'5) w m. poprzednim. Ustalono, przy znacznej obniżce ceny na ropę bruttową, ceny innych marek wynosiły — w zł za cysternę loco zbiorniki:

Kryg czarna	1.550	Bitków Fr. Pol.	2.160
Rymanów	1.670	Schodnica	2.225
Paszowa	1.700	Grabownica	2.250
Ropienka	1.730	Bitków Nobel	2.256
Rowne	1.825	Męcinka	2.300
Lubatówka	1.850	Bitków Dąbrowa	2.400
Krościenko	1.900	Potok	2.420
Kryg zielona	1.950	Toroszówka	2.500
Harkłowa	2.000	Kłęczany	2.800
Rosulna	2.050	Stara Wieś	3.000

Po chwilowym nieznacznym ożywieniu w maju r. b. ruch wiertniczy w czerwcu nieco się znów skurczył. Ogółem w wierceniu znajdowało się 109 otworów, t. j. o 12 otworów mniej niż w maju i o 49 otworów mniej niż w czerwcu r. ub. Odwiercono 6.748 m, t. j. o 739 mniej niż w maju i o 2.737 m mniej niż w czerwcu r. ub.

Liczba robotników, zatrudnionych na kopalniach ropy i gazów, zmniejszyła się w czerwcu z 9.583 do 9.448, w tem w okręgu drohobyckim w rejonie marki podstawowej z 4.907 do 4.744 i w rejonie marek specjalnych z 1.413 do 1.410, dalej w okręgu jasielskim wzrosła z 2.239 do 2.289, wreszcie w okręgu stanisławowskim zmniejszyła się z 1.024 do 1.004.

Wydobycie gazów z ziemnych w czerwcu nieznacznie wzrosło. Przeciętne dzienne wydobywanie wynosiło 1.174 tys. m³ — wobec 1.171 tys. m³ w m. poprzednim, a 1.266 tys. m³ w czerwcu r. ub. Manko gazowe pozostało bez większych zmian, wynosząc 2% produkcji.

Konsumpcja gazowa zmniejszyła się do 1.139 tys. m³ — wobec 1.145 tys. m³ w maju r. b. i 1.241 tys. m³ w czerwcu r. ub.

W czerwcu r. b. było czynnych 30 rafinerij nafty, które zatrudniały ogółem 3.718 robotników i majstrów (w maju 3.706).

Z tej liczby 3.668 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów. Państw. Fabr. Olejów Mineralnych w Drohobyczu zatrudniała w tej liczbie 632 robotników.

Przeróbka ropy w rafinerjach wyniosła w czerwcu ogółem 52.168 t, czyli o 9.540 t więcej niż w m. poprzednim. Przerobiono ropy borysławskiej (Standard) 37.677 t (72%), specjalnej małoparafinowej 8.777 (17%), specjalnej bezparafinowej 5.784 (11%).

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła 48.220 t, czyli ze stratą przy przeróbce stanowiła 76% (przeciętnie w 1930 r. 83%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 24.770 t (w tem wewnętrzne zużycie rafinerji 1.829 t) i w porównaniu z odnośnymi danymi za r. ub. przedstawiała się następująco (w tonnach):

	Czerwiec 1931	Czerwiec 1930	Przec. mies. 1930
Benzyna	8.146	8.431	8.166
Nafta	5.040	5.599	12.120
Oleje gazowy i opałowy	4.272	4.790	5.980
Oleje smarowe	3.230	3.541	4.250
Parafina	421	688	810

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerji, przeznaczona na eksport) wyniósł ogółem 17.785 tonn, czyli był większy od eksportu zeszłorocznego (przec. mies. 16.015 t). Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	Czerwiec 1931	Przec. mies. 1930
Benzyna	5.405	3.415
Nafta	1.887	2.514
Oleje gazowy i opał.	3.920	3.686
Oleje smarowe	3.762	3.130
Parafina	1.245	1.889

Tablica IV

Produkcja i obrót produktami naftowymi — w czerwcu 1931 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwór- czość z przeróbki ropy	Wysyłka do spo- życia w kraju	Zapotrzeb. rafineryj	Eksport	Wymiana między- rafineryjna		Im- port	Z a p a s y	
					wysyłki	przywóz ¹⁾		w dn. 1/V 1931	w dn. 30/V 1931
Benzyna	8.796	8.048	98	5.405	319	3.238	—	40.350	38.463
Nafta rafinowana	5.907	5.002	17	969	4	15	—	3.355	3.285
„ destylowana	8.922	21	—	918	—	—	—	24.864	32.847
Olej gazowy	8.561	3.997	111	3.700	—	—	—	19.710	20.463
„ opał. z destyl. rozkład.	346	129	35	220	—	—	—	1.605	1.567
Oleje smarowe	5.504	3.203	27	3.762	91	104	28	41.382	39.935
Smary stałe	194	215	8	22	2	—	—	670	617
Parafina	2.256	421	—	1.245	—	—	—	5.376	6.006
Świece	31	—	—	37	—	—	—	37	31
Asfalt	1.770	953	289	784	14	3	—	19.531	19.264
Koks	772	98	337	457	209	—	—	4.226	3.897
Produkty uboczne	134	188	23	—	—	—	—	1.946	1.869
Ropał, gudron i pozostałości	1.613	666	830	266	—	11	—	39.768	39.630
Olej parafinowy	3.863	—	54	—	317	314	—	29.340	33.146
Gacz	— ²⁾	—	—	—	1	—	—	4.935	4.445
Ogółem:	48.220	22.941	1.829	17.785	957	3.685	28	237.095	245.465

¹⁾ 51 t strata manipulacyjna na gazolinie. ²⁾ Potrącono 489 t, wziętych z zapasów do dalszej przeróbki.

Tabela V

Eksport do poszczególnych krajów — w czerwcu 1931 r. (w tonnach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna		Nafta		Olej gazowy i opałowy	Oleje smar.		Parafina	Świece	Asfalt	Koks	Wazelina, smary stałe, mydło naftowe	Pozost. destyl.)	Razem
	rektyfikow.	surowa	rafinowana	destylow.		rafinowane	destylow.							
Anglia	—	—	—	—	—	31	—	181	—	—	—	—	—	212
Austria	846	—	11	—	401	124	45	98	—	36	120	14	15	1.710
Belgia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	—	—	—	61
Czechosłowacja	511	1.972	—	903	21	240	642	—	—	94	—	6	92	4.481
Dania	169	—	—	—	30	39	—	—	—	—	—	—	—	238
Francja	155	—	—	—	213	16	—	25	—	—	—	—	—	409
Grecja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holandja	117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	117
Jugosławia	63	—	—	—	—	45	—	25	—	—	—	—	—	133
Litwa	—	—	—	15	15	—	—	—	—	15	—	—	16	61
Luksemburg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	15
Łotwa	79	—	52	—	74	51	90	—	—	—	—	—	—	346
Niemcy	—	—	—	—	—	51	—	71	—	482	96	—	15	715
Rumunja	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	2	—	9
Szwajcaria	118	—	—	—	913	15	—	—	—	—	—	—	15	1.061
Szwecja	39	—	14	—	—	114	—	—	—	15	—	—	—	182
Węgry	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	23
Włochy	314	—	—	—	—	38	—	—	—	—	—	—	—	352
Razem:	2.411	1.972	77	918	1.667	771	777	423	—	718	216	22	153	10.125
Gdańsk loco	640	—	892	—	1.721	917	—	470	37	56	241	—	113	5.087
„ tranzyt	382	—	—	—	532	1.297	—	352	—	10	—	—	—	2.573
Ogółem:	3.433	1.972	969	918	3.920	2.985	777	1.245	37	784	457	22	266	17.785

Ruch zapasów produktów naftowych w rafineriach przedstawiał się następująco (w tonnach):

1/VII 1931 1/VI 1931 1/VII 1930

Benzyna	38.463	40.350	27.205
Nafta	36.132	28.219	27.581
Oleje gazowy i opałowy	22.030	21.315	18.670
Oleje smarowe	39.935	41.382	37.654
Parafina	6.006	5.376	5.678
Inne produkty	—	—	—
Razem:	245.465	237.095	207.870

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Ceny wynosiły ok. \$ 550 za cysterne 10-tonnową. Produkcja gazoliny wynosiła w czerwcu 3.200 t (w maju 3.266 t). Z ogólnej ilości 35.233 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach, przerobiono w gazoli-

niarniach 22.803 tys. m³, czyli 64%. Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymywano przeciętnie w czerwcu r. b. 14'03 kg gazoliny (w maju 13'6 kg, w 1930 r. przeciętnie 13'46 kg). Do rafinerij nafty wysłano jako domieszkę do benzyn ciężkich, celem otrzymania benzyny motorowej, 3.255 t gazoliny. W ruchu było 22 zakładów gazolinowych. Zakłady zatrudniały 283 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W CZERWCU 1931 R.

—Wydobycie wosku ziemnego utrzymało się w czerwcu na bardzo niskim poziomie 19 t — wobec 83 t w maju r. b. Przy niezmiennych cenach, konjunktura zbytu nadal słaba. Do Niemiec wysłano 39 t wosku — wobec 16 t w maju r. b. i 22 t w czerwcu r. ub. Zapasy zamagazynowanego wosku na kopalniach ograniczyły się do 37 t (w m. poprzednim 58 t i w czerwcu r. ub. 120 t.) Liczba robotników pozostała bez większych zmian (194).

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA

SPRAWA ORGANIZACJI ZBYTU WEŁNY KRAJOWEJ ORAZ HODOWLI OWIEC W POLSCE.

— Wełna jest rok rocznie przedmiotem znacznego przywozu do Polski. W ciągu ostatnich 3 lat przywóz wełny wynosił: w 1928 r. 17.250 t wartości zł 181.135 tys., w 1929 r. 20.453 t za zł 197.885 tys. i w 1930 r. 18.913 t za zł 124.316 tys.

Wydawałoby się, że przy tak znacznym imporcie wełna pochodzenia krajowego ma całkowicie zapewniony zbyt. Tymczasem jest przeciwnie. Cały szereg czynników, a głównie względów kredytowych, skłaniają polski przemysł włókienniczy do zaopatrywania się w wełnę pochodzenia zagranicznego, przede wszystkim australijskiego. Gdy przy zakupie wełny zagranicznej udzielane są 3-letnie kredyty, to zaopatrzenie się w wełnę pochodzenia krajowego wymaga natychmiastowej zapłaty gotówką, albowiem polski producent wełny niema możliwości sprzedaży wełny na warunkach kredytowych. Nader słaba organizacja zakupu,

prania i sortowania wełny krajowej pogłębia te trudności. Niemożność nabycia większych partij jednolitego gatunku wełny krajowej powoduje brak zainteresowania przemysłu włókienniczego polską wełną.

W wyniku powyższego stanu rzeczy hodowcy polscy są obecnie w posiadaniu znacznych zapasów wełny, których nie mogą sprzedać. Pod wpływem tego stanu rzeczy, który trwa od wielu lat, owczarstwo w Polsce zmniejsza się ilościowo z każdym rokiem ze szkodą dla naszego bilansu handlowego i wbrew interesom gospodarczym Państwa. Przed wojną na terytorjum obecnych ziem Rzeczypospolitej Polskiej hodowano ok. 10 miljn. sztuk owiec, obecnie pogłowie owiec wynosi 2½ miljn. sztuk. Owczarstwo w Polsce przechodzi większy kryzys niż w innych państwach, trzeba bowiem zaznaczyć, że inne państwa europejskie osiągnęły, a nawet przekroczyły przedwojenne pogłowie owiec.

¹⁾ Ropał, gudron, pozostałości z ropy bezparafinowej.

Przy obecnym stanie hodowli owiec w Polsce produkcja krajowa wełny wynosi około 4.000 t, przyczem przeszło 50% tej produkcji zużywa się na potrzeby własne ludności rolniczej. W stosunku do zapotrzebowania przemysłowego rozporządzalna ilość wełny krajowej wynosi około 10%.

W 1929 r., celem zapewnienia zbytu dla wełny pochodzenia krajowego, przyjęta została przez poszczególne ministerstwa zasada wymagania od dostawców przy wykonywaniu zamówień, uskutecznianych przez instytucje państwowe, używania wełny krajowej w odpowiednim stosunku. Przyczyniło się to w pewnej mierze do zwiększenia popytu na wełnę krajową, nie mogło jednak wprowadzić radykalnej poprawy stosunków w dziedzinie zbytu wełny. Odczuwać się dawał brak przepisów, regulujących w szczególności sposób stwierdzania krajowego pochodzenia wełny. Również i kontrola w tej dziedzinie nie była wystarczająca, i dawały się słyszeć głosy o wypadkach nadużyć w tej dziedzinie przez deklarowanie wełny zagranicznej jako wełny rzekomo krajowej.

Kwestją organizacji zbytu wełny zajmował się, na wniosek Ministra Rolnictwa, Komitet Ekonomiczny Ministrów na posiedzeniu w dn. 9 września r. b. Dla opracowania całokształtu organizacji obrotu wełną i sprawy owczarstwa w Polsce Komitet Ekonomiczny Ministrów powierzył Ministrowi Rolnictwa utworzenie specjalnej komisji międzyministerjalnej z udziałem rzeczoznawców. Komisja winna ukończyć swe prace i przedstawić Komitetowi Ekonomicznemu Ministrów wnioski w ciągu 6 tygodni od chwili jej powołania. Komisja ta zaczęła funkcjonować w najkrótszym czasie przy udziale rzeczoznawców ze strony Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnicstwa, Handlu i Finansów, Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, organizacji rolniczych, jak również przy udziale fachowców w dziedzinie owczarstwa i handlu wełną.

Powołując specjalną komisję dla zbadania całokształtu sprawy, Komitet Ekonomiczny Ministrów uznał jednocześnie za konieczne¹⁾, aby przy wszystkich dostawach państwowych w zakresie wyrobów wełnianych instytucje państwowe, udzielające zamówień, żądały od dostawców stosowania domieszki wełny krajowej. Minister Rolnictwa, w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu corocznie ustalać będzie obowiązkowy procent domieszki wełny krajowej przy wymienionych wyżej dostawach. Firmom, zobowiązującym się do użycia przy wykonywaniu zamówień pań-

stwowych wełny krajowej w wyższym stosunku od obowiązującego, będzie przyznane przy równych warunkach pierwszeństwo przy dostawach. Instytucje państwowe w miarę możliwości udzielać będą dostawcom na poczet należności zaliczek na pokrycie kosztu nabycia wełny krajowej, wymaganej jako minimum przy dostawach. Sposób stwierdzania pochodzenia wełny krajowej, wzory odpowiednich zaświadczeń oraz instytucje, upoważnione do ich wystawiania, ustali Minister Rolnictwa.

Jak z powyższego wynika, sprawa organizacji obrotu wełną weszła na realne tory, przyczem w najkrótszym czasie należy oczekiwać wyników prac powołanej ad hoc komisji międzyministerjalnej, o której wyżej była mowa. Dla osiągnięcia poprawy stosunków w dziedzinie owczarstwa komisja zajmie się również, niewątpliwie, sprawami organizacji zbytu wełny kożuchowej oraz mięsa baraniego, tylko bowiem rozwiązanie całości zagadnienia owczarstwa pozwoli na osiągnięcie rentowności tej gałęzi produkcji rolnej.

K.

ZBIORY ZIEMIOPŁODÓW W 1931 R. — Prowizoryczne obliczenie zbiorów 4 głównych zbóż w Polsce, oparte na podstawie szacunku korespondentów rolnych Gł. Urz. Stat., dokonanego w połowie sierpnia, jest jedynie przybliżone i wykazuje następujące ilości (w miljn. q):

	1931	1930=100
Pszenvca	19·8	88·5
Żyto	51·6	74·2
Jęczmień	14·8	98·8
Owies	24·6	95·1

Zdaniem korespondentów, ziarno udało się naogół średnio; najwięcej notowań pełnego ziarna nadesłano z województw: poznańskiego i pomorskiego, natomiast drobne ziarno przeważa w woj. wołyńskim oraz występuje silniej w województwach: wileńskim, stanisławowskim, poleskim i lwowskim.

Zbiór słomy przedstawia się naogół jako średni.

Zbiór ziemniaków jest jeszcze trudny do określenia, przypuszczalnie przeciętna wydajność z ha będzie nieco większa od zeszlorocznej, lecz ze względu na niewielkie zmniejszenie powierzchni uprawnej ogólny zbiór ziemniaków okaże się prawdopodobnie taki sam, jak w r. ub.

H A N D E L

TRAKTATY I KONWENCJE

W SPRAWIE STOSUNKU KONTYNGENTÓW CELNYCH DO KLAUZULI NAJWIĘKSZEGO UPRIWILEJOWANIA. — W związku ze specjalną uchwałą XI Zgromadzenia Ligi Narodów i z debatami, które ją poprzedziły — Komitet Ekonomiczny Ligi przedsięwziął szczegółowe studjum pewnych zagadnień, dotyczących stosowania K. N. U. Z pośród zagadnień tych, sprawa zgodności kontyngentów celnych z klauzulą najpierwsza doczekała się wyjaśnienia. Na ostatniej sesji Komitetu przygotowano w tej mierze tekst ostateczny, ustalając w ten sposób oficjalną doktrynę Komitetu, a pośrednio i Ligi Narodów.

Ustalenie doktryny genewskiej w zakresie kontyngentów celnych posiada przedewszystkiem znaczenie teoretyczne. Tem niemniej, wobec niezwykłego wprost, w ostatnich czasach, „urodzaju” na różne umowy kontyngentowe i znacznych przeobrażeń w polityce handlowej, idących w kierunku faktycznego omijania K. N. U. lub wyraźnych w niej wyłomów — opracowa-

nie Komitetu Ekonomicznego może posiadać i pewne znaczenie praktyczne.

Zagadnienie stosunku kontyngentów celnych do K. N. U. nasuwa się nie przy wszystkich typach kontyngentów. Pod tym względem ogół kontyngentów podzielić można na 4 kategorie.

Do pierwszej kategorii należeć będą kontyngenty, mające na celu regulowanie handlu pewnymi artykułami pomiędzy określonymi strefami 2 państw sąsiadujących. Nie będąc klasycznym handlem granicznym — handel, oparty na takich kontyngentach, nie może z drugiej strony interesować całego terytorjum obu krajów, a tem bardziej państw trzecich. Tak więc na zagadnienie stosunku tych kontyngentów do K. N. U. nie ma tu miejsca.

Do kategorii drugiej należeć będą kontyngenty, dotyczące artykułu, produkowanego wyłącznie w jednym tylko kraju (np. „maraschino” włoskie) i wprowadzone celem ułatwienia zbytu na rynku wewnętrznym podobnym do danego artykułu produktem, wytwarzanym w kraju. Oczywiście, sprawa stosunku do K. N. U. znowu nie jest tu aktualna.

Do kategorii trzeciej należeć będą z kolei kontyngenty, mające za zadanie raczej regulować import niż go ograniczać, kontyngenty, których stosowanie wywołane jest przeważnie przez

¹⁾ P. zesz. 37, str. 1328.

konieczność pogodzenia sprzecznych nieraz interesów różnych gałęzi przemysłu krajowego i które wprowadzane są w stosunku do ogółu zainteresowanych. Innemi słowy — mamy tu do czynienia nie z jedynym kontyngentem, przyznanym określone państwu i upowszechnionym następnie na mocy K. N. U. na inne kraje, ale z szeregiem kontyngentów, ustanowionych na rzecz szeregu państw zainteresowanych, które, zgadzając się na kontyngent, uznają tem samem, że odpowiada on ich potrzebom. Rzecz prosta, może znaleźć się i państwo bez kontyngentu, któremu pozostaje tylko droga powołania się na K. N. U., tem niemniej jednak w odniesieniu i do tej trzeciej kategorii kontyngentów sprawa stosunku ich do K. N. U. nie wysuwa się jako coś istotnego.

Do kategorii czwartej należeć będą, wreszcie, te kontyngenty, które za cel swój mają przede wszystkim ograniczenie importu i które ustanawiane są w umowie dwustronnej na rzecz jednego tylko państwa. Jeśli chodzi o pozostałe zainteresowane państwa — kontyngent ów przypada im w stopniu równym (kontyngent „równy”) lub w stopniu proporcjonalnym do wielkości dotychczasowego wywozu (kontyngent „proporcjonalny”), na mocy K. N. U. Otóż, zdarza się często, w związku z powyższem, że kontyngent taki przyznawany jest państwu o najniższej zdolności eksportowej, wskutek czego, wobec wysokiego cła, jakie obciąża normalnie ponadkontyngentowe transporty towaru, państwa o zdolności eksportowej większej doznają poważnego uszczerbku w swoich interesach wywozowych, a ogólny import zmniejsza się odpowiednio. W odniesieniu do kontyngentów tego typu właśnie — stosunek ich do K. N. U. lub, precyzując ściślej, zgodność ich z klauzulą stanowi istotny problem o dużem znaczeniu praktycznym.

Ustaliwszy powyższą klasyfikację, memoriał Komitetu Ekonomicznego — przeprowadza z kolei dalsze rozróżnienie między kontyngentami z punktu widzenia ich źródła prawnego, a mianowicie podział na kontyngenty, ustanowione na mocy umowy bilateralnej, oraz na kontyngenty, wprowadzone w drodze autonomicznej zmiany taryfy celnej. W związku z powyższym podziałem — zagadnienie zgodności z klauzulą powstaje zawsze w pierwszym wypadku, prawie zaś zawsze w drugim — chyba, że autonomicznie wprowadzany kontyngent będzie kontyngentem globalnym, rzadko zresztą spotykanym w praktyce ze względu na swą niedogodność. W wypadku bowiem autonomicznego kontyngentu nieglobalnego odrazu nasuwa się sprawa repartycji — bądź na zasadzie równości, bądź proporcjonalności, a więc i sprawa zgodności kontyngentu z klauzulą.

Określiwszy w ten sposób granice problemu i sprowadziwszy go do kontyngentów wspomnianej wyżej kategorii „czwartej” — memoriał Komitetu Ekonomicznego przystępuje następnie do właściwej sprawy, formułując kilka tez zasadniczych. Istota K. N. U. polega na zabezpieczeniu bezwzględnej równości warunków konkurencji z innymi państwami na danym rynku. Wynika z tego, że kontyngenty celne, pozwalające wszystkim państwom traktatowym na import po ciele zniżonem jednakowej ściśle ilości towaru, mogą bardzo łatwo stanąć w sprzeczności K. N. U. Traktowanie bowiem jakiegoś państwa na równej stopie z innymi, bez naruszenia stanowiska tego państwa wobec innych państw konkurujących, nie jest bynajmniej równoznaczne z traktowaniem go w sposób mechanicznie równy, bez liczenia się z różną zdolnością wywozową poszczególnych krajów. Dlatego też państwa unikać winny stosowania kontyngentów „równych” lub stosować je ewentualnie w sposób, nie przynoszący szkody państwom trzecim. Nieco inaczej przedstawia się kwestja z kontyngentami „proporcjonalnymi”. W zasadzie kontyngenty takie wydają się być całkowicie w zgodzie z K. N. U. W praktyce jednak niepodobna bodaj znaleźć przykładu zastosowania kontyngentów proporcjonalnych bez uszczerbku dla tego czy innego państwa. Przeważnie bowiem, pomijając szereg innych względów, kontyngenty takie, mające najczęściej na celu ogranicze-

nie importu, udzielane są państwu najmniej zainteresowanemu w danej gałęzi eksportu i godzącemu się tem samem łatwiej na niższy procent realnego wywozu, procent, zastosowany potem na mocy K. N. U. w stosunku do pozostałych krajów. Jakkolwiek więc kontyngenty „proporcjonalne”, nawiasem mówiąc dość rzadko stosowane, są znacznie mniej szkodliwe od kontyngentów „równych” — stanowią jednakże i one poważniejszą przeszkodę w handlu międzynarodowym, a w każdym razie stanowić ją mogą. Dlatego też nie można ich polecać, a przeciwnie należałoby unikać ich starannie.

Z rozważań powyższych wysnuć możnaby wnioszek, iż kontyngenty obu rodzajów zasługują zawsze na potępienie, jakkolwiek w nierównym stopniu. Wniosek ten wszakże byłby przypuszczalnie nieco przesadzony. Wprawdzie argumenty zwolenników kontyngentowania idą stanowczo za daleko, gdyż system ten często nie tylko nie łagodzi protekcjonizmu, ale — przeciwnie — dodatkowo jeszcze utrudnia wywóz do danego kraju, tem niemniej kontyngenty celne mają i dodatnie strony. Można też ogólnie powiedzieć, iż kontyngenty nie są niebezpieczne dla wymiany międzynarodowej, a mogą odegrać pożyteczną rolę, o ile motywem ich wprowadzenia nie jest c'ęc ograniczenia przywozu pewnych państw, a jedynie chęć unormowania przywozu w odpowiednim kierunku.

Memoriał Komitetu Ekonomicznego stwierdza, że jedyną drogą jest tutaj ustanawianie kontyngentu celnego na podstawie umowy z państwem, będącem największym eksporterem danego towaru. Wprawdzie i tu może się zdarzyć pewna dyskryminacja na niekorzyść państw trzecich — będzie to jednak rzadki wyjątek. Państwo, najwięcej zainteresowane w eksporcie, mocno zazwyczaj broni ważnej dla siebie pozycji.

Konkluzja ostateczna jest następująca: państwo, które pragnie uciec się do kontyngentów celnych, nie powinno w niczem naruszać praw państw trzecich, wynikających w tej dziedzinie z K. N. U. Czy ten rezultat osiąga się przez wprowadzenie jedynego kontyngentu, ustanowionego na mocy umowy z największym eksporterem i rozciągniętego następnie na inne kraje na podstawie K. N. U., czy też przez wprowadzenie w drodze dwustronnej negocjacji szeregu kontyngentów na rzecz każdego zainteresowanego kraju — jest to sprawa mniej istotna.

Taka jest doktryna Komitetu Ekonomicznego Ligi Narodów. Jeśli zważymy na fakty, jakie zaszły w dziedzinie polityki handlowej w ciągu ostatnich paru miesięcy — nietrudno będzie nam stwierdzić, że opinja genewska idzie niejako „pod prąd”, że nie jest bynajmniej „wyrazem życia”.

St. Leszczyński

HANDEL ZAGRANICZNY

BILANS HANDLOWY W LIPCIE 1931 R. — Bilans handlu zagranicznego Polski (łącznie z W. M. Gdańskiem) w lipcu r. b. wykazał w przywozie 284.671 t, wartości zł 127.827 tys., a po stronie wywozu 1.735.428 t, wartości zł 174.527 tys. W porównaniu do czerwca przywóz wagowo zwiększył się o 44.873 t, przy zmniejszonej wartości o zł 1.781 tys., wywóz zaś zwiększył się zarówno wagowo — o 157.875 t, jak i co do wartości — o zł 12.900 tys. Saldo dodatnie bilansu handlu zagranicznego w lipcu wyniosło zł 46.700 tys., czyli wzrosło w porównaniu z saldem czerwcowem o zł 14.510 tys.

Najważniejsze zmiany w przywozie wykazują artykuły spożywcze, głównie dzięki znacznemu transportowi ryżu z Indji Bryt., który przybył do łuszcarni w Gdwni. Wzrost w tej pozycji wyraża się znaczną sumą zł 73 miljn.

W produktach zwierzęcych przywóz skór surowych, zwłaszcza bydłowych, przeważnie z Południowej Ameryki (Brazylji) utrzymał się na poziomie zeszłego miesiąca. Spadł o połowę przywóz futer surowych (o zł 13 miljn). Wzrósł natomiast w pewnym stopniu przywóz skór wyprawionych (o zł 06 miljn.).

W dziale metalowym wykazuje pewne ożywienie przywóz surowców i półfabrykatów, a mianowicie zwiększył się przywóz rud żelaznych — o zł 06 miljn. (wysokoprocentowych z Z. S. R. R.) oraz żelastwa (szmelcu), sprowadzanego prze-

ważnie z Belgii (o zł 0'9 miljn.). Zwiększył się poza tem przywóz rud cynkowych (o zł 0'1 miljn.).

W dziale chemicznym, poza zwiększeniem przywozu nawozów sztucznych (o zł 0'9 miljn.), pozostałe grupy nie wykazują większych zmian.

W grupie maszyn i aparatów nastąpił w lipcu wzrost przywozu maszyn elektrotechnicznych (o zł 0'8 miljn.), spadek natomiast przywozu maszyn włókienniczych (o zł 2'1 miljn.), silni-

ków (o zł 0'4 miljn.) oraz maszyn rolniczych (o zł 0'2 miljn.). Przemysł włókienniczy wykazuje postępujące ograniczenie przywozu surowców, w szczególności bawełny (o zł 2'4 miljn.), poza tem wełny (o zł 3'0 miljn.) oraz juty (o zł 0'4 miljn.).

Podobnie zmniejszył się (ale tylko w dziale bawełnianym), przywóz tkanin. Znacznemu zmniejszeniu uległ w lipcu przywóz przędzy jedwabnej (o zł 1'0 miljn.) oraz tkanin jedwabnych (o zł 1'3 miljn.).

T O W A R Y	P R Z Y W Ó Z						T O W A R Y	W Y W Ó Z							
	Lipiec		Czerw.		Lipiec 1930	Styczeń—lipiec		Lipiec		Czerw.		Lipiec 1930	Styczeń—lipiec		
	1	9	3	1		1931		1930	1	9	3		1	1931	1930
	Tonny		Tysiące złotych					Tonny		Tysiące złotych					
OGÓLEM:	281.671	127.827	129.430	195.308	932.775	1.342.073	OGÓLEM:	1.735.428	174.527	161.627	197.776	1.124.699	1.432.987		
Artykuły spożywcze	289.968	21.885	14.146	24.816	141.410	222.072	Artykuły spożywcze	78.198	47.541	41.940	60.424	336.074	438.702		
w tem:							w tem:								
ryż	24.020	7.964	618	73	14.128	14.344	pszenica	5.838	1.562	1.584	501	9.144	4.700		
herbata, kawa, kakao	1.340	3.758	3.518	4.132	26.920	32.469	żyto	5.523	1.449	1.712	4.836	14.916	41.207		
słodziszka	1.523	958	425	2.334	14.741	29.686	cukier	29.468	7.364	5.484	11.057	51.110	94.678		
tyton	793	2.250	2.180	5.105	18.806	40.968	bekony	4.186	7.556	7.601	6.628	62.872	41.346		
Produkty zwierzęce	2.270	10.485	11.688	15.481	76.934	108.476	wędliny i szynki	809	2.491	2.290	1.379	14.646	6.306		
w tem:							masło	2.201	9.619	7.431	8.829	34.956	32.972		
skóry surowe	1.659	2.800	2.797	3.285	19.214	20.621	jaja	5.515	10.153	8.908	12.780	60.237	77.653		
futra	180	1.700	3.067	2.659	17.140	19.381	Zwierzęta żywe (szt.)	183.985	6.489	7.526	13.601	58.105	98.511		
skóry wyprawione	101	2.780	2.149	4.356	18.917	37.351	w tem:								
Minerały oddzielnie niewymienione	56.912	3.913	2.949	7.488	29.450	51.902	trzoda chlewna	36.003	4.632	5.109	10.385	35.996	73.876		
w tem:							Produkty zwierz. Mat. i wyr. drzewne	1.905	4.143	3.615	4.707	32.570	40.484		
rud żelazne	30.776	1.570	951	1.281	10.018	11.645	217.162	27.064	22.686	34.726	137.968	212.204			
Chemikalja	89.163	13.903	12.452	25.073	93.884	154.644	w tem:								
w tem:							bale, deski i łaty	108.955	15.249	11.454	16.585	77.107	92.933		
materiały i przetwory chemiczne nieorgan.	32.286	3.464	2.218	10.132	16.621	53.620	podkłady kolejowe	25.628	3.299	3.382	3.267	13.191	17.860		
w tem:							Paliwo, ropa i pochodne	1.315.501	35.925	32.394	33.045	214.580	217.349		
nawozy sztuczne	21.267	1.972	1.06	8.258	6.529	40.452	w tem:								
materiały i przetwory chemiczne organiczne	5.810	7.228	6.889	11.726	58.443	80.242	węgiel	1.276.388	31.876	28.581	27.984	188.918	180.758		
w tem:							benzyna	8.447	1.565	668	1.651	6.442	7.906		
oleje roślin. techn.	1.495	1.524	1.356	2.558	17.075	23.504	parafina	1.288	907	1.011	785	8.188	11.232		
tłuszcze zwierz. techn.	1.155	1.090	952	2.096	9.104	14.757	Chemikalja	20.038	3.277	2.828	4.863	28.974	41.273		
garniki	1.430	1.070	1.048	1.810	7.490	9.361	w tem:								
Metale i wyroby z metali	43.209	10.462	9.611	14.043	69.187	99.913	materiały i przetwory chemiczne nieorgan.	17.242	1.665	1.224	2.607	17.085	24.759		
w tem:							w tem:								
żelazo (szmelc)	37.990	3.809	2.916	2.597	21.794	19.161	nawozy sztuczne	14.351	1.135	626	1.609	12.899	18.631		
miedź i wyroby	751	1.501	1.470	3.244	9.460	14.942	materiały i przetwory chemiczne organiczne	2.255	1.055	852	1.459	8.393	11.700		
Maszyny i aparaty	1.991	9.888	10.986	18.521	64.431	104.652	Metale i wyroby z metali	63.465	25.489	26.696	23.741	192.767	185.443		
w tem:							w tem:								
silniki	285	931	1.320	1.667	5.437	8.096	szyny, żelazo i stal	29.488	8.115	8.600	5.716	45.738	44.236		
maszyny elektryczne	278	2.136	1.351	1.992	9.169	12.613	blacha żel. i stalowa	12.465	4.952	4.514	2.689	26.964	23.238		
przrządy, przewodniki i inne materiały elektrotechniczne	241	3.226	3.609	5.159	31.822	44.258	rury	3.762	2.567	3.026	3.447	17.264	23.767		
Środki komunikacji	336	2.480	3.012	8.716	19.633	44.042	ołow	1.641	907	1.658	999	8.166	6.765		
w tem:							cynk, pył cynkowy i blacha cynkowa	12.809	6.789	6.661	9.252	45.923	73.948		
samochody	234	1.558	1.949	5.417	12.163	28.857	i aparaty	1.715	4.490	6.384	767	15.530	6.933		
Papier i wyr. z papieru	4.173	3.294	4.150	5.074	23.387	32.056	Papier i wyr. z papieru	2.584	1.101	1.015	770	6.276	6.702		
w tem:							Mat. i wyroby włókiennicze	2.081	14.161	11.553	15.438	88.073	115.738		
szmaty i makulatura	2.529	1.434	1.813	1.709	9.047	10.518	w tem:								
Mater. i wyroby włókiennicze	8.126	35.647	42.817	49.223	278.408	328.988	przędza wełniana	360	4.726	4.055	6.488	29.276	37.021		
w tem:							tkaniny bawełniane	139	1.343	842	1.244	7.286	12.017		
bawełna i odpadki	4.350	10.342	12.743	16.617	84.860	108.141	wełniane	317	3.294	1.859	2.707	14.2.9	17.665		
wełna i odpadki	1.173	4.596	6.381	9.938	42.338	59.458	jedwabne	17	2.019	2.413	1.402	16.292	11.064		
wełna czesana	265	2.431	3.617	3.322	23.295	20.654	Odzież i konfekcja	98	1.530	1.454	608	7.066	5.613		
przędza bawełniana	150	2.455	2.075	3.132	16.378	17.290									
" wełniana	178	3.059	2.849	2.861	19.048	19.467									
" jedwabna	41	1.945	2.870	1.566	14.154	8.728									
tkaniny bawełniane	74	1.605	2.489	2.185	15.075	17.977									
" jedwabne	27	3.522	4.804	4.050	22.577	31.523									

W wywozie zwyczajka ujawniła się głównie w następujących działach: artykułach spożywczych (o zł 5'6 miljn.), drewnie (o zł 4'4 miljn.), paliwie (o zł 3'5 miljn.), materiałach i wyrobach włókienniczych (o zł 2'6 miljn.) — obok wzrostu wywozu cukru (o zł 2'0 miljn.).

W grupie spożywczej nastąpiło sezonowe ożywienie wywozu artykułów hodowlanych, jaj (o zł 1'1 miljn.) oraz masła (o zł 2'2 miljn.). Wywóz bekonów utrzymuje się na stałym poziomie; w okresie pierwszych 7 miesięcy 1930 r. stanowił on 56% w stosunku do wartości wywozu trzody chlewnej, w r. b. zaś w analogicznym okresie 175%. Jak widzimy dokonana została znaczna zmiana strukturalna.

Wywóz zwierząt żywych w r. b. w stosunku do r. ub. zmniejszył się w okresie 7 miesięcy do połowy.

W grupie drzewnej nastąpiło zwiększenie wywozu (o zł 4'4 miljn.), zwłaszcza bali i desek (o zł 3'1 miljn.) — przeważnie na rynek angielski, a częściowo również francuski.

Wywóz węgla w lipcu wykazał dość znaczne ożywienie (o zł 2'3 miljn.). Zwiększył się również wywóz benzyny (o zł 0'9 miljn.).

W chemikaljach należy zaznaczyć zwiększenie wywozu nawozów sztucznych (o zł 0'6 miljn.).

W dziale metalowym nastąpiły tylko drobne wahania; silniej zmniejszył się tylko wywóz ołowiu (o zł 0'7 miljn.).

W grupie włókienniczej znaczną aktywność wykazał w lipcu przemysł wełniany; nastąpiła zwyczajka wywozu przędzy wełnianej (o zł 0'7 miljn.) oraz tkanin wełnianych (o zł 1'4 miljn.).

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie od 1 do 15 września r. b. kształtował się następująco (ceny za 100 kg):

	1 - 8/IX		9 - 15/IX		+ wzrost - zmniejszenie %
	zł	\$	zł	\$	
Pszenica					
Warszawa	24'30	2'73	24'25	2'72	- 0'2
Poznań	21'45	2'41	20'96	2'35	- 2'2
Lwów	21'97	2'47	21'97	2'47	-
Przeciętna	22'57	2'53½	22'39	2'51½	- 0'7
Żyto					
Warszawa	21'62	2'43	21'43½	2'40½	- 0'8
Poznań	21'89	2'46	21'25	2'38½	- 2'9
Lwów	21'15	2'37½	21'15	2'38	-
Przeciętna	21'55	2'42	21'27½	2'39	- 1'2
Owies					
Warszawa	20'52½	2'30½	20'68½	2'32	+ 0'7
Poznań	17'64	1'98	18'25	2'05	+ 3'4
Lwów	-	-	20'25	2'27	-
Przeciętna	-	-	19'72½	2'21½	-
Jęczmień browarowy					
Warszawa	22'00	2'47	22'00	2'47	-
Poznań	22'00	2'47	23'00	2'58	+ 4'5
Jęczmień zwykły					
Warszawa	19'87	2'23	19'56	2'20	- 1'5
Poznań	18'48	2'07½	19'25	2'16	+ 3'1
Lwów	16'50	1'83	17'00	1'91	+ 3'0
Przeciętna	18'50	2'05	18'60	2'09	+ 1'7

— Okres sprawozdawczy (od 7 do 12 września) minął naogół przy tendencji dość spokojnej, nie przynosząc — poza giełdą poznańską — poważniejszych wahań cen. Na giełdzie warszawskiej minimalne odchylenia wykazują: jęczmień przemiałowy, owies zbierany oraz mąka żytnia (zniżka z 100 na 100 kg), podobnie na giełdzie gdańskiej żyto oraz jęczmień pastewny nieznacznie zmieniły swe ceny, natomiast na giełdzie poznańskiej poważniejszej niższe uległo żyto (— z 1'50) osiągając cenę pszenicy, która dotychczas ceniona była niżej, mąka pszenna i żytnia (— z 2'00), przy jednoczesnej wyższe jęczmienia browarowego i przemiałowego (z 0'75 — 1'50). Notowania pozostałych zbóż niemal bez zmiany. Na pozostałych giełdach prowincjonalnych obroty ograniczone w związku z małą podażą, tendencja utrzymana.

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica 24'00 — 24'50 (23'50 — 24'50), żyto 21'25 — 21'50 (21'00 — 21'50), jęczmień brow. 21'00 — 23'00 (21'00 — 23'00), — przemiałowy 19'5 — 19'75 (19'50 — 20'00), owies jednolity 21'00 — 22'00 (21'00 — 22'00), — zbierany 19'25 — 20'25 (19'00 — 20'00), mąka pszenna luksusowa 47'00 — 57'00 (47'00 — 57'00), — pszenna 4/0 42'00 — 47'00 (42'00 — 47'00), — żytnia (typ przepisowy) 37'00 — 39'00 (38'00 — 40'00), otręby pszenne szale 14'75 — 15'25 (14'75 — 15'25), — pszenne średnie 14'50 — 15'00 (14'50 — 15'00), — żytnie 12'00 — 12'50 (12'00 — 12'50).

Poznań. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet Poznań (jak wyżej): pszenica nowa, zdrowa, sucha 20'25 — 21'25 (20'75 — 21'75), żyto nowe, zdrowe, suche 20'75 — 21'25 (22'25 — 22'60), jęczmień brow. 22'50 — 24'00 (21'00 — 23'00), — przemiałowy 18'50 — 20'00 (17'75 — 19'00), owies 17'50 — 18'50 (17'25 — 18'25), mąka pszenna 65% -owa wraz z workiem 31'50 — 33'50 (33'50 — 35'50), — żytnia 65% -owa wraz z workiem stand. 32'00 — 33'00 (34'00 — 35'00), otręby pszenne grube 12'75 — 13'75 (13'00 — 14'00), — pszenne średnie 11'75 — 12'75 (12'00 — 13'00), — żytnie 12'25 — 13'00 (12'25 — 13'00).

Gdańsk. — Notowano — w guld. gd. za 100 kg (jak wyżej): pszenica (zależnie od gatunku) 12'75 — 13'00 (12'00 — 13'00),

żyto 13'00 (13'25 — 13'50), jęczmień brow. 14'50 — 15'00 (14'00 — 15'00), — średni 12'75 — 13'75, — pastewny 11'75 — 12'00 (12'00 — 12'50), otręby pszenne grube 9'00 (9'00), pszenne średnie 8'50, — żytnie 8'75 — 9'00 (8'75 — 9'00).

PASZA

— Na rynku siana i makuchów w związku z dostateczną podażą utrzymuje się nadal tendencja spokojna; ceny otrąb ostatnio zniżowały.

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg, dostawa wozowa: siano zwykle średnie 11'00 — 13'00, siano koniczynowe 14'00 — 16'00, słoma prosta (przeważnie żytnia) 9'00 — 10'00; franco wagon stacja załadowania: siano zwykle 7'50 — 8'50, słoma prasowana 4'00 — 4'50; franco skład Warszawa (detal): mączka arachidowa (z orzecha ziemnego) 50% białka i tłuszczu w workach brutto za netto 36'00 — 37'00, kuch sojowy śrutowy 46% w workach brutto 36'00 — 37'00, makuchy słonecznikowe w taflach 26'00 — 27'00, — mielone 27'00 — 28'00, — lniane 33'00 — 34'00, mielone 34'00 — 35'00, rzepak ekstraktowy (śrut rzepakowy) w taflach 22'00 — 23'00, — mielony wraz z workiem 23'00 — 24'00, mączka mięsokostna 45'00; parytet wagon Warszawa: otręby pszenne szale 14'75 — 15'25, — pszenne średnie 14'50 — 15'00, — żytnie 12'00 — 12'50.

SKÓRY

— Rynek skór surowych miał nadal tendencję słabą; na aukcjach w Poznaniu i Toruniu, mimo znacznie zmniejszonej podaży, ceny zniżowały. Jedynie na rynku krakowskim nastąpiła niewielka wyżka, szczególnie skór cielęcych.

Poznań. — Na aukcji skór surowych osiągnięto następujące ceny — w zł za 1 funt: skóry bydlęce bukate do 39 ft. wagi bez krowich 0'62½, — wolce i jałówki ponad 50 ft. 0'63, — buhaje od 40 do 49 ft. 0'56, — cielęce ponad 9 ft. 0'83, — owcze pełnowełniste 0'60, — półwełniste 0'60, — krótkowełniste 0'58 — 0'67, — porośnięte 0'58, — gołe 0'43.

Toruń. — Na aukcji skór surowych osiągnięto następujące ceny — w zł za 1 funt: skóry bydlęce solone bukate 0'60 — 0'62, — średnie 0'62 — 0'64, — ciężkie 0'60 — 0'61, — oryginalne 0'60, — skopowe solone 0'55, — oryginalne 0'43 — 0'44; za 1 sztukę: skóry cielęce solone lekkie 4'80, — 8-funtowe 7'00 — 7'20, — oryginalne 5'50, — suche 3'80, — końskie 17'00, — kozie 3'10.

CHEMIKALJA

— Zapotrzebowanie, w związku z mniejszym zatrudnieniem przemysłu, ograniczone. Tendencja naogół spokojna.

Katowice. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg loco skład Katowice: antychlor 80'00, boraks w proszku 150'00, bromek potasu 750'00, bromek sodu 740'00, gliceryna medyczna 300'00, — techniczna biała 230'00, tran techniczny 160'00, azotan potasu (w beczkach po 100 kg) wraz z opakowaniem 125'00, siarczan miedzi 135'00, szkło wodne sodowe 38 B 30'00, potas żrący 88-92% 156'00, kwas solny techniczny 19/22 27'00, — chemicznie czysty 1/19 70'00, kwas siarkowy techniczny 17'50, siarka amerykańska w kawałkach lub proszku 62'00, arsenik w kawałkach 300'00, — w proszku 190'00, formaldehyda 40% 310'00, octan ołowiu 250'00, saletra potasowa 130'00, — sodowa 98'00, salmiak w proszku 98 — 100% 140'00, — w kawałkach 250'00, węgiel amonu w kawałkach 170'00, — w proszku 160'00, soda amoniakalna 30'70, — krystaliczna 17'50, — kaustyczna w beczkach do 400 kg 65'70, — w opakowaniu po 50 kg 73'10, bikarbonat 51'00, chlorek wapnia 25'10, kwas winny 740'00, — cytrynowy 820'00.

METALE I WYROBY METALOWE

— Na rynku wyrobów metalowych usposobienie słabe — skutek silnie zmniejszonych obrotów; ceny kształtują się zniżkowo. Jedynie rynek starych metali, w związku z ich stosunkowo niską ceną, wykazuje dość znaczne ożywienie.

Katowice. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg loco skład: cyna do lutowania 50% 358'50, metal żelazkowy 1% 115'25, — 9% 156'55, — 19% 202'25, — 26% 237'00, — 37% 302'55, — 53% 389'25, — 74% 519'70, — 80% 567'55, rury cynowe (za 1 kg) 7'20, cyna w blokach po 50 kg 652'35, plomby ołowiane przy średnicy 6 mm 237'90; za 1.000 kg franco stacja odbiorcza: wyroby ołowiane miękkie (blacha, rury, drut i pręty) cena zasadnicza przy odbiorze do 1.000 kg 1.109'00, — przy odbiorze 1.000 do 2.500 kg 1.065'50, — przy odbiorze 2.500 do 5.000 kg 978'50, — przy odbiorze wagonowym od 10.000 kg 891'55.

¹⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu i Min. Rolnictwa, sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. oraz Agencji Wschodniej i t. d.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 7 do 12 września 1931 r.

— kres sprawozdawczy przyniósł na giełdzie warszawskiej dalszy znaczny wzrost zainteresowania rynkiem akcyjnym. Ilość notowanych akcji, mimo to iż cały ich szereg był usilnie poszukiwany po kursach, nawet znacznie przekraczających ostatnie notowania — nie zwiększyła się, gdyż posiadacze akcji powstrzymują się od jakichkolwiek transakcji, oczekując dalszej wyżki kursów. Większość notowanych akcji uzyskała dość znaczną poprawę.

Z akcji bankowych najwyższe obroty — jak i stale dotąd — miały akcje Banku Polskiego, zwiększając w rezultacie tygodniowym o zł 3'50. Poza niemi notowano jedynie akcje Banku Zachodniego, których kurs pozostał bez zmiany. W grupie akcji przedsiębiorstw cukrowniczych obracano nadal Chodorowem, którego kurs podniósł się o zł 1'50. Z grupy metalurgicznej zanotowano jedynie kurs akcji Ostrowca, który bardzo silnie się podniósł, uzyskując w porównaniu z notowaniami z II połowy sierpnia zwyżkę o zł 6'50 (niemal 20%).

Na giełdach prowincjonalnych nastąpiła w okresie sprawozdawczym poprawa tendencji i większość notowanych akcji zwyżkowała. Obroty nadal ograniczone naskutek niewielkiej podaży.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 12/IX
Bank Polski	zł 100	116'50	113'50	116'00—116'50
„ Zachodni	zł 100	41'00	41'00	—
Chodorów	zł 100	118'00	118'00	—
Ostrowiec — serja B				
I — III em.	zł 50	40'00	40'00	—

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje (maksimum i minimum — w zł: w nawiasach podane są notowania z okresu poprzedniego): Bank Polski—114'50 (113'50).

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje (jak wyżej): Gazolina — 104'00 — 103'00 (102'00 — 101'00), Tesp — 88'00 (88'00).

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje (jak wyżej): Bank Polski — 115'00 — 114'00 (112'00 — 111'00), Cegielski — 31'00 — 30'00.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

DZIESIĘCIOLECIE DYREKCJI GDAŃSKIEJ P. K. P.—

Objęcie Pomorza przez władze polskie rozpoczęło się z dniem 10 stycznia 1920 r. i od tej daty polski zarząd kolejowy przejmował stopniowo koleje od Niemców.

Z dniem 1 grudnia 1921 r. przyłączono do Dyrekcji koleje, leżące na obszarze W. M. Gdańska. Stało się to na mocy art. 104 Traktatu Wersalskiego, który orzekał, iż między Rządem Polskim a W. M. Gdańskiem zostanie zawarta konwencja, która m. in. „zapewni Polsce nadzór i zarząd całej sieci kolejowej w granicach Wolnego Miasta z wyjątkiem tramwajów i innych kolei, służących głównie potrzebom Wolnego Miasta”. Konwencja taka została istotnie zawarta w Paryżu i podpisana przez obie strony w dn. 9/XI 1920 r., skutkiem czego do kolei pomorskich dołączono 158'6 km kolei, leżących na obszarze W. M. Gdańska.

W ten sposób w r. b. przypada 10-letnia rocznica scalenia sieci kolejowej na Pomorzu i rocznicy tej „Przegląd Komunikacyjny” poświęca specjalny zeszyt, na który złożyły się prace wyższych urzędników Dyrekcji, zajmujących w niej stanowiska kierownicze.

Jest rzeczą z: stanowiącą, że we wszystkich tych artykułach obok strony sprawozdawczej i fachowej dużo miejsca zajmują refleksje polityczne, z natury rzeczy obce ludziom pracy fachowej i traktowane przez nich z wyraźną niechęcią. Wpłynęło na tę okoliczność stanowisko władz W. M. Gdańska, które od pierwszej chwili swego powstania ustosunkowały się wrogo do wszelkich przejawów współpracy z Polską, w tej liczbie i do Gdańskiej Dyrekcji Kolejowej. Zamiast stosunku rzeczowego, wynikającego ze względów gospodarczych — jedynie, zdawałoby się, słusznego wobec środka komunikującego, jakim są koleje — władze gdańskie stanęły na stanowisku walki politycznej z kolejami, obsługującymi ich własny obszar terytorjalny. Pomimo całej absurdalności takiego ujęcia sprawy dziesięciolecie ubiegłe jest świadkiem ciągłej walki W. M. Gdańska z Dyrekcją Kolei we wszystkich dziedzinach: administracyjnej, personalnej, finansowej i taryfowej.

Nic przeto dziwnego, że kierownicy odpowiednich działów dyrekcyjnych dali w swoich enuncjacjach wyraz rozgoryczeniu z powodu trudności, powodowanych w ich pracy przez ten ferment polityczny. Ale równocześnie należy z całym uznaniem podnieść, że ten system ślepego oporu i stałego drażnienia nie

spowodował wśród personelu kierowniczego Dyrekcji Gdańskiej zapoznania czy nawet spaczenia zasadniczej linii postępowania, przyświecającej P. K. P. w stosunku do Gdańska, jako portu polskiego.

Że tak jest istotnie — o tem świadczy stały wzrost przewozów do Gdańska i z Gdańska, przedstawiający się w porównaniu ze stanem rzeczy przed wojną w sposób następujący (w tonnach):

	Wywóz	Przywóz	Razem
1913	878.471	1.233.630	2.112.101
1923	1.062.864	654.929	1.717.893
1924	7.636.485	738.072	2.375.557
1925	2.031.969	690.778	2.722.747
1926	5.659.605	640.696	6.300.301
1927	6.380.420	1.517.194	7.897.614
1928	6.783.273	1.832.409	8.615.682
1929	6.642.140	1.662.654	8.304.794
1930	7.248.655	917.659	8.266.314

Obroty portu gdańskiego wzrosły zatem po włączeniu go w orbitę życia gospodarczego Polski czterokrotnie i aczkolwiek nastąpiło to głównie dzięki skierowaniu na Gdańsk wywozu węgla, to nawet po wyłączeniu tego taniego artykułu przewozu otrzymamy w 1930 r. 2.685.826 t ołrotu towarów bardzo cennych, a więc o 573 tys. t więcej, niż stanowił w 1913 r. obrót wszystkich towarów w porcie gdańskim, a więc łącznie z węglem, którego importowano przez Gdańsk przeszło 200 tys. t rocznie.

Okoliczność ta, obok nakazu zniesienia taryf w obrocie wewnętrznym Wolnego Miasta, sprawiła, iż w 1928 r. Senat Gdański zmuszony się widział przyjąć zarówno przepisy przewozowe, jak i taryfy P. K. P., zamiast obowiązujących dotychczas przepisów i taryf niemieckich. Zdawało się, iż po tym kroku nastąpi pewne złagodzenie stosunków pomiędzy władzami Gdańska a Dyrekcją P. K. P. wobec wzmocnionej wspólności interesów. Tymczasem właśnie na ten okres przypada nowy wybuch napaści na Polskę i na P. K. P. z powodu rzekomego współzawodnictwa Gdyni, który to wybuch znalazł najbardziej jaskrawy wyraz w złożeniu przez Senat Wolnego Miasta memorjału do Ligi Narodów z protestem przeciwko budowie i eksploatacji portu w Gdyni.

Aczkolwiek istotną przyczyną podjęcia budowy portu w Gdyni było zupełnie uzasadnione przeświadczenie, iż stary, szczerze nie zabudowany, a więc nie mający już możliwości znaczej

szezo rozszerzenia port gdański nie będzie wkrótce wystarczał coraz bardziej wzrastającej ekspansji zamorskiej Polski, to niewątpliwie pewną podniętą do zrealizowania tego planu była również chęć zabezpieczenia się w ten sposób od ciągłych utrudnień i szyskan, na jakie narażani byli w Gdańsku polscy obywatele, a nawet przedstawiciele władz polskich.

Że Gdynia nie podkopuje bytu Gdańska, a zabiera jedynie nadmiar ładunków, z którymi portowi gdańskiemu jest coraz trudniej się uporać — o tem świadczy wyżej przytoczona tabela, wskazująca na stały wzrost przewozów eksportowych, a do 1929 r. — także i importowych przez Gdańsk. Dopiero w ostatnim 1930 r. import się zmniejszył pod wpływem depresji gospodarczej i ogólnego skurczenia się wymiany międzynarodowej.

Gdyby chcieć to, co już dziś przewozi Gdynia, skierować na Gdańsk — port niedałby z tem sobie rady i spowodowałoby to zatkanie wszystkich urządzeń i składów portowych, długotrwałe przetrzymanie statków i wagonów, a w konsekwencji — ogromne straty dla klientów, a dyskwalifikację dla portu.

Do tej samej kategorii nieuzasadnionych żalów Senatu Gdańskiego do Dyrekcji P. K. P. należy skarga na rzekome „polonizo-

wanie” miasta z powodu umieszczenia w Gdańsku Dyrekcji P. K. P. i oparte na tem żądanie przeniesienia jej do innego miasta. Pomijając już całkowitą prawną bezstronność takiego żądania, zwracać musi uwagę każdego bezstronnego badacza wyraźnie polityczny charakter tej akcji, zaniedbującej najbardziej żywotne interesy ludności Gdańska. Niema takiego miasta na świecie, a tem bardziej miasta portowego, w którego interesie nie leżałoby ściągnięcie jak największej ilości instytucji, które nie tylko przez zaspokojenie potrzeb swego personelu i ich rodzin w zakresie mieszkań i utrzymania stwarzają poważne źródło dochodów dla miasta, ale — jak w danym wypadku koleje — stanowią dla portu najbardziej skuteczny środek do rozwoju, czy odwrotnie hamowania jego działalności.

Przytoczyłem tych kilka momentów dla scharakteryzowania przykrych warunków pracy na terenie Dyrekcji Gdańskiej P. K. P. Chcę jednak wierzyć, że czas i oczywistość faktów zładogą stopniowo ten nienormalny stosunek władz W. M. Gdańska do kolei, stawiających sobie za główne zadanie jak najsprawniejszą jego obsługę.

J. G.

PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM

ORZECZNICTWO SĄDOWE

W SPRAWIE WŁAŚCIWOŚCI MAGISTRATU M. WARSZAWY DO WNOŠENIA I POPIERANIA OSKARŻENIA PRZED SĄDAMI GRODZKIMI O PRZEKROCZENIE PRAWA PRZEMYSŁOWEGO. — W skardze kasacyjnej od wyroku sądu grodzkiego w Warszawie skarżący, ukarany za prowadzenie piekarni bez należytego pozwolenia, zarzucił obrazę m. in. art. 54 i 56 kodeksu postępowania karnego w związku z art. 10 przepisów, wprowadzających ten kodeks, oraz rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dn. 28/VI 1929 r. o właściwości organów administracji do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądami grodzkimi („Dz. Ust. R. P.” Nr. 48, poz. 395) — obrazę, wynikającą z rozpoznania przez sąd a quo skargi Magistratu m. Warszawy, pomimo że tenże nie posiada samodzielnego prawa do wnoszenia i popierania skarg.

Sąd Najwyższy w wyroku z dn. 11/II 1931 r. (Nr. II 1 K. 1561/30) odmówił słuszności temu zarzutowi kasacji i stwierdzając, że

art. 10 przepisów, wprowadzających kodeks karny, nadał Ministrowi Sprawiedliwości prawo określenia organów i granic wnoszenia i popierania oskarżenia na zasadzie p. b § 1 art. 56 k. p. k. „choćby w dniu wejścia w życie tego kodeksu właściwymi jeszcze nie były”, oraz że § 1 wspomnianego rozporządzenia Min. Spraw. wyraźnie utrzymuje w mocy uprawnienia władz, przewidziane w powszechnych ustawach (z czego wynika, iż władze czy to państwowe czy samorządowe, posiadające uprawnienia do wnoszenia i popierania oskarżenia na mocy dotychczasowych przepisów, uprawnienia te zachowały i po dniu 1/VII 1929 r.), — orzekł, że „do tego rodzaju uprawnionych organów w materji wykroczeń przeciw przepisom prawa przemysłowego należy w Warszawie Magistrat, jako będący władzą przemysłową I instancji i obarczony obowiązkiem czuwania nad przestrzeganiem przepisów ustawowych oraz rozporządzeń i zarządzeń władz przemysłowych, przeprowadzania dochodzeń w sprawach przekroczeń przepisów przemysłowych i wymierzania kar”.

R. Ślaski

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW:

Opłaty od pojazdów mechanicznych na Państwowy Fundusz Drogowy — rozp. Rady Ministrów z dn. 2/IX 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 83, poz. 645; szczeg. p. zesz. 36, str. 1.312).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Częściowa zmiana taryfy celnej — rozp. Ministrów: Skarbu, Przem. i Han. oraz Roln. z dn. 31/VIII 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82, poz. 644; szczeg. p. zesz. 34, str. 1.256).

Prowizoryczne kontyngenty cukru na kampanję 1931/32 — rozp. Ministrów: Skarbu, Przem. i Han. oraz Roln. z dn. 14/VIII 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82, poz. 643).

Państwowe cechy probiercze — rozp. Ministra Przem. i Han. z dn. 21/VII 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 83, poz. 646).

NOWE SPÓŁKI AKCYJNE

— „Bracia Feiweł”, S. A. w Warszawie; kap. zakł. zł 750.000, podzielony na 7.500 akcji; założyciele: Józef Feiweł, zam. w Wiedniu, Juljusz Feiweł, zam. w Katowicach, i Adolf Feiweł, zam. w Warszawie. Akt notarialny zeznany przed notariuszem

Antonim Szymańskim w Warszawie dn. 7 stycznia 1931 r. Nr. Rep. 58.

— „Polska Spółka dla Przemysłu Gumowego”, S. A. w Sanku: kap. zakł. zł 550.000, podzielony na 5.500 akcji; założyciele: Piotr Lipczyk, Inż. w Olkuszu, Nowe Miasto, Oskar Schmidt, Dr. chem. w Olkuszu, Nowe Miasto, oraz fr. „Société Financière pour Valeur du Caoutchouc”, S. A., Zug (Szwajcaria). Akt notarialny zeznany przed zastępcą notariusza Stanisława Wislockiego w Krakowie dn. 3 sierpnia 1931 r. Nr. Rep. 38952.

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

21 września:

— „Międzynarodowe Towarzystwo Wagonów Sypialnych i Wielkich Ekspresów Europejskich”, S. A. — o godz. 14 w lokalu S-ki w Brukseli.

24 września:

— „Drukarnia Kujawska”, S. A. — o godz. 15 w lokalu S-ki w Inowrocławiu.

26 września:

— „Zachodnie Towarzystwo Handlu Produktami Spożywczymi”, S. A. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Zgoda 9.

— „Cukrownia we Wrześni”, S. A. — o godz. 16 w hotelu „Pod Orłem” we Wrześni.

29 września:

— „Spółka Pedagogiczna”, S. A. — o godz. 19 w lokalu „Pod Strzechą”, w Poznaniu, pl. Wolności 7.

— „Bank Handlowo-Przemysłowy”, S. A. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Piotrkowska 96.

— „Siedlecki Syndykat Rolniczy”, S. A. — o godz. 11 w lokalu S-ki w Siedlcach, ul. Piłsudskiego 64.

— „Szlenkier, Wydzga i Weyer”, S. A. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Dzielna 81.

— „Azot”, S. A. — o godz. 16 w lokalu B. G. K. w Krakowie.

— „Cukrownia Kościańska”, S. A. — o godz. 17½ w lokalu S-ki w Kościanie.

30 września:

— Fabryka Czekolady „Plutos”, S. A. — o godz. 15 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Barska 28/30.

— Cukrownia „Wierchosławice”, S. A. — o godz. 10 w lokalu Bastwa w Inowrocławiu.

— „Polskie Radio”, S. A. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Kredytowa 1.

— Spółka Akcyjna Przemysłowo-Leśna „Las”, S. A. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, plac Żelaznej Bramy 1.

2 października:

— Składy Towarowe „Warrant”, S. A. — w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Piotrkowska 56.

— „Karol Steinert”, S. A. — o godz. 15 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Piotrkowska 276.

3 października:

— Zakłady Rolniczo-Przemysłowe Ziemi Kutnowskiej”, S. A. — o godz. 11 w lokalu Związku Ziemi w Kutnie.

— Cukrownia „Kruszwica”, S. A. — o godz. 15½ w lokalu S-ki w Kruszwicy.

— Kolej Lokalna Siersza-Trzebinia-Skawce”, S. A. — o godz. 10 w lokalu „Pod Baranem” w Krakowie, ul. Rynek Główny 27.

— Spółka Stolarska”, S. A. — o godz. 10 w lokalu S-ki w Poznaniu, ul. Stary Rynek 46/47.

— „Kanold”, S. A. — o godz. 12 w lokalu Dr. Gutschego w Lesznie.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIĘŁDA WARSZAWSKA

za okres od 7 do 12 września 1931 r.

Zainteresowanie rynkiem walut było w okresie sprawozdawczym nadal stosunkowo niewielkie. Kursy kształtowały się dość niejednolicie, w nielicznych tylko wypadkach wykazując poważniejsze różnice w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego. Poprawę kursów wykazują: funty szterlingów, franki szwajcarskie, korony czeskosłowackie, szylingi austriackie, liry włoskie, floreny holenderskie i korony szwedzkie, obniżyły się: franki francuskie, belgi, guldeny gdańskie oraz marki finlandzkie.

Zapotrzebowania na dolary gotówkowe nadal niemal że nie było; kurs ich obniżył się o dalszych gr 1½ do poziomu zł 891 za \$ 1. W obrotach prywatnych również nastąpiła zmniejsza — do zł 8915 za \$ 1.

Wysokość dziennego zapotrzebowania była w okresie sprawozdawczym dość znacznie niższa od przeciętnej ostatnich tygodni.

	Kurs najwyż- szy	Kurs najniż- szy	Kurs w dn. 12/IX
Dolary St. Zjedn. \$ 1	8'925	8'924	8'924
" " " " " telegr. \$ 1	8'929	8'928	8'928
Funty szterlingów £ 1	43'39	43'38	43'39
Franki francuskie 100 fr.	35'01	35'00	35'00
Franki szwajcarskie 100 fr.	174'19	174'12	174'19
Belgi 100 blg.	124'35	124'15	—
Korony czeskosłowackie 100 kor.	26'45	26'44	26'45
Szylingi austriackie 100 szyl.	125'53	125'50	125'53
Liry włoskie 100 lir.	46'73	46'70	—
Floreny holenderskie 100 fl.	360'20	359'80	360'20
Korony szwedzkie 100 kor.	239'00	239'00	239'00
Marki finlandzkie 100 mk.	22'42	22'42	—
Guldeny gdańskie 100 guld.	173'43	173'43	—

Dział papierów lokacyjnych państwowych cieszył się nadal niewielkim zainteresowaniem, z wyjątkiem jedynie pożyczek premjowych, na które popyt dość silnie się zwiększył, wywołując zwyczaj kursu: 3% Pożyczki Budowlanej o zł 1'75, 4% Pożyczki Inwestycyjnej serje o zł 2'00 (sztuk nie notowano). Bez zmiany pozostał kurs 5% Pożyczki Konwersyjnej, jak również listów zastawnych i obligacji banków państwowych, dla pozostałych natomiast pożyczek: 6% Pożyczki Dolarowej, 7% Pożyczki Stabilizacyjnej i 10% Pożyczki Kolejowej

panowała tendencja słabsza, i wykazują one w rezultacie tygodniowym zmniejsza, wynoszące 4 — 5%.

W dziale listów w zastawnych ożywienie było w okresie sprawozdawczym dość znaczne. Mimo zwiększonych obrotów kursy nie ulegały poważniejszym wahaniom i nie wykazują naogół większych odchyśleń w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego; wyjątek stanowią 5% L. Z. T-wa Kredytowego m. Warszawy, które w ciągu okresu sprawozdawczego podniosły się o 2½%. Z pośród listów zastawnych w walucie obcej notowano nadal jedynie 8% L. Z. T-wa Kredytowego Przemysłu Polskiego — po kursie nieco niższym.

Z obligacji obracano w okresie sprawozdawczym VII 5½% oraz VI 6% Obligacjami Pożyczek Konwersyjnych m. Warszawy 1926 r. — pierwsze z nich cenione były nieco wyżej, ostatnie nieznacznie poniżej ostatnich notowań; poza tem notowano po kursie dotychczasowym 8% Obligacje Polskiego Banku Komunalnego III em.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Kurs w dn. 12/IX
		w zł		
3% Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	33'00	32'25	—
4% " Inwestycyjna	zł w zł. 100	—	—	—
4% " " (serje)	zł w zł. 100	92'00	89'50	—
		w % nominalu		
5% Pożyczka Konwersyjna	zł	45'00	44'50	—
6% " Dolarowa	\$	68'00	63'50	63'50
				-64'50
7% " Stabilizacyjna	\$	66'50	62'00	63'50
				-65'00
10% " Kolejowa	fr. w zł.	104'50	100'00	100'00
7% L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7% Obl. Kom. " " " " " "	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8% Obl. Bud. " " " " " "	zł w zł. 1927	93'00	93'00	—
8% Obl. Polskiego Banku Komunalnego III em.	zł w zł. 1924	93'00	93'00	—
8% L. Z. T-wa Kredytowego Przemysłu Polskiego ¹⁾	£	71'00	71'00	—
4% L. Z. T-wa Kred. Ziemska	zł	37'00	37'00	—
4% " " " " " " " "	zł	50'00	49'00	—
5% L. Z. T-wa Kred. m. Warsz.	zł	53'00	50'50	—
8% " " " " " " " "	zł	69'50	68'50	69'25
8% " " " " " Częstochowy	zł	60'40	59'00	—
8% " " " " " Lublina	zł	60'00	60'00	—

¹⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej

10%	L. Z. T-wa Kred. m. Lublina	zł	60'00	60'00	—
8%	" " " " Łodzi	zł	65'00	64'25	65'00
8%	" " " " Piotrkowa	zł	59'50	59'50	—
10%	" " " " Radomia	zł	71'00	69'00	—
10%	" " " " Siedlec	zł	70'00	69'00	70'00
VII	5½% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	zł	42'75	42'75	—
VI	6% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	zł	44'50	44'00	—

ZŁOTY ZAGRANICĄ

1931	Gdańsk ¹⁾	Berlin ¹⁾	Wiedeń ¹⁾	Paryż ¹⁾	Zurych ¹⁾
7/IX	57'59—57'71	47'125—47'325	79'43 —79'71	—	57'50
8/ "	" " "	" " "	79'46 —79'74	—	57'45
9/ "	" " "	" " "	79'51 —79'79	286'00	57'40
10/ "	" " "	" " "	79'47 —79'75	—	"
11/ "	" " "	" " "	—	—	57'45
12/ "	" " "	" " "	—	—	57'40

1931	Londyn ²⁾	Praga ¹⁾	New-York ¹⁾	Amsterdam ¹⁾
7/IX	43'37	377'875	—	—
8/ "	"	377'625	11'22	—
9/ "	"	377'25	"	—
10/ "	"	"	"	—
11/ "	"	"	"	—
12/ "	"	—	"	—

POŻYCZKI POLSKIE

NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾

24—29/VIII 31/VIII—5/IX 7—12/IX

(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasie obroty)

	New-York			
6% dolarowa 1920	64—63½—64 (43.000)	62¾—60¾—60¾ (22.000)	63—59—63 (29.000)	
8% Dillon 1925	74—73½—74 (63.000)	73 ⁷ / ₈ —70—70 (28.000)	70—69—70 (113.000)	
7% stabilizac. 1927	65—64—64 (214.000)	64—59 ⁷ / ₈ —59 ⁷ / ₈ (120.000)	60—57½—60 (438.000)	
7% Warszawy 1928	50½—45½—49½ (65.000)	49—48—48 (11.000)	49—47½—49 (53.000)	
7% śląska 1928	49¾—48¾—48½ (112.000)	46—44—44½ (28.000)	48½—47—48½ (37.000)	
Londyn				
7% stabilizac. 1927	70'93—66'93	67'40—65'90— —66'90	65'15—63'15— —64'15	
Zurich				
7% stabilizac. 1927	61—59	61—47	54—49	
Sztokholm				
7% stabilizac. 1927		lipiec 1931 76½—68½ (15.000)		
		sierpień " 73—64¼ (4.000)		
Paryż				
7% stabilizac. 1927	94'86—94'46	87'20—81'70	86'95 — 83'45	
Medjolan				
7% włoska 1924	—	98—97'95—98'10 (1.175)	98'60—97'95—98'10 (770)	

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 31 SIERPNI 1931 R. — Po wysoce deficytowym lipcu, kiedy naskutek krachu na rynku finansowym Niemiec i reperkusji tych wypadków na światowym rynku pieniężnym zapo-

trzebowanie prywatne na waluty i dewizy wzmoгло się silnie, powodując wzmożony odpływ walut z Banku Polskiego — sierpień przynosi w operacjach walutowych Banku nadwyżkę, którą zawnięzczać należy przede wszystkim właśnie znacznemu skurczeniu się (mniej więcej do poziomu czerwcowego) zapotrzebowania banków i klientów Banku Polskiego. Ponieważ jednocześnie i zapotrzebowanie urzędów nie wzrosło, ale nawet nieco zmalało — ogólna sprzedaż walut i dewiz przez Bank silnie (o zł 66 miljn.) spadła. Skup walut przez Bank w sierpniu nieco zmniejszył się (jeśli chodzi o pieniądze zagraniczne — to wzrósł), lecz ogólny dopływ wykazał większą (o zł 10 miljn.) sumę — wobec wpływu kredytów dla Banku Polskiego; z pożyczek rządowych wpływów w sierpniu nie było. Jeśli porównamy bilans walutowy z sierpnia r. b. z bilansem z sierpnia r. ub. stwierdzamy, że zarówno skup jak i sprzedaż były w r. b. znacznie większe, przyczem dopływ walut ze źródeł prywatnych (bez specjalnych wpływów kredytowych oraz od urzędów) był w r. b. mniej więcej równy zeszłorocznemu, sprzedaż zaś na zapotrzebowanie prywatne była w r. b. większa.

Rezerwy walutowe Banku wykazały w sierpniu r. b. niewielki spadek — z zł 296'6 miljn. do zł 280'7 miljn., przyczem w ostatniej dekadzie miesiąca zwykowały one o zł 5'7 miljn. Część rezerw, przyjęta w skład pokrycia obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań, zmniejszyła się w ciągu miesiąca z zł 167'3 miljn. do zł 145'2 miljn., wykazując w III dekadzie wzrost o zł 2'3 miljn.; część zaś rezerw, niezaliczona do pokrycia, zwykowała i w okresie całego miesiąca (z zł 129'3 miljn. do zł 135'5 miljn.) i specjalnie w ostatniej dekadzie (o zł 3'4 miljn.).

Co się tyczy drugiego składnika pokrycia obiegu i zobowiązań — zapasu złota, to wzrastał on w sierpniu dzięki drobnemu skupowi, dokonywanemu przez oddziały Banku. Wzrost w III dekadzie wyniósł zł 48 tys., w ciągu całego sierpnia zł 91 tys. Cały ten wzrost przypada, oczywiście, tylko na zapas złota w skarbcach Banku, podczas gdy zapas złota zagranicą pozostał niezmienny w wys. zł 81'7 miljn.

Całe pokrycie złoto-walutowe obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku przedstawiało się następująco (w tys. zł):

	31/VII	20/VIII	31/VIII
Złoto	567.888	567.932	567.979
Waluty i dewizy netto . .	167.277	142.867	145.170
Razem:	735.165	710.798	713.149

W stosunku do obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań powyższe pokrycie stanowiło w dn. 31/VIII 48'48%, gdy w dn. 20/VIII 49'07% i w dn. 31/VII 49'04% (statutowe minimum 40%). Samo pokrycie złotem wynosiło: w dn. 31/VIII 38'61%, w dn. 20/VIII 39'21%, w dn. 31/VII 37'88% (statutowe minimum 30%).

Spadek procentu w III dekadzie sierpnia mimo wzrostu sumy pokrycia tłumaczy się jednoczesnym zwiększeniem się sumy obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku o zł 22'5 miljn. do zł 1.471'1 miljn. Wzrost ten pochodzi od jednego tylko ze składników powyższej sumy — od obiegu banknotów, który — jak zwykle na ultimo miesiąca — zwykował — o zł 81'1 miljn. do zł 1.245'1 miljn., podczas gdy drugi składnik — natychmiast płatne zobowiązania — skurczył się — o zł 58'6 miljn. do zł 226'0 miljn.

Spadek zobowiązań nastąpił jedynie dzięki normalnemu w ostatniej dekadzie miesiąca odpływowi lokat z rachunków żyrowych (zł 580 miljn.); lokaty kas państwowych obniżyły się o zł 228 miljn. do zł 26'2 miljn., czyli do poziomu niższego niż na ultimo lipca (zł 39'1 miljn.), lokaty na rachunkach prywatnych spadły o zł 36'1 miljn. do zł 142'8 miljn., czyli do poziomu takiego samego, jak w dn. 31/VII (zł 142'4 miljn.). Z innych pozycji natychmiast płatnych zobowiązań — 2, mianowicie rachunek Skarbu na zakup srebra i rachunek państwowego funduszu kredytowego, nie zmieniły salda, pozycja zaś „różne rachunki” nieznacznie wzrosła — z zł 448 miljn. do zł 451 miljn.

Wspomniany wyżej wzrost obiegu w III dekadzie sierpnia o 6½% — do poziomu o zł 9'2 miljn. niższego niż na ultimo lipca — stanowi przede wszystkim odpowiednik wzrostu lokat na rachunkach żyrowych, poza tem zaś wiąże się z dopływem walut do Banku i ze wzrostem kredytów bankowych.

Z kredytów — portfel wekslowy wykazał w ostatniej dekadzie sierpnia zwykłą stosunkowo bardzo nieznaczna, bo o zł 7'8 miljn. (na ultimo czerwca o zł 17'9 miljn., na ultimo lipca o zł 64'5 miljn.), silniej zaś zwykowały pożyczki zastawowe, bo o zł 9'5 miljn. W ciągu całego sierpnia suma kredytów dyskontowych (wykorzystanych) zwiększyła się zaledwie o zł 0'3 miljn., suma zaś pożyczek zastawowych — o zł 11'7 miljn.

1) Za zł 100.

2) Za £ 1.

3) Kursy — w%—acb nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju.

Z innych pozycji bankowego pokrycia obiegu — portfel weksli zagranicznych wykazał w III dekadzie sierpnia wzrost o zł 3·8 miljn., zapas monet srebrnych zmniejszył się o zł 0·4 miljn., dług Skarbu Państwa nie zmienił się, a zapas papierów procentowych własnych pozostał prawie bez zmiany.

Ilustruje to następujące zestawienie bankowego pokrycia obiegu (w tys. zł):

	31/VII	20/VIII	31/VIII
Weksle	643.295	635.830	643.606
Weksle zagraniczne	104.844	109.479	113.258
Polskie monety srebrne i bilon	22.954	22.710	22.322
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	86.359	88.588	98.042

Papiery proc. własne	12.948	13.214	13.142
Dług Skarbu Państwa	20.000	20.000	20.000
Razem:	890.399	889.820	910.472

Obieg pieniędzy skarbowych wzrósł w ostatniej dekadzie sierpnia w stopniu stosunkowo znacznie mniejszym niż obieg biletów Banku, mianowicie tylko z zł 233·3 miljn. do zł 240·0 miljn. Na sumę tę składa się: 1) obieg biletów państwowych (5-złotowych), podlegających zresztą tylko wymianie, w wys. zł 1·4 miljn. (w dn. 20/VIII zł 1·4 miljn.), 2) obieg monet srebrnych (5-, 2- i 1-złotowych) w wys. zł 163·6 miljn. (w dn. 20/VIII zł 157·8 miljn.), 3) obieg bilonu niklowego i brązowego w wys. zł 75·0 miljn. (w dn. 20/VIII zł 73·1 miljn.). W ciągu miesiąca obieg skarbowy wzrósł o zł 3·0 miljn.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEN POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGÓLNE

ŚWIATOWA PRODUKCJA I KONSUMPCJA MIEDZI. — P. Raymond Mulette publikuje w „L'Economiste Européen” następujące dane, dotyczące światowej produkcji miedzi (w tys. tonn):

	1927	1928	1929
Stany Zjedn.	847·4	935·2	1.026·3
Meksyk	63·8	72·6	86·8
Kanada	70·7	96·6	121·1
Kuba	15·5	18·9	15·7
Boliwia	7·8	7·5	7·7
Chile	264·2	319·5	348·4
Peru	52·4	57·8	60·0
Austria	40	3·6	3·8
Niemcy	31·3	26·4	28·7
Norwegia	13·2	14·5	16·2
Z. S. R. R.	13·2	22·0	29·8
Hiszpania i Portugalia	60·3	53·4	56·7
Szwecja		10	3·5
Jugosławia	14·2	16·6	23·5
Kraje azjatyckie	76·0	78·4	91·1
„australazyjskie	12·8	12·8	16·0
Kraje afrykańskie	120·8	141·1	161·2
Różne	4·4	4·4	5·5
Razem:	1.674·8	1.891·6	2.104·1

Wzrost konsumpcji nie szedł w parze ze wzmagającą się produkcją, gdyż spożycie miedzi w poszczególnych krajach kształtowało się w tym samym okresie czasu następująco (w tys. tonn):

	1927	1928	1929
Niemcy	263·0	253·7	216·4
Anglia	165·0	168·9	160·5
Francja	90·7	125·8	137·4
Austria	16·1	17·8	17·1
Z. S. R. R.	45·7	48·7	55·0
Włochy	61·0	77·1	54·9
Belgia	25·0	30·0	30·0
Szwecja	18·0	21·6	26·3
Czechosłowacja	16·5	22·0	17·3
Szwajcaria	12·9	15·6	13·6
Hiszpania	17·8	22·3	26·1
Holandia	4·4	5·8	5·2
Węgry	11·4	11·9	9·0
Japonia	72·6	79·9	70·4
Inne kraje Azji	9·1	9·3	8·2
Afryka	3·5	3·5	3·5
Stany Zjedn. Am.	652·8	795·1	910·3
Inne kraje Am.	18·5	22·6	29·0
Australja	8·9	5·9	9·5
Razem:	1.519·7	1.733·4	1.790·4

Stała przewyżka produkcji nad konsumpcją wywołać musiała zniżkę ceny, która też w r. ub. osiągnęła na rynku londyńskim poziom £ 41·7·6 za tonnę, a w połowie r. b. spadła nawet do £ 33, t. zn. poziom, nienotowanego od 1875 r. Przypomnieć należy, że tonna miedzi kosztowała w 1916 r. £ 153, jeszcze w 1920 r. najniższe notowane kursy wynosiły £ 70, a w 1929 r. £ 66. Spadek ceny w r. b. jest tem znamienniejszy, że w r. ub. produkcja spadła, według prowizorycznych obliczeń, do 1.769·6 tys. t, okazując się niższą od konsumpcji. Istnieją więc podstawy materialne do uregulowania rynku, dotychczasowe jednak zabiegi w tym kierunku nie dały rezultatu. Starania odnośnie czynione są w Stanach Zjedn. nie tylko dlatego, że są one największym producentem i konsumentem, lecz również ze względu na coraz groźniejszą konkurencję innych krajów, posiadających miedź. Produkcja amerykańska okazuje się rentowną, przy obecnych cenach, tylko w niektórych przedsiębiorstwach, natomiast kopalnie amerykańskie obecnie jeszcze mogą rozszerzać wydobycie. Dotyczy to przedewszystkiem złóż w Katanga w Kongo Belgijskiem. Poza tem groźnym konkurentem są złoza, znajdujące się w Rosji, obliczane — na terenach dotąd ściśle zbadanych — na 16 miljn. t czystego kruszcu, a posiadające zaletę, że położone są bądź bezpośrednio na powierzchni, bądź bardzo płytko. Pełne uruchomienie tych terenów mogłoby radykalnie zmienić warunki, panujące na światowym rynku miedzi.

KRYZYS NAFTOWY. — Wszecławiatowy kryzys naftowy wszedł w stadium tak ostrego natężenia, że środki pomocy, stosowane przez międzynarodowe sfery kierownicze przemysłu naftowego, stały się zupełnie zawodnymi. Nie mogą one już pomóc stałemu obniżaniu się cen. Takim zawodnym środkiem okazała się metoda ograniczenia produkcji oraz wiercen; również zawodnym środkiem okazały się niektóre układy o rozgraniczeniu rynków światowych, głównie ze względu na dumpingową politykę Z. S. R. R.; nie od rzeczy będzie przypomnieć również wyjąć się pod regimem konsumpcji prawie miljarde mieszkańców świata z powodu standardu pieniądza srebrnego, nie mo-

gącego konkurować ze standardem pieniądza złotego. Nie dziw też, że ceny ropy spadły poniżej granic opłacalności. Odpowiednio do cen ropy kalkulują się bardzo nisko ceny produktów pochodnych.

Sfery międzynarodowe przemysłu naftowego, jak i sfery rządowe, odczuwają doskonale skutki podobnego naruszenia równowagi tego przemysłu, mającego tak pomyślne widoki w przyszłości, zważywszy na rozwój wynalazków technicznych w dziedzinie spożycia produktów pochodnych naftowych. Podejmowane zarządzenia — tak dobrowolne, jak i przymusowe — okazują się prawie bezcelowymi i nie zapobiegają faktowi, że naskutek rabunkowej wprost gospodarki następuje zniknięcie równowagi złóż naftowych, pociągającej za sobą w przyszłości zanik tych złóż.

Coraz częściej w enuncjacjach kierowników międzynarodowych trustów naftowych zjawia się życzenie uregulowania zagadnienia równowagi światowego przemysłu naftowego przez jakąś instancję nadrzędną.

Narazie jest mowa o konieczności porozumienia dobrowolnego, jednakże przebijają już między wierszami obawa, że dobrowolne porozumienie jest zbyt luźne, dające możność popełniania pewnych uchybień, słowem, że braknie organowi, wyłonionemu z układów dobrowolnych, środków egzekutywy. Na mocy enuncjacji kierowników sowieckiego przemysłu naftowego i Z. S. R. R. byłby skłonny przystąpić do międzynarodowego uregulowania zagadnienia naftowego.

Rozwiązanie tego zagadnienia dałoby się prawdopodobnie skutecznie na zasadach następujących:

- 1) międzynarodowa kontrola terenów;
- 2) opracowanie jednolitego ustawodawstwa z dziedziny odwiercania nowych terenów naftowych;
- 3) zapewnienie udziału wszystkim państwu w eksploatacji otwartych nowych terenów naftowych;
- 4) rozgraniczenie rynków naftowych.

Naturalnie przy owych punktach musiałaby być uwzględniona nienaruszalność interesów, t. zn. obecnego stanu posiadania na terenach już eksploatowanych. Uzyskanie równowagi przemysłu

naftowego na powyższych zasadach. byłoby, oczywiście, niezmiernie ciężkie, gdyż państwa mogłyby się dopatrzeć w tem naruszenia swej suwerenności.

W. Ł.

Na początku roku	N i e m c y		R o s j a		F i n l a n d j a	
	Ilość statków	Tonn rej. br.	Ilość statków	Tonn rej. br.	Ilość statków	Tonn rej. br.
1910	939	494.600	952	265.800	3.319	333.000 ¹⁾
1914	987	544.100	992	284.000	—	ok. 340.000 ¹⁾
1925	764	433.040	—	—	—	194.000
1926	741	417.196	—	ok. 70 000	—	" 198.000
1927	714	396.723	—	" 75.000	352	225.310
1928	748	436.011	—	" 84.000	359	252.408
1929	712	434.000	—	" 90.000	378	296.222
1930	—	423.000	—	" 95.000	368	309.981
1931	—	ok. 410.000	—	" 103.000	356	310.875

Na początku roku	Ł o t w a		E s t o n j a		P o l s k a		G d a ń s k	
	Ilość statków	Tonn rej. br.	Ilość statków	Tonn rej. br.	Ilość statków	Tonn rej. br.	Ilość statków	Tonn rej. br.
1910	—	—	—	—	—	—	37	21.194 ²⁾
1914	333	126.700 ²⁾	—	79.700 ²⁾	—	—	36	21.403 ²⁾
1925	100	52.267	—	ok. 45.000	—	—	53	35.050
1926	117	66.642	—	ok. 43.000	—	—	44	20.908
1927	122	86.188	102	44.206	—	12.000	44	18.960
1928	119	105.081	101	47.029	35	23.509 ³⁾	41	13.580 ⁴⁾
1929	125	133.906	116	55.319	32	29.000 ³⁾	41	13.473 ⁴⁾
1930	146	176.932	120	67.800	29	41.200 ³⁾	33	13.476 ⁴⁾
1931	153	207.092	—	ok. 79.000	29	64.368	—	—

Podając powyższe zestawienie, czasopismo ubolewa z powodu zmniejszenia się niemieckiej floty handlowej na Bałtyku, co przypisuje w głównej mierze ciężarom podatkowym, socjalnym oraz uposażeniowym, które w porównaniu z Finlandją, Łotwą i Estonją — w Niemczech są niewspółmiernie wysokie, oraz konkurencji polskiej i sowieckiej, popierającej swą żeglugę środkami, niestosowanymi gdzie indziej (subwencje).

S. K.

ANGLJA

NOWY BUDŻET. — Dn. 10 b. m. stanął przed Izłą Gmin Kanclerz Skarbu nowego „koalicyjnego” Rządu brytyjskiego, P. Snowden z projektem nowego oszczędnościowego budżetu Wielkiej Brytanji.

Jeszcze przed kilku tygodniami raport specjalnej komisji ankietowej w dziedzinie finansów brytyjskich stwierdził, iż należy się w bież. roku budżetowym liczyć z deficytem ok. £ 120 miljn. Nawiasem mówiąc, ten właśnie raport spowodował tak silne zaostrenie się przesilenia politycznego i finansowego. P. Snowden dn. 10 b. m. poszedł w pesymizm swym dalej niż raport komisji ankietowej, gdyż przewiduje deficyt w wysokości £ 170 miljn. Przyznał się on, iż w kwietniu r. b., gdy wygłaszał swe zwykłe doroczne uzasadnienie budżetu, zbyt optymistycznie szacował deficyt z końcem bieżącego roku budżetowego na £ 37,4 miljn., do których zresztą należało od razu dodać ok. £ 23 miljn. deficytu z budżetu poprzedniego. Owe £ 60,4 miljn. deficytu zostało „pokryte” z funduszu dewizowego Rządu, dzięki podniesieniu podatku od benzyny i wcześniejszemu wpłacaniu podatku dochodowego w ratach kwartalnych. Budżet wyrównano jednak tylko na papierze. Już dziś — w środku roku budżetowego — przyznaje P. Snowden, że dochody budżetowe tak spadły, a wydatki tak wzro-

FLOTY HANDLOWE NA BAŁTYKU. — W czasopiśmie niemieckim „*Werft, Reederei, Hafen*” Nr. 10/1931, znajdujemy następujące dane, dotyczące flot handlowych na Bałtyku i ich ewolucji od 1910 r.:

sić ma obecnie £ 150, podczas gdy dotychczas wynosiła £ 225. W podatku od zarobków pracobiorca miał dotychczas wolną od podatku $\frac{1}{5}$ maksymalnego rocznego dochodu £ 250, podczas gdy obecnie pozostawiona mu będzie wolna tylko $\frac{1}{5}$ od maksymalnego dochodu £ 300.

W zakresie podatków pośrednich podwyższono o 1 d. podatek od $\frac{1}{2}$ litra piwa, o 8 d. — podatek od funta tytoniu, o 2 d. — od galonu nafty, o 4% — podatek od rozrywki i t. d. Preliminowane zwiększenie dochodów z podatków pośrednich wynieść ma w r. b. ok. £ 11 miljn., w 1932/33 r. ok. £ 23 miljn. Charakterystyczne jest, iż herbata pozostała wolna od podatku.

Kanclerz Snowden zamierza w ten sposób nie tylko zrównoważyć tegoroczny budżet, ale nawet uzyskać ok. £ 1 $\frac{1}{2}$ miljn. nadwyżki. Co do oszczędności w dotychczasowym budżecie, to w zamierzeniach Rządu leży m. in. skreślenie sumy £ 4,534 tys. z pensyj urzędniczych i wojskowych (łącznie z poborami ministrów i postów do Izby Gmin), £ 5,000 tys. z budżetu wojskowego i morskiego (przyczem wchodzi w to już zredukowane pobory¹⁾, £ 10,450 tys. z budżetu kultury i oświaty, £ 500 tys. zapomogi państwowej dla pomocy „krzyżowej” dla bezrobotnych, £ 25,800 tys. — ze stałego funduszu ubezpieczeniowego dla bezrobotnych (na tem tle właśnie nastąpiło przesilenie rządowe w kraju) i t. d. i t. d. Poza tem budżet przewiduje jeszcze zwiększony wpływ £ 10 miljn. ze zwyczajki składek ubezpieczeniowych pracodawców i pracobiorców oraz £ 8 miljn. z t. zw. funduszu drogowego.

Ł.

NIEMCY

BILANS PŁATNICZY W 1930 R. — Urząd Statystyczny Rzeszy ogłosił w „*Wirtschaft und Statistik*” (Nr. 12 z dn. 25/VI 931) dane odnośnie do bilansu płatniczego Niemiec. W poniższym zestawieniu podane są poszczególne pozycje tego bilansu, przyczem dla porównania podano też dane za 1929 rok (w miljn. RM):

(p. tablicę na następnej stronie)

Tak poważne dodatnie saldo zagranicznego obrotu towarowego w 1930 r. powstało dzięki temu, że przywóz towarów z zagranicy znacznie bardziej się zmniejszył (ponad 22%) w stosunku do 1929 r. aniżeli zmniejszył się wywóz (o prawie 11%).

Na komunikację okrętową składają się następujące pozycje: 1) dochód z frachtów niemieckich linii okrętowych RM 483 miljn., 2) opłaty portowe i kanałowe zagranicznych okrętów w Niemczech RM 13 miljn., 3) inne wydatki zagranicznych okrętów w Niemczech RM 15 miljn.

Tym dochodom przeciwstawić się musi wydatki niemieckich okrętów zagranicą w wysokości RM 391 miljn., wobec czego saldo dodatnie z komunikacji okrętowej wynosi RM 120 miljn.

Główną pozycję przyływu kapitału stanowią pożyczki długo- i krótkoterminowe. Jednorazowy przyływu kapitału pochodzi ze zwolnienia niemieckich majątków w Stanach Zjednoczonych wartości około RM 800 miljn., jednakże zdaniem Urzędu Statystycznego Rzeszy, tylko część tej sumy została przywieziona do Niemiec.

Zobowiązania banków niemieckich wobec zagranicy wynoszą z końcem 1930 r.

sy, iż liczyć się należy dotychczas z deficytem £ 74,7 miljn.

Dlatego P. Snowden przedstawił Izbie Gmin projekt budżetu, zawierającego wielkie oszczędności. Wyniosą one w sumie £ 70 miljn. Dalszyniedobór £ 32,5 miljn. zostanie pokryty w ten sposób, iż w roku bieżącym oraz w roku przyszłym zostanie zmniejszona wpłata na państwowy fundusz amortyzacyjny. Pozostałe niedobory zamierza P. Snowden pokryć w drodze powiększenia podatków.

Podatki te mają być następujące:

Podatek dochodowy ma być powiększony o 6 d—5 sh od każdego funta dochodu. Pewnym ekwiwalentem tego nowego ciężaru ma być odpowiednie zmniejszenie podatku dochodowego od przemysłu, i to w ten sposób, iż w szacunku nowych zakładów przemysłowych wzgl. maszyn dozwolone jest czynienie znaczniejszych ulg. W ten sposób podatek ma pomagać przy modernizacji przemysłu brytyjskiego.

W dalszym ciągu podniesiono o 10% podatek dochodowy od wysokich dochodów powyżej £ 2 tys. rocznie. Zmniejszono poza tem o £ 10 ulgi dla wszystkich bezpośrednio opodatkowanych, posiadających dzieci. Obecnie więc ulga za pierwsze dziecko wynosić będzie £ 50 (zamiast £ 60), za następne zaś po £ 40 rocznie.

Co najważniejsze jednak, to obniżono granicę dochodów, nie podlegających opodatkowaniu — z £ 135 na £ 100 rocznie, wciągając w ten sposób nowe zastępy podatników. Dla żonatych granica wyno-

¹⁾ Tonnaz w tonnach rej. netto.

²⁾ Tonnaz, należący już wtedy do portów tego kraju.

³⁾ Również statki poniżej 100 tonn rej. br.

⁴⁾ Bez statków cysternowych, które, jakkolwiek przypisane są do Gdańska, jednakże na Bałtyku żegluga nie uprawiają.

	1 9 3 0			1 9 2 9		
	Przychód	Rozchód	Saldo + -	Przychód	Rozchód	Saldo + -
Handel zagraniczny . . .	12.166	10.611	+ 1.555	13.632	13.676	- 44
Komunikacja okrętowa . .	511	391	+ 120	663	385	+ 278
Przewóz	148	33	+ 115	172	36	+ 136
Ruch turystyczny	280	280	-	260	300	- 40
Interesy ubezpieczeniowe	57	38	+ 19	57	38	+ 19
Obrót pocztowy	3	32	- 29	5	23	- 21
Zarobki robotników zagranicznych	-	50	- 50	-	50	- 50
Licencje filmowe	15	3	+ 12	8	18	- 10
Urzędowe niem. przedstawicielstwa zagranicą	-	46	- 46	-	46	- 46
Obce przedstawicielstwa w Niemczech	20	-	+ 20	20	-	+ 20
Inne świadczenia rzeczowe	85	45	+ 40	84	45	+ 39
Odsetki	400	1.225	- 825	400	1.200	- 800
Świadczenia reparacyjne	-	1.694	- 1.684	-	2.501	- 2.501
Ruch złota i dewiz w bankach emisyjnych	192	72	+ 120	510	345	+ 165
Pożyczki i kredyty długoterminowe	1.097	190	+ 967	340	111	+ 229
Papiery wartościowe (efekty)	1.017	1.175	- 162	1.546	1.361	+ 185
Różne wkłady	800	63	+ 737	275	19	+ 256
Ruch kapitału krótkoterminowego	1.191	1.167	+ 24	1.575	483	+ 1.092
Niewyszczególniony ruch kapitałowy (obliczony jako saldo)	-	923	- 923	915	-	+ 915

RM 8'2 milj., natomiast pretensje tych banków wobec zagranicy wynoszą RM 3'7 milj.

Jak ostrożnie podawane są dodatnie pozycje bilansu płatniczego — wynika choćby z następującego przykładu: wydatki obcych przedstawicielstw w Niemczech szacuje się na RM 20 milj., podczas gdy wydatki niemieckich przedstawicielstw zagranicą wstawione są z sumą RM 46 milj. Można śmiało twierdzić, że wydatki obcych przedstawicielstw w Niemczech są znacznie większe i bezsprzecznie przekraczają wydatki niemieckich przedstawicielstw zagranicą. Niższe podawanie dodatnich pozycji bilansu płatniczego ma niewątpliwie na celu wykazanie „niemożności” płacenia przez Niemcy rat reparacyjnych.

A. B.

KONCENTRACJA HUTNICTWA NA G. ŚLĄSKU NIEMIECKIM.

— Warunki zasadnicze pracy hut Górnego Śląska niemieckiego, a poza tem skutki kryzysu, jaki ujawnił się w 1926 r., zmusiły zarządy poszczególnych towarzystw do wejścia na drogę porozumień w celu racjonalizowania produkcji i zmniejszenia kosztów własnych. Początek tych porozumień datuje się od czerwca 1926 r., kiedy to została utworzona nowa spółka hutnicza „Vereingte Oberschlesische Hüttenwerke” o kapitale zakładowym RM 30 milj. Spółka ta zjednoczyła w sobie następujące firmy śląskie: „Oberschlesische Eisenbahnbearbeitungs Ges.” z udziałem 25%, „Donnersmarck” z udziałem 25% oraz „Oberschlesische Eisenindustrie” z udziałem 50%. To ostatnie towarzystwo było już wtemczas w posiadaniu wielkiego koncernu środkowo-niemieckiego „Linke-Hoffmann Lauchhammer A. G.”. Wartości udziałów w naturze, wniesionych przez powyższe Towarzystwo, wynosiły: „Ober-eisen” — RM 33'1 milj. (akcja za RM 15'0 milj.), „Oberbedarf” — RM 15'3 milj. (RM 7'5 milj.), „Donnersmarck” — RM 14'0 milj. (RM 7'5 milj.).

Poza tym koncernem pozostawały jeszcze skarbowe zakłady hutnicze „Preussag” w Gliwicach i w Malapanie oraz zakład „Borsigwerk” w Biskupicach.

Kryzys obecny wywołał dalsze koncentracyjne posunięcia w tym przemyśle. Zakłady „Preussag” pracowały stale z deficytem, tak że, według dochodzących wiadomości, Skarb pruski dopłacił już do nich ok. RM 9'5 milj.; były one jednak utrzymywane w ruchu nie tyle dla potrzeb gospodarczych, ile ze względów politycznych. Wobec jednak obecnej, coraz to pogłębiającej się depresji gospodarczej powstał projekt kompletnego zatrzymania wspomnianych zakładów. Wiadomości o tym projekcie przedostały się do prasy, wywołując ze strony miejscowych związków robotniczych oraz politycznych czynników silną kontrakcję, w której żywy udział wzięli również nadprezydent prowincji, co ostatecznie spowodowało nawet zdementowanie tych wiadomości. Faktycznie jednak toczyły się układy między „Vereingte Oberschlesische Hüttenwerke” a zakładami „Preussag” o wykup tych ostatnich w celu utrzymania ich przy życiu. Nacisk w tym względzie musiał być silny, gdyż „Preussag” zmuszony był do bardzo poważnych ustępstw ze swojej ceny. Według oficjalnego komunikatu w sprawie przejęcia tych zakładów przez „Oberhütten” te ostatnie miały nabyć zakłady „Preussag” za cenę zaledwie RM 2 milj., przyczem koncern „Ver. Oberschl. Hüttenwerke” zobowiązał się do utrzymania tych zakładów przy życiu. Niewątpliwie jednak w nabytych zakładach koncern musiałby przeprowadzić daleko idące zmiany i przystosować je do wytwórczości swoich hut.

Przejęcie zakładów „Preussag” wzmacnia położenie koncernu „Oberhütten” i jest właściwie przedostatnim krokiem, prowadzącym do skoncentrowania w jednych rękach całego hutnictwa niemieckiego Górnego Śląska. Tym ostatnim krokiem byłoby wchłonięcie przez koncern

„Oberhütten” zakładów „Borsigwerke”, które dotąd jeszcze stanowią niezależną jednostkę. Ogólnie przypuszczają w tamtejszych kołach fachowych, że nastąpić to musi, i że chwila ta nie jest zbyt odległą.

AUSTRIA

POPIERANIE WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ.

— Na terenie Austrii poważną akcją w zakresie popierania wytwórczości krajowej prowadzi Związek „Kauft oesterreichische Waren”. Do organizacji tej należą najpoważniejsze instytucje przemysłowo-handlowe, jak: Główny Związek Przemysłu Austriackiego, izby handlowe, rolnicze, rękodzielnicze, Centralny Związek Stowarzyszeń Rzemieślniczych, Główny Związek Kupiecki, Związek Rzemieślniczy Dolnej Austrii, Kobięce Związki Wytwórczyń Koronek i in.

Z chwilą powstania wspomnianego Związku, t. zn. od 1927 r., hasło „kupujcie towary austriackie” coraz bardziej jest realizowane przez sfery gospodarcze oraz konsumentów. Dzięki umiejętnej akcji Związku cały szereg firm zastąpił artykuły zagraniczne produktami krajowymi, zwłaszcza w tych wypadkach, gdzie jakość towarów austriackich czyni import takich towarów zbędnym. Tak więc została wyparta sprzedaż zagranicznych ołówków, druków, zabawek, wyrobów pończoszniczych, opon samochodowych i t. d. Solidaryzując się z akcją Związku, Ministerstwo dla Handlu i Komunikacji wydało rozporządzenie, polecające władzom państwowym, administracyjnym, szpitalom publicznym, szkołom i t. d. zaopatrywać się w artykuły wyłącznie pochodzenia krajowego. Analogiczną akcją prowadzą władze poszczególnych krajów na swoich obszarach.

Zasługującym na szczególną uwagę, zwłaszcza dla kupiectwa polskiego, winien być fakt, że zrozumienie idei popierania wytwórczości krajowej ma miejsce nie tylko wśród producentów, lecz również i w sferach kupieckich Austrii. Z omawianym Związkiem utrzymuje kontakt Austriacki Związek dla Reformy Mieszkań, który otworzył w Wiedniu publiczną poradnię dla urzędów i higieny mieszkaniowej, w której poleca jedynie wyroby krajowe. Z szeregu innych środków, wpływających na wyróżnienie austriackich wyrobów krajowych, wprowadzono przymus znakowania na opakowaniu miodu pochodzenia zagranicznego. Następnie przeprowadzono propagandę świetlną za pomocą filmu p. t. „Gdzie bie nie szyling”, który wyświetlono w około 150 kinoteatrach i 896 szkołach. Poza tem austriackie towary propagowane są za pomocą reklam świetlnych w kinach. W szkole propaganda wytwórczości krajowej odbywa się dzięki ulotkom, afiszom, filmom i t. d. Powyżej naszkicowana akcja w zakresie popierania wytwórczości krajowej w Austrii winna służyć za przykład do naśladownictwa odpowiednim organizacjom, propagującym wytwórczość krajową w Polsce, oraz całemu społeczeństwu polskiemu, od którego przychylnego ustosunkowania się zależy głównie powodzenie zwiększenia konsumpcji wyrobów krajowych.

M. Sz.

WŁOCHY

ORGANIZACJA PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH.

We Włoszech istnieje obecnie 88 przedsiębiorstw państwowych lub półpaństwowych o charakterze przemysłowym, społecznym lub handlowym lub takich, w których Państwo ma jakikolwiek udział finansowy.

Administracje te, wyłączone z ogólnego budżetu państwowego, a częściowo i z pod kontroli Najw. Izby Kontroli oraz Parlamentu podzielić można zasadniczo na 3 grupy: a) administracje publiczne, czerpiące swe środki finansowe z pasywów budżetowych poszczególnych ministerstw; b) administracje publiczne, czerpiące swe środki z dochodów bezpośrednich; c) administracje prywatne, w których państwo bierze udział finansowy, jako akcjonariusz lub wspólnik. Istnieją też typy pośrednie.

Np. Azienda autonoma statale della strada (Drogowe przedsiębiorstwo państwowe) czerpie swe fundusze z kredytu budżetowego Min. Robót Publ. (180 miljn. lir.) oraz z opłat samochodowych, prowincjonalnych kontrybucyj na poprawę szos, kar i t. p., wpływających do kasy przedsiębiorstwa, lecz ściąganych przez Skarb i figurujących w dochodach i wydatkach budżetowych Ministerstwa Finansów. Poza temi wpływami przedsiębiorstwo ma dodatkowe dochody z koncesyj przejazdowych, reklamowych i t. p. Ma ono prawo zaciągania pożyczek na własny rachunek.

Innego typu są przedsiębiorstwa autonomiczne, jak: Administracja Kolei Państw., Przedsiębiorstwo Poczty i Telegrafów, Przedsiębiorstwo Państwowe Służby Telefonicznej, posiadające własne źródła dochodu, lecz nie mające prawa zaciągania pożyczek na własny rachunek, czerpiąc potrzebne środki inwestycyjne z ogólnego budżetu państwowego. Zyski, wzgl. straty netto przedsiębiorstw tego typu figurują w awansie wzgl. deficycie bilansu Min. Finansów.

Różne są również metody kontroli, stosowane w tych przedsiębiorstwach. W zasadzie administracja autonomiczna wyłączona jest z pod kontroli prewencyjnej, a podlega jedynie kontroli sprawozdawczej. Przy niektórych przedsiębiorstwach, jak: koleje, poczty, telegrafy i telefony, istnieją specjalne biura Najw. Izby Kontroli, inne natomiast mają tylko obowiązek składania jej bilansów rocznych.

Istnieją też przedsiębiorstwa całkowicie zwolnione od N. I. K. Komisja budżetowa Min. Finansów w swem sprawozdaniu do budżetu za 1927/28 r. wskazuje na chaos i brak organicznej dyrektywy w ukonstytuowaniu przedsiębiorstw państwowych, żądając sprecyzowania stosunku do nich bilansu państwowego, jakoteż i sytuacji każdego z osobna w stosunku do Skarbu.

Rezultatem tej krytyki było wydzielenie w 1929 r. z ogólnej administracji Min. Komunikacji 3 regionalnych sieci telefonicznych, oddanych w koncesję 3 prywatnym spółkom akcyjnym na zasadach czysnowych.

W ostatnich czasach projektuje się ustąpienie prywatnym przedsiębiorstwom niektórych linii kolejowych w Półn. Włoszech oraz całej sieci kolei sycylijskich, które w zarządzie Min. Komunikacji dają wyniki pasywne. Kryzys światowy jednak i niechęć kapitału do przedsiębiorstw ko-

lejowych we Włoszech zmuszają do odłożenia tej sprawy do lepszej konjunktury.

GRECJA

HANDEL ZAGRANICZNY W 1930 R. — Handel zagraniczny Grecji kształtował się w ostatnich 2 latach następująco:

	1 9 3 0	
	tonn	tys. drachm ¹⁾
Import	2.564.390	10.850.608
Eksport	761.049	5.918.406

	1 9 2 9	
	tonn	tys. drachm
Import	2.774.698	13.275.531
Eksport	748.743	6.985.196

Spadek wartości importu w 1930 r. w stosunku do 1929 r. wyniósł 18,25%, eksportu zaś 15,71%; wagowo natomiast obroty towarowe w 1930 r. niewiele różniły się od obrotów w 1929 r. Przywóz niekórych artykułów (cukier, kawa, strączkowe, paliwo, papier, perfumerja, etc.) zwykował w 1930 r. w stosunku do 1929 r., przywóz innych (zboże, nawozy sztuczne) nieco się obniżył. Spadek wartości importu tłumaczy się przede wszystkim spadkiem cen artykułów importowanych. Obniżenie się wartości wywozu zależy zarówno od spadku cen głównych artykułów eksportowych (tytoń, oleje roślinne, oliwki etc.), jak i od poważniejszego zmniejszenia wywozu win, wynoszącego w 1930 r. 355 miljn. drachm w porównaniu z 1929 r. Bilans handlowy Grecji nieco się w 1930 r. polepszył: deficyt, wynoszący w 1929 r. ponad 6 milj. drachm, obniżył się w 1930 r. do 5 milj.

Głównymi krajami, zaopatrującymi Grecję w towary, są:

	1 9 3 0	1 9 2 9
	tysiące drachm	
Stany Zjednoczone Am.	1.662.812	2.090.933
Wielka Brytania	1.384.212	1.663.277
Niemcy	1.097.738	1.249.366
Francja	777.707	902.380
Włochy	659.402	739.232
Jugosławia	616.829	729.791
Rumunia	612.468	885.842
Belgia	463.701	486.794
Czechosłowacja	409.588	458.561
Z. S. R. R.	488.521	279.897

Wartość importu do Grecji obniżyła się w 1930 r. w stosunku do wszystkich dostawców, z wyjątkiem Z. S. R. R., który zdołał podnieść wartość swego importu o 208.624 tys. drachm, importując — poza innymi drobnymi artykułami — kawior czerwony (28 miljn. dr.), węgiel (87 miljn.), naftę, mazut, benzynę (232 miljn.), oraz zboże (77 miljn.). Import polski do Grecji w 1930 r. był minimalny i składał się prawie wyłącznie z cukru. Konjunktury na przyszłość nie rokują zbyt świątecznych nadziei, wobec konkurencji cukru rumuńskiego, a zwłaszcza rosyjskiego, lokowanego na Bliskim Wschodzie (Konstantynopol) po cenach dumpingowych.

Eksport grecki kieruje się do krajów następujących:

	1 9 3 0	1 9 2 9
	tysiące drachm	
Belgia	156.720	228.124
Francja	400.646	424.655
Wielka Brytania	738.816	826.280
Włochy	832.442	1.277.981
Stany Zjednoczone Am.	855.628	1.114.048
Niemcy	1.391.980	1.814.089

¹⁾ Drachma = 0,33 fr. zł.

Najpoważniejszym kontrahentem Grecji są więc Niemcy, które w 1930 r. wywoziły za 1.170 miljn. drachm tytoń, za 105 miljn. rodzynek i za resztę pewną ilość fig suszonych, wina, kalafonji, terpentyny etc.

M.

SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN. W PAŃSTW. ZAGR.

NOWA UMOWA HANDLOWA RUMUŃSKO-AUSTRJACKA.

W dn. 7/IX r. b. wszedł w życie podpisany w dn. 22/VIII w Wiedniu traktat handlowy między Austrią i Rumunją. Jest to w stosunkach między temi krajami pierwszy traktat taryfowy, dotychczasowe umowy bowiem opierały się wyłącznie na klauzuli największego uprzywilejowania.

Część ogólna nowej konwencji opiera się również na K N U (pod tym względem nie odbiega od szablonu, przyjętego dla podobnych umów), obok niej jednak została dodana do konwencji część taryfowo-celna oraz umowa weterynaryjna.

W odróżnieniu od umowy handlowej węgiersko-austriackiej nie zawiera konwencji rumuńsko-austriacka żadnych czy to jawnych czy też ukrytych klauzul preferencyjnych.

Z ważniejszych postanowień zwrócić należy uwagę na następujące: zasadniczo cały obrót towarowy między obu krajami ma być wolny od świadectw pochodzenia. Tylko w wypadku gdyby jakiś towar miał w stosunkach z krajem trzecim podlegać pewnym ograniczeniom, które nie będą miały zastosowania we wzajemnym obrocie rumuńsko-austriackim, wówczas będą mogły być wymagane świadectwa pochodzenia. Świadectwa te, o ile wystawione będą przez powołane do tego urzędy państwowe lub izby przemysłowo-handlowe, wolne będą od wiz. Świadectwo, wystawione przez organizacje gospodarcze o charakterze prywatnym, będą podlegały wizie, za którą jednak nie będzie pobierana żadna opłata.

W art. 31 konwencji zastrzeżono wyjątek z pod K N U praw lub nowych przywilejów, które jedna ze stron przyznałaby w przyszłości państwu trzeciemu w umowach multilateralnych, w których strona druga nie uczestniczy, o ile dane umowy zawarte zostaną pod auspicjami Ligi Narodów lub zostaną zarejestrowane przez Ligę z możliwością przystąpienia wszystkich państw.

Konwencja z dn. 22/VIII zawarta została bezterminowo z możliwością wypowiedzenia jej każdego czasu od chwili upływu 3 miesięcy po jej wejściu w życie.

Załączone do konwencji aneksy taryfowe obejmują niewielką ilość pozycji. Austria uzyskała od Rumunii (aneks A) zniżki konwencyjne dla rozmaitych artykułów skórzanych i obuwia, ponadto na włóczkę wełnianą, dywany jutowe, kwiaty sztuczne, niektóre artykuły drzewne, papier pergaminowy i podobny, rozmaite wyroby żelazne i metalowe, wagi automatyczne i półautomatyczne, rowery, armatury i wreszcie niektóre artykuły chemiczne. Rumunia uzyskała stawki konwencyjne dla orzechów, brzoskwiń suszonych, drobiu wszelkiego rodzaju (z wy-

jątkiem dziczyzny) żywego i bitego, spirytyusu winnego i niektórych wódek specjalnie oznaczonych (cujka), wód mineralnych ze źródeł rumuńskich etc.

W protokole końcowym konwencji Rumunia zastrzegła sobie prawo podwyższenia stawek na artykuły, clone według taryfy minimalnej — nawet w tym wypadku, gdyby te podlegały stawkom, ustanowionym w liście A, w warunkach, przewidzianych w art. 4 ustawy o rumuńskiej taryfie celnej z dn. 30/VII 1929 r. Z drugiej strony Austria zastrzegła sobie prawo poboru opłat dodatkowych lub podwyżki cel, i to nawet tych, które są w konwencji zafiksowane, w wypadkach, przewidzianych w poz. 4 ustawy z dn. 5/IX 1929 r., wprowadzającej austriacką taryfę celną.

Związana z konwencją handlową osobna umowa weterynaryjna t. zw. „arrangement sanitaire-veterinaire” obejmuje 14 artykułów i nie różni się w istotnych postanowieniach od normalnych konwencji weterynaryjnych. Uzupełnia ten układ protokół końcowy, który postanawia w art. 1, że to arrangement dotyczy tylko transportów, pochodzących z obszarów jednego z kontrahentów.

Na szczególną uwagę zasługuje okoliczność, iż — według doniesień prasy austriackiej — Rząd rumuński zobowiązał się zapewnić Austrii 40% całego rocznego importu do Rumunii rogatego bydła zarodowego, podczas trwania mocy obowiązującej układu sanitarno-weterynaryjnego. Zobowiązanie to ze strony Rumunii jest zapewne ekwiwalentem za zawarcie tego układu i miało na celu uzyskanie zgody austriackich stronnictw agrarnych, które w r. ub. nie dopuściły do zawarcia konwencji weterynaryjnej z Rumunią, na ten zasadniczy jej postulat.

Sprawa nierogacizny w stanie żywym i bitym nie została zupełnie w nowym traktacie rumuńsko-austriackim poruszona.

S.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie od dn. 1 do dn. 15 września r. b. kształtowały się następująco (w \$ za kwintal):

	9—15/IX	1—8/IX	+ wzrost - zmniejszenie %
Pszonica:			
Berlin . . .	5'00½	5'16½	+ 3'1
Praga . . .	3'85	3'87	+ 0'3
Chicago . . .	1'80	1'80	—
Buenos Aires	2'18	2'22	+ 1'8
Liverpool . .	2'45	2'39	— 2'4
Wiedeń . . .	3'81	3'75½	— 1'3
Hamburg . . .	2'55	2'54	— 0'4
Żyto:			
Berlin . . .	4'10½	4'32	+ 5'2
Praga . . .	4'35	4'43	+ 1'8
Chicago . . .	1'48	1'73	+ 16'8
Wiedeń . . .	3'98	3'97½	— 0'1
Hamburg . . .	—	—	—
Owies:			
Berlin . . .	3'26	3'30½	+ 1'4
Praga . . .	3'50	3'51	+ 0'4
Chicago . . .	1'65	1'57	— 4'8

Buenos Aires	1'92	1'90	— 1'0
Liverpool . .	2'26	2'26	—
Wiedeń . . .	3'54½	3'58	+ 0'9
Hamburg . . .	1'74	1'77	+ 1'8

Jęczmień browarowy:

Praga . . .	3'93	3'51	+ 0'7
Chicago . . .	2'28	2'27	— 0'4
Wiedeń . . .	4'69	4'70½	+ 0'3
Hamburg . . .	1'79	1'68½	— 6'1

Jęczmień zwykły:

Berlin . . .	3'72	3'69½	— 0'7
--------------	------	-------	-------

METALE

ŻELAZO. — Rynek żelazny pozostawał w tygodniu sprawozdawczym, od 5 do 11 września, bez zmiany, a nawet ceny wykazały dalszą tendencję zniżkową. O poważniejszych zamówieniach nie słychać zupełnie, natomiast ze wszystkich krajów nadchodzą wiadomości o ścieśnieniu budżetów i zaniechaniu nieraz poważnych robót inwestycyjnych.

W Niemczech zamówienia wewnętrzne sprowadzają się często do bardzo nieznacznych ilości, to też huty mają coraz mniejsze portfele zamówień i wiele warsztatów musi być zamykane. Interesy wywozowe również nie przedstawiają się korzystnie, cena zaś żelaza na rynku międzynarodowym spadła tak nisko, że o rentowności nawet dla najlepiej zarządzanych hut nie może być mowy. Konsumentom krajowi ciągle jeszcze oczekują dalszej niżki ceny, która uważana jest za zbyt wysoką w porównaniu do ceny światowej.

Na rynku starego żelastwa panuje kompletny zastój. Sprzedaż drobnych ilości uskuteczniiana bywa po cenach znacznie niższych od notowanych. Huty od dłuższego już czasu nie występują na rynku zupełnie.

Na rynku francuskim zastój dawał się odczuwać w silniejszym niż dotąd stopniu. Jesienne ożywienie sezonowe ujawnia się w bardzo nieznacznym stopniu. W dziale surówki interesy nie przedstawiają się korzystnie. Notowano cenę surówki fosforowej PL Nr. 3 fr. 270 — 275; surówka półfosforowa fr. 310 — 320. Ceny wywozowe za surówkę tomasowską zostały obniżone do sh 43.6. Silnie bardzo daje się odczuwać konkurencja surówki azjatyckiej, sprzedawanej po 39 sh cif port europejski. W dziale żelaza walcowanego ruch również jest umiarkowany; najlepiej przedstawiają się zamówienia na drobne żelazo handlowe. Notowano: żelazo sztabowe 500 fr., belki ciężkich profili 550 fr., bednarka 600 fr., żelazo okrągłe 685 fr. — wszystko za 1.000 kg loco huta wschodnia.

Rynek belgijski znajduje się ciągle pod znakiem depresji. Kompletny brak poważniejszych zamówień zmusza huty do ciągłego obniżania cen. Oficjalnie notowano cenę żelaza sztabowego w wysokości £ 3.4.0, faktycznie jednak sprzedawano po £ 3.2.6; belki normalne £ 3.2.0, o szerokich bokach £ 3.3.0; blacha gruba £ 3.1.4; blacha średnia £ 4.4.0; blacha cienka 1/16 cala £ 7.6.0.

Na rynku starego żelastwa panuje zupełna dezorientacja. Notowano ceny żelastwa wielkopięcowego 270 fr. belg. za 1.000 kg.

Ogólne położenie na rynku angielskim wykazuje pewne polepszenie. Wielcy konsumenci powstrzymują się jednak jeszcze od zakupów, rachując na niższą cenę. Niewielkie zapasy, jakie istnieją zarówno w hutach jak i u spo-

żywców, dają nadzieję na względnie łatwą i szybką poprawę rynku. Notowano ceny: surówka odlewn. Nr. 3 £ 2.18.6 — 3.9.6, żelazo sztabowe £ 6.7.6, blacha konstrukcyjna £ 8.15.0 — 8.17.6, bednarka £ 9.5.0, drut walcowany £ 7.2.6.

Ceny wywozowe żelaza z większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ f. o. b. port — notowane były w dn. 10/IX 1931 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1.016 kg	za 1.000 kg	
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	2.18.6	2. 8.6	2. 8.0
tomasowska	—	2. 5.6	—
hematytowa	3. 1.0	—	—
ferromangan	8. 0.0	—	—
Półwytwórcy:			
kęsy	—	2.17.6	2.17.6
platyny	—	2.19.6	2.19.6
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	6. 2.6	3. 4.6	3. 4.0
belki	7. 5.0	3. 3.6	3. 3.6
kątowniki	7.10.0	3. 4.6	3. 4.6
blacha okrętowa rezerwoarowa i p.	7.10.0	—	—
szyny stalowe	7.15.0	6.10.0	6.10.0
bednarka	8.10.0	4. 4.0	4. 4.0
drut-walcówka	7.10.0	5. 2.6	5. 2.6
blacha tomasowska	8.15.0	4. 3.0	4. 3.0
blacha czarna (24 gąge)	8. 0.0	—	—
drut ocynk.	13. 0.0	6. 5.0	6. 5.0
gwoździe druc.	—	4.18.6	4.18.6

METALE NIEŻELAZNE. — Położenie na londyńskim rynku metalowym w tygodniu od 5 do 11 września wykazało pewne pogorszenie — zarówno co do zainteresowania konsumentów jak i co do cen.

Na rynku miedzi zaznaczyła się silna depresja, która spowodowała silną obniżkę ceny. Pomimo to cena kartelowa utrzymywana była ciągle na wysokości 8 cts za 1 lb, gdy cena pozakartelowa wynosiła 7'5 cts, a nawet i niżej. Dn. 10 września odbyła się w New-Yorku konferencja wytwórców miedzi, do których przyłączyły się Kanada i Katanga; wobec ciągle rosnących zapasów postanowiono dążyć do zmniejszenia produkcji o 15—20%.

Na rynku cyny nastąpiło pewne uspokojenie po silnym spadku w poprzednim tygodniu. Jako przyczynę tak znacznego spadku ceny podają bardzo niekorzystne położenie statystyczne, w jakim znajduje się cyna, pomimo ograniczenia produkcji. Na września, skutkiem wielkiej wysyłki metalu na rynek, spodziewany jest ponowny wzrost zapasów.

Rynek ołowiu przedstawiał się w dalszym ciągu słabo, choć widoczną było pewne zainteresowanie tym metalem; dostawa metalu pozostaje ciągle duża, choć wytwórczość światowa w lipcu wyniosła dziennie 3.404 t, gdy przed rokiem 4.380 t.

Rynek cynku zamął prawie zupełnie. Panuje opinia, że położenie tego rynku jest najbardziej zdrowe, konsumpcja jednak jest nadzwyczaj niska. Oczekują, że koło października sytuacja powinna się poprawić.

Ruch cen poszczególnych metali przedstawiał się, jak następuje: miedź standard obniżyła się w cenie o £ 2½ przy

operacjach kasowych i o £ 2³/₁₆ przy terminowych; miedź elektrolityczna straciła £ 1, rafinowana zaś £ 1½; cyna straciła przy obu transakcjach po £ 3¹/₁₆; ołów wykazał stratę przy sprzedaży za gotówkę £ 1¹/₈, przy operacjach zaś terminowych £ 1¹/₁₆; cynk — w pierwszym wypadku £ 1¹/₈, w drugim zaś — £ ¼; glin i nikiel pozostały bez zmiany; podobnie — blacha biała, platyna i złoto; srebro straciło przy sprzedaży kasowej 3¹/₁₆ d na uncji i przy operacjach terminowych ¼ d.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali (w £ za 1016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach, platyny — £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję):

Poprzed. Tydz. sprawozdawczy:

Metal	tydz. ultimo	maksym.	mini-	ulti-
		mum	mum	mo
Miedź:				
standard:				
kasa 32 ³ / ₁₆ -¼	31 ⁹ / ₁₆	30 ¹ / ₁₆	30 ¹ / ₁₆	30 ¹ / ₁₆ -1 ¹ / ₈
term. 33-1 ¹ / ₈	32 ⁷ / ₁₆	30 ⁷ / ₈	30 ⁷ / ₈	30 ⁷ / ₈ -15 ¹⁵ / ₁₆

elektrol. 35-36	36	34	34-35
rafinow. 33-34½	33¾	31½	31½-32¾
Cyna:			
kasa . . .	115 ³ / ₁₆ -1 ¹ / ₇	115 ³ / ₁₆	113 ⁷ / ₈
term. 117 ⁷ / ₈ -118 ¹ / ₈	117 ⁷ / ₈	116 ³ / ₈	117¾-7 ⁷ / ₈
Ołów:			
kasa . . .	10 ¹⁵ / ₁₆	10 ¹⁵ / ₁₆	10 ¹¹ / ₁₆
term. . . .	11 ¹ / ₁₆	11 ¹ / ₁₆	11 ¹³ / ₁₆
Cynk:			
kasa . . .	11	11 ¹ / ₈	10¾
term. . . .	11 ⁹ / ₁₆	11 ¹ / ₁₆	11½
Glin:			
dla kraju .	85	85	85
„ zaogr. .	85	85	85
Blacha biała .	13 ¹ / ₈	13 ¹ / ₈	13 ¹ / ₈
Nikiel:			
dla kraj .	175	175	175
„ zaogr. .	175	175	175

Platyna				
„Spong”	8	8	8	8
Srebro:				
kasa . . .	12 ⁷ / ₈	13 ¹ / ₁₆	12 ¹⁵ / ₁₆	13 ¹ / ₁₆
term. . . .	12 ⁷ / ₈	13 ¹ / ₈	12 ¹⁵ / ₁₆	13 ¹ / ₈
Złoto .	84.9¾	84.11 ¹ / ₈	84.9¾	84.9¾

Na rynku starych metali panowała silna, depresja zapotrzebowanie było bardzo małe, to też ceny ujawniały tendencję zniżkową. Notowano za 100 kg w handlu hurtowym — w Niemczech loco Berlin i we Francji loco Paryż:

	Niemcy	Francja
	11/IX RM	4/IX Fr. fr.
Miedź—odp. grube	55/60	odp. miesz. 320
Bronz „ „	48 51	„ 290
Mosiądz „ „	38/42	„ 200
Cynk—odp. miesz.	13/15	„ 75
Ołów „ „	20/22	„ 125

BIBLIOGRAFJA

UPADŁOŚĆ. Teksty ustawy, obowiązującej na terenie b. Królestwa Kongresowego, wraz z orzecznictwem i komentarzem oraz wzory podań, skarg i protokołów w sprawach upadłościowych. Opracowali: **W. ŁODZIEWSKI**, Wiceprezes Sądu Okręgowego w Warszawie, Przewodniczący Wydziału Handlowego, i **A. NATANSON**, Adwokat. — Dziedzina upadłości należy do najtrudniejszych działów prawa. Składają się na to: wiele spornych zagadnień teoretycznych, skomplikowana technika i najeżona licznymi kwestjami praktyka. W tej sytuacji samo podjęcie pracy nad zestawieniem tekstów ustawy upadłościowej łącznie z orzecznictwem i tezami komentatorów oraz z wzorami praktycznymi zasługuje na szczególne uznanie, zważywszy że podobnego wszechstronnego opracowania ematu dotychczas nie posiadaliśmy. Ale

autorzy podjęta pracę nie tylko wykonali, ale wykonali ją w sposób wzorowy, dając nie tylko pierwszorzędnej wartości podręcznik dla praktyków, ale i bogaty materiał teoretyczny, który oddać może duże usługi w studiach nad prawem upadłościowym, obowiązującym na znacznym obszarze Państwa. To też omawiana praca stanie się nieodłączną podręczną książką dla prawników, mających do czynienia ze sprawami upadłościowymi, a ponadto cennym źródłem dla wszystkich, którzy pragną pogłębić znajomość prawa upadłościowego.

W. N.

„MATERIAŁY DO NOWEJ TARYFY CELNEJ”. Warszawa 1931. — Nakładem Ministerstwa Przemysłu i Handlu ukazał się zeszyt V „Materiałów”, zawierający trzecią i ostatnią część nowej taryfy celnej. Obejmuje on następujące

działy: X — Drewno, korek, wyroby z nich; wyroby koszykarskie; XII — Metale i wyroby z nich; XIV — Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny; XV — Środki transportowe; XVI — Wagi, narzędzia, instrumenty i aparaty precyzyjne, naukowe, optyczne i inne; XVII — Broń i amunicja; XIX — Wyroby różne, nieobjęte innymi działami; XX — Dzieła sztuki i przedmioty zbiorów sztuki; ponadto zamieszczone zostały nieuwzględnione w części I projektu: z działu I — grupa 9-ta — materiały koszykarskie, i z działu III — grupa 15-ta — rudy, żużle, popioły.

8 działów, zawartych w części III projektu, obejmuje 30 grup. Ilość pozycji — 368 i stawek 2.073 jest kilkakrotnie większa od ilości pozycji — 49 i stawek — 762 w odpowiedniej części obecnie obowiązującej taryfy celnej. Część III, podobnie jak i poprzednie, pod względem układu, zbliżona jest do projektu genewskiego.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2, pokój 26 (parter)

telefony:

412-66 (Red.), 412-73 (Adm.) i 412-68 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA

w kraju:

kwartalnie—zł 15, półrocznie—zł 30, rocznie—zł 60

zagranicą:

kwartalnie—zł 25, półrocznie—zł 50, rocznie—zł 100

CENY OGŁOSZEŃ

w zeszytach zwykłych:

IV str. okładki—zł 1.200; II i III str. okł.—zł 900;

½ str.—zł 500; strony zwyczajne — zł 600,

½ str.—zł 350, ¼ str.—zł 200, 1/8 str.—zł 110

Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%

Redaktor Naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHAŁSKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GIEYSZTOR

Wydawca: **MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU**

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

Zarząd Sp. Akc. „Browar Związkowy“, S. A.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że stosownie do §§ 16 i 17 Statutu, zwołuje się w Warszawie w kancelarii Notarjusza Zygmunta Hübnera w gm. chu Hipoteki przy ul. Kapucyńskiej pod Nr. 6

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

na dz. 12 października 1931 r., o godz. 12 i pół po poł.
Porządek dzienny: 1) Wybór Prezydium; 2) Sprawo-

zanie Zarządu; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1930 r.; 5) Wybory do władz Spółki; 6) Sprzedaż i obciążenie nieruchomości; 7) Wolne wnioski.

W myśl § 21 Statutu PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni conajmniej na 7 dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w siedzibie Zarządu Spółki (Grzybowska 65), swe akcje.

Rada Nadzorcza i Zarząd firmy

CUKROWNIA WE WRZEŚNI

S. A.

zaprasza niniejszem PP. Akcjonariuszów na
WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w sobotę dn. 26 września 1931 r., o godz. 16 w sali hotelu „Pod Białym Orłem” we Wrześni, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat na dz. 30 kwietnia 1931 r.; 3) Odczytanie sprawozdania Sp. Rew. „Powiernik” z odbytej rewizji, oraz sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Uchwała, dotycząca zatwierdzenia bilansu oraz rachunku zysków i strat za ubiegły rok obrachunkowy i podziału zysków; 5) Uchwała, dotycząca udzielenia pokwitowania członkom Zarządu i Rady Nadzorczej; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących; 7) Wnioski i ewentualne uchwały, dotyczące zmian statutu, i to: a) w § 17 ustęp 2 umieszcza się w miejsce słów „w ciągu czterech miesięcy” — „w ciągu pięciu miesięcy”, b) w § 17 ustęp 3 umieszcza się zamiast „Rada Nadzorcza” „Zarząd”, c) skreśla się w § 23 ustęp 2 liczba 2 słowa „oraz wybór komisji, która ma zbadać bilans następnego roku”, d) w § 25 ustęp 2 prostuje się omyłkę w ten sposób, że przelewa się najmniej 8% do kapitału rezerwowego; 8) Wolne głosy.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zdeponować w biurze Zarządu akcje lub kwity na zdeponowane w polskich instytucjach bankowych względnie u notariusza akcje.

Września, dn. 12 września 1931 r.

Rada Nadzorcza: (—) J. Żychliński, Przewodn.

Zarząd: (—) St. Lutomski, (—) Fr. Czapski, (—) B. Demby

„Kolej Lokalna Siersza—Trzebinia—Skawce”

S. A.

II OGŁOSZENIE

XXVIII Zwyczajne Walne Zgromadzenie

S-ki Akcyjnej „Kolej Lokalna Siersza—Trzebinia—Skawce” odbędzie się w dn. 3 października 1931 r., o godz. 10 przed poł. w Krakowie, w pałacu „pod Baranami”, Rynek Główny L. 27, z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz sprawozdania Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1/IV 1930 r. do 31/III 1931 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 2) Rozdział zysku; 3) Uchwała co do wynagrodzenia członków Rady Zawiadawczej i Komitetu wykonawczego za czas od 1/IV 1930 r. do 20/XII 1930 r.; 4) Uchwała co do wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej za czas od 20/XII 1930 r. do 31/III 1931r.; 5) Ustalenie wartości znaczka obecności na okres od 1/IV 1931 r. do 31/III 1932 r.; 6) Sprawa odstąpienia gruntu kolei lokalnej w stacji Trzebinia pod przełożenie drogi powiatowej.

Warunki prawa do głosu na Walnym Zgromadzeniu określa § 21 statutu Spółki.

Lwów, dn. 2 września 1931 r.

Z a r z ą d

CUKROWNIA KOŚCIAŃSKA, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że we wtorek dn. 29 września 1931 r., o godz. 17½ w biurach własnych w Kościanie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Przedłożenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1930/31 r.;

2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;

3) Dyskusja i przyjęcie sprawozdania, bilansu, rachunku zysków i strat, rozdział czystego zysku i udzielenie absolutorjum;

4) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących i zmarłego ś. p. Gustawa Raszewskiego;

5) Wolne wnioski.

Zarząd Spółki Akcyjnej CUKROWNI I RAFINERJI „MILEJÓW“

niniejszem zawiadamia P. T. Akcjonariuszów, że w dn. 12 października 1931 r., o godz. 16 w sali Klubu Obywatelskiego w Lublinie, Krakowskie Przedmieście 43, odbędzie się doroczne

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawdzenie listy obecności i ustalenie prawomocności Zgromadzenia;
- 2) Zagajenie Zgromadzenia przez Prezesa Zarządu;
- 3) Wybór Przewodniczącego i 2 asesorów Zgromadzenia;
- 4) Odczytanie protokołu poprzedniego Zgromadzenia;
- 5) Sprawozdanie Dyrektora Zarządzającego;
- 6) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 7) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1930/31;
- 8) Powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 9) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania czynności za rok operacyjny 1930/31;
- 10) Rozpatrzenie projektu budżetu za rok operacyjny 1931/32 i udzielenie Zarządowi prawa do kredytowania się w wysokości budżetu, a wrazie koniecznej potrzeby, przekroczenia budżetu;
- 11) Upoważnienie Zarządu do nabycia około 36 mórg ziemi z Dóbr Milejów;
- 12) Wybór pełnomocników w myśl § 46 statutu;
- 13) Wybory zgodnie z § 35 statutu 2 członków Zarządu na miejsce ustępujących, Pana Antoniego hr. Rostworowskiego i Pana Tadeusza Rojowskiego;
- 14) Wybory Komisji Rewizyjnej, zgodnie z § 47, statutu;
- 15) Zmiana §§ 43 i 45 statutu, które otrzymają brzmienie:

§ 43. — Weksle, zrya wekslowe, obligi, pełnomocnictwa wszelkiego rodzaju, umowy i akty hipoteczne i notarialne, podpisują łącznie bądź dwaj członkowie Zarządu, bądź jeden członek Zarządu z dyrektorem zarządzającym, bądź jeden członek Zarządu łącznie z dyrektorem prokurentem, bądź wreszcie, dyrektor zarządzający łącznie z dyrektorem prokurentem. Korespondencje w imieniu Spółki podpisuje bądź jeden członek Zarządu, bądź dyrektor zarządzający, bądź dyrektor prokurent. Do odbioru pieniędzy z poczty, banków i instytucji wszelkiego rodzaju, tak publicznych jak prywatnych, jakoteż od osób prywatnych, do dysponowania saldami bankowemi, kwotami z ra-

chunków otwartych, do żądania zwrotu sum z instytucji kredytowych, rządowych i samorządowych, do wystawiania pokwitowań pieniężnych i towarowych, podpisywania czeków, odbierania przesyłek wartościowych, listów, przekazów, zaliczeń i dokumentów z poczty i kolei, jak i wogóle z każdego źródła, do występowania we wszystkich urzędach i sądach—wystarcza podpis: bądź jednego członka Zarządu, bądź dyrektora zarządzającego, bądź dyrektora prokurenta. Ponadto do podpisywania korespondencji, do odbioru z poczty pieniędzy, przesyłek wartościowych i dokumentów, mogą być upoważnione osoby z pośród członków Zarządu, lub poza członkami Zarządu, bądź łącznie, bądź samodzielnie na mocy specjalnego pełnomocnictwa notarialnego, wydanego przez Zarząd.

§ 43 (w starej stylizacji).—Korespondencję w imieniu Spółki podpisuje jeden członek Zarządu, względnie dyrektor. Weksle, pełnomocnictwa, umowy, kontrakty hipoteczne i notarialne, czeki i wogóle wszelkie inne dokumenty podpisują dwaj członkowie Zarządu, względnie jeden członek Zarządu łącznie z dyrektorem lub prokurentem. Do odbioru z poczty pieniędzy, przesyłek wartościowych i dokumentów wystarczy podpis jednego członka Zarządu, lub Dyrektora. Ponadto do podpisywania korespondencji, czeków, do odbioru z poczty pieniędzy, przesyłek wartościowych i dokumentów, może być upoważniona jedna osoba z pośród członków Zarządu, lub z poza Zarządu, na mocy specjalnego pełnomocnictwa udzielonego przez Zarząd.

§ 45. — Członkowie Zarządu otrzymywać będą za swą pracę, niezależnie od stałego wynagrodzenia w wysokości określonej przez Zgromadzenie Walne Akcjonariuszów, dodatkowe wynagrodzenie drogą odliczenia do podziału między nimi, części rocznych zysków w wysokości 1% dla każdego członka od zysków po odliczeniu 8% na kapitał zasobowy.

§ 45 (w starej stylizacji).—Członkowie Zarządu otrzymywać będą za swą pracę niezależnie od stałego wynagrodzenia, w wysokości określonej przez Zgromadzenie Walne Akcjonariuszów, dodatkowe wynagrodzenie drogą odliczenia do podziału między nimi części rocznych zysków w wysokości 1% dla każdego członka, od zysku po odliczeniu 8% na kapitał zapasowy.

- 16) Zmiana akcyj;
- 17) Wolne wnioski. o ile będą zgłoszone na piśmie nie później jak w dwa tygodnie przed Walnem Zgromadzeniem, zgodnie z § 14 statutu.

SP. AKC. CUKROWNI I RAFINERJI „MILEJÓW“

Niniejszem zaprasza się PP. Akcjonariuszów
**Cukrowni Wierzchosławickiej, Tow. Akc.
Aktien - Zuckerfabrik Wierzchosławice**
na Zwyczajne Walne Zgromadzenie

odbyć się mające w środę, dn. 30 września 1931 r., o godz. 10 przed poł. w czerwonej salce hotelu Basta w Inowrocławiu.

Porządek dzienny: 1) Przedłożenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku strat i zysków za rok gospodarczy 1930/31; 2) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Wybór członków Rady Nadzorczej; 4) Udzielenie zezwolenia na przeniesienie akcji na nowonabywców; 5) Obrady i powzięcie uchwał co do ewentualnych wniosków Zarządu i Rady Nadzorczej, również co do wniosków poszczególnych Akcjonariuszów, o ile takowe zostaną w odpowiednim terminie zgłoszone.

Wierzchosławice, dn. 24 sierpnia 1931 r.

Rada Nadzorcza:
(—) K. Stübner, prezes

Zarząd:
(—) Dr. Levy
(—) K. Ruszczyński
(—) Inż. I. Iwanicki

„Drukarnia Dziennika Poznańskiego“, S. A. w Poznaniu

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Spółki, iż w dn. 21 października 1931 r. odbędzie się w lokalu Spółki, Poznań, ul. Pocztowa 9

Zwyczajne Walne Zebranie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu z działalności za 1930 r. i rozpatrzenie bilansu per 31/XII 1930 r. r. oraz rachunku zysku i strat za 1930 r.; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 3) Udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi;
- 4) Powzięcie uchwały, upoważniającej Radę Nadzorczą i Zarząd do wykonania oraz wniesienia wpisu do rejestru handlowego według własnego uznania postanowienia Walnego Zebrania z dn. 10 października 1930 r. o podwyższeniu kapitału zakładowego do zł 375.000, to znaczy o zł 125.000;
- 5) Wybór nowych członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących oraz wybór uzupełniającej w myśl § 6 statutu Spółki;
- 6) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Rada Nadzorcza

Drukarni Dziennika Poznańskiego, S. A. w Poznaniu
(—) Mieczysław Chłapowski, Prezes

„ALBERTYŃSKA FABRYKA PAPIERU I TEKSTURY”, S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 20 października b. r. o godz. 16 w pierwszym terminie, a w razie niedojścia zebrania do skutku w tym samym dniu o godz. 17 w drugim terminie odbędzie się w Albertynie w biurze Zarządu Spółki

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie zarządu z okresu przejściowego;
- 3) Wybór Zarządu Spółki;
- 4) Ustalenie sposobu wykonania punktu 4) uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 12 sierpnia 1931 r.;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny przy zachowaniu terminu, wskazanego w art. 54 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 38, poz. 383).

AUSTRO-DAIMLER, STEYR, PUCH

Towarzystwo Budowy i Sprzedaży Samochodów

S. A. W WARSZAWIE

Bilans na dz. 31 grudnia 1930 r.

STAN CZYNNY		zł
Kasa		10.313.11
Weksle		4.419.289.15
Papiery wartościowe		15.164.11
Udziały w obc. przedst.		35.200.00
Dłużnicy		5.506.970.02
Towary podług remanentu		4.250.919.11
Ruchomości		75.516.78
Straty:		
za 1929 r.	zł 33.768.35	
za 1930 r.	zł 16.512.38	50.280.73
		<u>14.363.653.01</u>

STAN BIERNY		zł
Kapitał akcyjny	zł 160.000.00	
Kapitał r. zerwowy	zł 3.200.00	163.200.00
Kaucja Zarządu		800.00
Wierzyciele		13.485.557.96
Akcepty		714.095.05
		<u>14.363.653.01</u>

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1930 r.

STRATY		zł
Saldo (strata) z 1929 r.		33.768.35
Koszty handlowe		579.515.03
Odsetki i prowizje bankowe		468.631.73
Podatki		141.812.08
Koszty amort. ruchomości		3.974.56
		<u>1.227.701.75</u>
ZYSKI		zł
Zysk brutto na towarze		1.177.421.02
Strata:		
z 1929 r.	zł 33.768.35	
z 1930 r.	zł 16.512.38	50.280.73
		<u>1.227.701.75</u>

ZARZĄD

CUKROWNI „GARBÓW”

S. A.

zawiadamia P. T. Akcjonariuszów, że w dn. 7 października 1931 r., o godz. 11 rano odbędzie się w Lublinie, w kantorze Cukrowni „Lublin”

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1930/31 i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 5) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu w instytucjach i bankach, z prawem udzielania zabezpieczeń hipotecznych i innych, oraz zatwierdzenie już dokonanych w roku bieżącym umów i udzielonych zabezpieczeń; 6) Uzupelnienie §§ 11 i 19 Statutu Spółki przed dodaniem: a) w § 11 zdania: „Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbywa się corocznie w ciągu 5 miesięcy od daty upływu roku operacyjnego”, b) w § 19: „Zarząd winien w ciągu trzech miesięcy od upływu roku operacyjnego przedstawić Komisji Rewizyjnej do zbadania sprawozdanie rachunkowe i bilans za rok ubiegły”; 7) Wybór jednego członka Zarządu; 8) Wybór Komisji Rewizyjnej; 9) Wnioski P. T. Akcjonariuszów, zgłoszone ustawowo; 10) Wnioski Zarządu.

P. T. Akcjonariusze, zyczący sobie wziąć udział w Zebraniu, winni złożyć dawne akcje Spółki, względnie kwity depozytowe instytucji kredytowych na zdeponowane akcje, do Biura Zarządu w Warszawie, Mokotowska 25, lub do Kantoru Cukrowni w Garbowie na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

„KOLEJ LOKALNA PIŁA-JAWORZNO”, S. A.

I OGŁOSZENIE

Stosownie do postanowień §§ 11 — 19 statutu podpisany Zarząd Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Piła-Jaworzno” zwołuje niniejszem

XXVIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Piła-Jaworzno” na dz. 10 października 1931 r. o godz. 10 przed południem w lokalu Biura Zarządów Małopolskich kolei lokalnych (gmach Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych IV p. drzwi Nr. 453) we Lwowie.

Przedmiotem obrad będą:

- 1) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz sprawozdania Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1/IV 1930 r. do 31/III 1931 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 2) Rozdział zysku;
- 3) Ustalenie wysokości rocznego wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej, oraz wartości znaczka obecności.

Po myśli postanowień § 21 statutu każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki, w Banku Gospodarstwa Krajowego we Lwowie, w Krakowie względnie w Warszawie lub w Kasie Skarbowej I we Lwowie i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż.

Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego lub jego uzupełnienia mogą być zgłoszone najpóźniej w dn. 25 września 1931 r. w Zarządzie we Lwowie, ul. Zygmuntowska 1 (gmach Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych IV p. drzwi Nr. 453).

Lwów, dn. 12 września 1931 r.

Zarząd

„Lloyd Bydgoski“ (dawn. Bromberger Schlepsschiffart), Tow Akc. w Bydgoszczy

Bilans za 1930 r.

AKTYWA	zł	PASYWA	zł
Majątek stały:		Kapitały własne:	
Grunty	282.624 16	Kapitał akcyjny	2.000.000 00
Budynki	963.163 54	Kapitał zapasowy	87.880 20
Maszyny	1.472.422 98	Fundusz amortyzacyjny	606.263 84
Ruchomości	64.683 34	Kapitały obce:	
Środki obrotowe — Zapasy:		Hipoteki	132.715 36
Cegielni	126.069 66	Zobowiązania krótkoterm.:	
Tartak	85.310 34	Odbiorcy	358.734 36
Eksp. rzeczna	27.383 27	Dostawcy	75.056 80
Port przeładunkowy	1.507 27	Banki	665.496 34
Fabryka maszyn	152.873 55	Oddziały	378.917 75
Składnica	132.406 31	Sumy przechodnie	197.192 04
Dłużnica:		Dywidenda	34.940 00
Odbiorcy	497.747 99	Akcepty	103.670 35
Dostawcy	999 70	Frachty i zaliczenia	39.991 90
Oddziały	382.383 34	Rozliczenia szyprów	43.539 85
Rozliczenia szyprów	10.349 81	Zysk	7.380 23
Hipoteki	30.000 00		
Agentura Poznań	1.010 52		
Sumy przechodnie	67.341 13		
Wartości obiegowe:			
Kasa	15.249 31		
Waluty obce	3.773 37		
Weksle	102.167 55		
Papiery wartościowe	38.184 60		
Banki	1.159 06		
Frachty i zaliczenia	11.056 55		
Strata w 1929 r.	261.911 67		
	4.731.779 02	Gwarancje otrzymane	135.792 50
Udzielone gwarancje	2.027.845 40	Awale	1.892.052 90
	<u>6.759.624 42</u>		<u>6.759.624 42</u>

Rachunek strat i zysków w dn. 31 grudnia 1930 r.

STRATY	zł	ZYSKI	zł
Nieprzewidziane straty	43.667 86	Nieprzewidziane zyski	50.832 21
Różne	241 36	Różne	1.611 58
Oddz. Warszawa	13.061 13	Oddz. Gdańsk	102.035 84
Składnica	7.058 19	Składnica	14.149 56
Fabryka maszyn	51.596 84	Eksp. rzeczna	293.422 03
Tartak	65.208 43	Port przeład.	198.008 87
Cegielnia	39.872 01		
Koszty handlowe	298.356 45		
Procenty	96.772 35		
Zjedn. Żegluga	20.921 60		
Agentura Poznań	4.110 25		
Amortyzacja	11.814 29		
Zysk	7.380 23		
	<u>660.060 99</u>		<u>660.060 99</u>

Zarząd: (—) Marynski

Zarząd Cukrowni i Rafinerji „LUBLIN“, S. A.

zawiadamia P. T. Akcjonariuszów, iż w dn. 7 października 1931 r., o godz. 4 po poł. odbędzie się w Lublinie, w kantorze Cukrowni

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1930/31 i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 5) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu w instytucjach i bankach, z prawem udzielania zabezpieczeń hipotecznych i innych, oraz zatwierdzenie już dokonanych w roku bieżącym umów i udzielonych zabezpieczeń; 6) Uzupelnienie §§ 11 i 19 Statutu Spółki przez dodanie:

a) w § 11 zdania: „Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbywa się corocznie w ciągu pięciu miesięcy od daty upływu roku operacyjnego”, b) w § 19: „Zarząd winien w ciągu trzech miesięcy od upływu roku operacyjnego przedstawić Radzie Nadzorczej do zbadania sprawozdanie rachunkowe i bilans za rok ubiegły”; 7) Wybór jednego członka Zarządu; 8) Wybór Rady Nadzorczej; 9) Wnioski P. T. Akcjonariuszów, zgłoszone ustawowo, 10) Wnioski Zarządu.

P. T. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zebraniu, winni złożyć dawne akcje Spółki, względnie kwity depozytowe instytucyj kredytowych na zdeponowane akcje, do Biura Zarządu w Warszawie, ul. Mokotowska 25, lub do kantoru Cukrowni w Lublinie na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Rada i Zarząd
„Podlaskiej Wytwórni Samolotów“

S. A.

zawiadamiają, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 9 października 1931 r., o godz. 17. w lokalu własnym, Natolińska 13, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego i sekretarza;
- 2) Odczytanie protokołu poprzedniego Zebrania;
- 3) Sprawozdanie Rady za 1930 r.;
- 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 5) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1930 r.;
- 6) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży, wymiany i nabycia nieruchomości;
- 7) Wybory władz;
- 8) Wolne wnioski.

Z A R Z A D

S. A. Cukrowni „Strzyżów“

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że poczynając od dn. 15 września 1931 r. rozpoczyna w biurze Zarządu, Warszawa, Krakowskie-Przedmieście Nr. 17 m. 3, w godzinach od 9 — 12

przestemplowanie akcji imiennych

na akcje na okaziciela w myśl § 6 statutu.

Z A R Z A D

S. A. „Marmury Kieleckie“

zawiadamia, że w dn. 14 października 1931 r., o godz. 16 odbędzie się

**Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów
Spółki Akcyjnej**

w lokalu Zarządu ul. Marszałka Focha Nr. 29 w Kielcach, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego i ukonstytuowanie się prezydium;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1930;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania rachunkowego i bilansu, oraz udzielenie Zarządowi absolutorjum;
- 4) Projekt budżetu na 1931 r.;
- 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Uchwała co do akcji pozostałych z II emisji;
- 7) Pełnomocnictwa dla Zarządu;
- 8) Wybór 3 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących;
- 9) Wolne wnioski.

Walne Zgromadzenie — w myśl nowego Statutu — będzie ważne bez względu na ilość przybyłych akcjonariuszów. Aby uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, należy złożyć akcje lub świadectwa bankowe najpóźniej dn. 7 października w Zarządzie Spółki w Kielcach, ul. Marszałka Focha Nr. 29.

**Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie
„SPÓŁKI PEDAGOGICZNEJ”, S. A.
w Poznaniu, Podgórna 7.**

odbędzie się we wtorek dn. 29 września o godz. 19 w lokalu „Pod Strzechą” Poznań, plac Wolności 7.

Porządek obrad:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia;
- 2) Wybór przewodniczącego;
- 3) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok ubiegły;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat;
- 5) Podział zysków względnie pokrycie strat;
- 6) Rozpatrzenie uchwały Rady Nadzorczej z dn. 28 lutego 1931 r. oraz strat, jakie Spółka wskutek tej uchwały poniosła;
- 7) Zatwierdzenie wydatku Z 873:80 na pokrycie kosztów obchodu 10-ecia Spółki Pedagogicznej;
- 8) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 9) Wybór jednego członka Rady Nadzorczej w miejsce ustępującego;
- 10) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Właściciele akcji korzystają z prawa głosu na Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożą akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki.

Za Zarząd: (—) Ostrowski (—) Krysztop

Zarząd Spółki Akcyjnej

**Warszawsko - Ryska Fabryka WYROBÓW GUMOWYCH
„RYGAWAR“**

S. A. W WARSZAWIE

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

odbędzie się w dn. 8 października 1931 r., w czwartek, o godz. 6 po poł. w siedzibie Spółki przy ul. Gocełwskiej Nr. 9 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za ubiegły okres gospodarczy;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat;
- 5) Sprawy rachunku zysków i strat;
- 6) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania;
- 7) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących i wybór Komisji Rewizyjnej;
- 8) Upoważnienie Zarządu do mianowania Dyrektora Zarządzającego i określenie jego kompetencji.

Właściciele akcji korzystają z głosu na Walnym Zgromadzeniu o ile na 7 dni przed terminem złożą akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki.

**PODRÓŻUJCIE
SAMOLOTAMI**

Cukrownia „Chełmża”, S. A.

Bilans po dz. 30 czerwca 1931 r.

AKTYWA		zł	zł	PASYWA		zł
Posiadłość ziemska		147.807 ⁵⁶		Kapitał akcyjny		3.250.000 ⁰⁰
Nieruchomości		1.504.600 ⁰⁰		„ rezerwowy		620.553 ³⁴
Maszyny i aparaty		2.540.900 ⁰⁰		„ dyspozycyjny		1.004.118 ⁵³
Suszarnia		767.500 ⁰⁰		Weksle plantatorskie		2.990.237 ⁵⁰
Instalacja elektryczna		410.500 ⁰⁰		Fundusz amortyzacyjny		2.458.257 ⁵⁰
Tory kolejowe		185.800 ⁰⁰		Dywidenda niepodjęta 1926/27 r.		9.800 ⁰⁰
Laboratorium		6.500 ⁰⁰	5.563.607 ⁵⁶	„ „ 1928/29 r.		1.000 ⁰⁰
Zapasy		9.653.947 ²⁵		„ „ 1929/30 r.		3.600 ⁰⁰
Efekty		662.265 ⁸¹		Rezerwa na buraki nadkontyngentowe prze-		
Dłużnicy		6.199.211 ⁵⁶		niesiona na kampanję 1931/32 r.		1.233.052 ⁶⁵
Stan kasy		8.080 ⁶⁰		Konto - Korent:		
				Wierzyciele różni		9.666.771 ²⁷
				Zysk		949.721 ⁹⁹
						<u>22.087.112⁷⁸</u>
						<u>22.087.112⁷⁸</u>

Rachunek zysków i strat per 30 czerwca 1931 r.

WINIEN		zł	zł	MA		zł
Koszty buraków		11.136.111 ⁷²		Rachunek cukru		21.681.537 ³³
Rezerwa na buraki nadkontyngentowe, przeniesiona z kampanji 1930/31 r. na kampanję 1931 r. = 274.011 ⁷⁰ q		1.233.052 ⁶⁵	12.369.164 ³⁷	„ rolnictwa		10.540 ⁹¹
Koszty fabrykacji:						
Koks		46.952 ²⁹				
Oliwy i smary		32.078 ²⁴				
Płótna filtracyjne		92.410 ³⁰				
Reparacje		818.932 ⁴⁰				
Fabrykacja		133.964 ⁴¹				
Wapno		102.649 ⁴⁸				
Węgiel		960.058 ³³				
Robocizna		1.498.036 ⁰⁸	3.685.088 ⁵³			
Koszty handlowe:						
Asekuracja		85.474 ⁰⁴				
Koszty różne		996.938 ²⁸				
Procenty		529.264 ⁴³				
Pensje		466.042 ⁴⁹				
Rachunek zysków i strat		5.892 ⁸⁶				
Porto i depesze		16.092 ⁹³				
Podróże i djety		15.176 ⁸⁰				
Podatki różne		2.126.360 ⁶²	4.241.242 ⁴⁵			
Amortyzacja		446.860 ⁹⁰				
Zysk		949.721 ⁹⁹				
						<u>21.692.078²⁴</u>
						<u>21.692.078²⁴</u>

Poświadczamy zgodność bilansu oraz rachunku zysków i strat z prawidłowo prowadzonymi ksiązkami handlowymi.

Grudziądz, dn. 26 sierpnia 1931 r.

(—) *Michał Pacoszyński*
zaprzyiężony rewizor ksiąg

Chełmża, dn. 26 sierpnia 1931 r.

Zarząd Cukrowni Chełmża, S. A.
(—) *Ślaski, Feldt, Loga, Inż. A. Makowiecki*

Powyższe sprawozdanie oraz bilans i rachunek zysków i strat za rok obrachunkowy 1930/31 przyjęliśmy do wiadomości i zatwierdzamy.

Rada Nadzorcza Cukrowni Chełmża, S. A.

Przewodniczący

(—) *Kurt Feldtkeller*

Zysk podzielono: 8% — zł 75.978⁰⁰ do kapitału rezerwowego, 10% — zł 325.000⁰⁰ tytułem pierwszego udziału w zyskach oraz zł 650.000⁰⁰ tytułem dywidendy na pokrycie różnicy — zł 101.056⁰¹ wzięte z kapitału dyspozycyjnego.

RADA NADZORCZA
Spółki Akcyjnej p. f.
„PEPEGE“ Polski Przemysł Gumowy, S. A.
W GRUDZIĄDZU

zawiadamia niniejszem Akcjonariuszów, że w dn. 9 października 1931 r., o godz. 1 po poł. odbędzie się w biurze Notariusza Juliana Siennickiego w Warszawie, przy ul. Kapucyńskiej pod Nr. 6 (w gmachu Hipoteki)

**NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

powyższej Spółki Akcyjnej z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Przedstawienie obecnej sytuacji przedsiębiorstwa i powzięcie dotyczących uchwał;
- 2) Złożenie w ręce Walnego Zgromadzenia mandatów wszystkich członków Rady Nadzorczej oraz wybór nowej Rady Nadzorczej;
- 3) Wolne wnioski.

Akcje dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli złożone zostaną Nadzorowi Sądowemu Spółki przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucjach kredytowych krajowych, lub w ich oddziałach zagranicznych, stosownie do art. 18 statutu Spółki.

Rada Nadzorcza

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ
ZAKŁADY MECHANICZNE
„URSUS“

W myśl art. 129 prawa o spółkach akcyjnych podaje do wiadomości PP. Wierzycieli Spółki Akcyjnej Zakłady Mechaniczne „Ursus”, iż na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów, odbytem w siedzibie Spółki Akcyjnej przy ul. Królewskiej Nr. 18, w dn. 24 sierpnia r. b., o godz. 19 (7 wieczorem), postanowiono

**obniżyć kapitał zakładowy Sp. Akc. „Ursus”
z sumy zł 1,500.000'00 do sumy zł 250.000'00.**

PP. Wierzyciele Spółki Akcyjnej mają prawo w myśl art. 122 i 139 prawa o spółkach akcyjnych w ciągu roku od dn. 10 października 1931 r., t. j. do dn. 10 października 1932 r., zgłosić swoje pretensje w siedzibie Spółki Akcyjnej „Ursus” w Warszawie przy ul. Królewskiej Nr. 18 w godzinach od 8 rano do 16 (4 po poł.). PP. Wierzycieli, którzy w terminie, przewidzianym w art. 129 prawa o spółkach akcyjnych, nie zgłoszą swoich pretensyj uważać się będzie za zgadzających się na obniżenie kapitału akcyjnego po myśli art. 122 prawa o spółkach akcyjnych.

Z A R Z Ą D

Spółki Akc. „Siła i Światło“

podaje niniejszym do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że z dn. 19 września r. b. rozpoczęta zostanie

wypłata dywidendy w wysokości 10%

t. j. zł 5 od akcji 50-złotowej za kupon Nr. 5.

Dywidendę wypłacać się będzie w biurze Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 94, codziennie w godzinach od 11 do 13, a w soboty od 11 do 12.

**Zarząd Fabryki Lamp, Bronzów i Wytrobów Metalowych
JAN SERKOWSKI, S. A.**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 10 października 1931 r. o godz. 5 po południu w siedzibie Spółki przy ul. Nowolipie Nr. 76/78 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Ustalenie wynagrodzenia dla władz Spółki; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni co najmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia zdeponować w biurze Zarządu akcje, lub dowody depozytowe na posiadane akcje.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ
ZAKŁADY MECHANICZNE
„URSUS“

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Spółki, iż na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów, odbytem w dn. 24 sierpnia 1931 r., o godz. 19 (7 wieczorem) w siedzibie Spółki przy ul. Królewskiej Nr. 18, postanowiono:

**„pokryć stratę za 1930 rok
w sumie zł 1,304.994'54**

przez spisanie z kapitału zakładowego, wynoszącego obecnie zł 1,500.000'00, który to kapitał wyniesie wtedy sumę zł 195.005'46 i jednocześnie uzupełnić ten kapitał drogą dopłat ze strony akcjonariuszów do wysokości sumy zł 250.000'00, tudzież wezwać akcjonariuszów do skutecznego odpowiednich dopłat”.

Wobec tej uchwały Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Mechaniczne „Ursus” wzywa PP. Akcjonariuszów do **wpłacenia w ciągu półroka** od daty 24 sierpnia 1931 r. (§ 23 statutu Spółki Akcyjnej Zakłady Mechaniczne „Ursus”), na każdą akcję 300-złotową jedenastu złotych, do zgłoszenia w tym celu swoich akcji w siedzibie Spółki Akcyjnej Zakłady Mechaniczne „Ursus”, ul. Królewska Nr. 18. Wobec zmniejszenia kapitału akcyjnego, każdy akcjonariusz otrzymuje po skutecznieniu dopłaty za dwie akcje 300-złotowe jedną akcją nową stożłotową.

BIBLIOTEKA EKONOMICZNA

TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA”

DAWNEJ

„PRZEMYSŁ i HANDEL”

	zł		zł
1 — 18) bez serji — wyczerpane.		42) Tom XXIV — <i>Stefan Konopski</i> . — Ochrona celna w poszczególnych państwach w świetle badań międzynarodowych (wyczerp.)	1'00
19) Tom I — <i>J. Kulikowski</i> . — Bankowość polska i problem jej sanacji. 1926 (wyczerp.)	1'20	43) „ XXV — <i>Henryk Romanowski</i> . — Obrót bezgotówkowy (wyczerpane)	1'00
20) „ II — <i>Dr. J. Podkomorski</i> . — O właściwej formie monopolu spirytusowego w Polsce, 1926	0'70	44) „ XXVI — <i>Karol Bajer</i> . — Zarys uprzemysłowienia Woj. Łódzkiego ze specjalnem uwzględnieniem przemysłu włókienniczego	1'50
21) „ III — <i>Dr. F. Młynarski</i> . — Międzynarodowe znaczenie spadku złotego, 1926	1'50	45) „ XXVII — <i>Dr. Stanisław Wachowiak</i> . — Targi i wystawy w Polsce	1'00
22) „ IV — <i>St. Pszczółkowski</i> . — Stabilizacja kursu złotego, 1926 (wyczerp.)	1'20	46) „ XXVIII — <i>Jan Miklaszewski</i> . — Ogólny rzut oka na rozwój produkcji leśnej i obrotu drzewnego Polski współczesnej	2'50
23) „ V — <i>Inż. Cz. Klarner</i> . — Dorobek czterech miesięcy (dwie mowy program.), 1926	1'00	47) „ XXIX — <i>Inż. Czesław Klarner</i> . — Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce	2'00
24) „ VI — <i>Dr. L. Barański</i> . — Uwagi nad obiegiem pieniężnym w Polsce w latach 1924 — 1926, 1926	1'50	48) „ XXX — <i>Inż. Jędrzej Moraczewski</i> . — Roboty publiczne	0'80
25) „ VII — <i>F. Prochaska</i> . — Klauzula największego uprzywilejowania (wyczerp.)	1'50	49) „ XXXI — <i>Władysław Gieysztor</i> . — Przedsiębiorstwa państwowe	1'00
26) „ VIII — <i>A. Siebeneichen</i> . — Rozwój czy upadek portu gdańskiego (wyczerp.)	1'20	40) „ XXXII — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Wojna w życiu gospodarczem Polski	1'00
27) „ IX — <i>J. Gieysztor</i> . — Tranzyt jako problem międzynarodowy	1'00	51) „ XXXIII — <i>Dr. Marcin Szarski</i> . — Bankowość polska (wyczerp.)	1'50
28) „ X — <i>Gustaw Taube jr.</i> — Komercjalizacja Warszawy	1'50	52) „ XXXIV — <i>Inż. Dr. Stanisław Olszewski</i> . — Fosforyty polskie i ich znaczenie gospodarcze	1'00
29) „ X — <i>Wincenty Jastrzębski</i> . — Zadania i metody pracy Komisji Ankietowej (wyczerp.)	1'00	53) „ XXXV — <i>Prof. Dr. Witold Staniewicz</i> . — Uwagi o reformie stosunków rolnych w Polsce	1'50
30) „ XII — <i>Stanisław Pszczółkowski</i> . — Kredyty zagraniczne i ich rola w polskiej polityce kredytowej	2'50	54) „ XXXVI — <i>Janusz Butler</i> . — Konkurencja portów bałtyckich w świetle współzawodnictwa kolei polskich i niemieckich	1'50
31) „ XIII — <i>Z. R. Gawroński</i> . — Zwalczenie trustów w Stanach Zjednoczonych	2'00	55) „ XXXVII — <i>Adolf Peretz</i> . — Od kartelu do koncernu	3'00
32) „ XIV — <i>S. Fr. Królikowski</i> . — W sprawie metody obliczania stawek celnych (wyczerp.)	1'50	56) „ XXXVIII — <i>J. Mieszalski</i> . — Wpływ wzrostu budżetów na obciążenie dochodu społecznego zagranicą i w Polsce	1'50
33) „ XV — <i>St. Starzyński</i> . — Położenie klasy robotniczej po przewrocie majowym	1'20	57) „ XXXIX — <i>Feliks Młynarski</i> . — Reforma waluty dewizowo-złotowej	1'50
34) „ XVI — <i>J. Kulikowski</i> . — Rozbudowa miast i jej finansowanie	2'00	58) „ XL — <i>Dr. Henryk Gruher</i> . — Stan kwestji mieszkaniowej w Polsce	1'00
35) „ XVI — <i>S. Szwalbe</i> . — Polityka państwa w zakresie obrotu żytem (wyczerpane)	2'00	59) „ XLI — <i>Stanisław Sasorski</i> . — Podstawy rewizji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem	1'50
36) „ XVII — <i>S. Starzyński</i> . — Stan Finansowy Polski w roku 1927	2'00	60) „ XLII — <i>Tadeusz Woynowski</i> . — Kształtowanie się cen chleba w Polsce	2'00
37) „ XIX — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim (wyczerp.)	2'00	61) bez serji — <i>Stefan Starzyński</i> . — Rola Państwa w życiu gospodarczem	1'00
38) „ XX — <i>Henryk Rozenberg</i> . — Polityka Państwa w dziedzinie zaopatrzenia ludności w chleb (wyczerpane)	1'50	62) „ „ — <i>Stefan Starzyński</i> . — Życie gospodarcze a ustrój państwa	1'50
39) „ XXI — <i>Zygmunt Karpiński</i> . — Waluta złota i pozłacana	1'50		
40) „ XXII — <i>Jerzy Lubowicki</i> . — Zasady reformy podatkowej	3'00		
41) „ XXIII — <i>Marjan Turcki</i> . — Problem aktywizacji bilansu handlowego	3'00		

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH ORAZ BEZPOŚREDNIO W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” — WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, POK. 26

„POLMIN”

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
SIEDZIBA DYREKCJI: LWÓW, ULICA SZPITALNA Nr. 1

TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21

FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
W DROHOBYCZU — TELEFON 105

REPREZENTACJA W WARSZAWIE
ul. Szkolna 2; telefony: 70-84, 114-75, 512-33 i 177-8

Reprezentacja w Gdańsku — Polish Petroleum Company — Krebsmarkt 7 — 8
Przedstawicielstwa zagraniczne we wszystkich stołecznych miastach Europy

POLECA ZNANE ZE SWEJ PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

OLEJE I SMARY SAMOCHODOWE

Polmin AS, Polmin AL, Polmin AZ, Polmin AF, Polmin AP, Polmin AD i Polmin AT

OLEJE CYLINDROWE, ODPOWIEDNIE DO
WSZYSTKICH WARUNKÓW PRACY. WYSOKOGA-
TUNKOWE OLEJE ŁOŻYSKOWE. OLEJE DO
SILNIKÓW SPALINOWYCH, DO KOMPRESORÓW PO-
WIETRZNYCH I KOMPRESORÓW CHŁODNICZYCH.
OLEJE TURBINOWE i TRANSFORMATORO-
WE. OLEJE WIERTNICZE. TŁUSZCZE MA-
SZYNOWE. SMARY DO LIN I KÓŁ ZĘBATYCH.
SMARY DO WÓZKÓW KOPALNIANYGH I OLEJE
OSIOWE. — PARAFINĘ, ŚWIECE, WAZE-
LINĘ TECHNICZNĄ. — BENZYNY: EKSTRAKCYJ-
NĄ, LOTNICZĄ, SAMOCHODOWĄ I MOTOROWĄ. —
NAFTE: RAFINOWANĄ I SILNOPLOMIENNĄ. OLE-
JE GAZOWE. ASFALTY BEZPARAFINOWE I PARA-
FINOWE. SULFOKWASY, KWASY NAFTENOWE.

ODDZIAŁY W KRAJU:

BIAŁYSTOK, ul. Warszawska 7, tel. 10-34

WARSZAWA, ul. Szkolna 2, tel. 714-75

KRAKÓW, ul. Szczepańska 9, tel. 15-82

POZNAŃ, ul. św. Marcina 18, tel. 35-36

LUBLIN, ul. Krak. Przedm. 46, tel. 10-74

SOSNOWIEC, ul. Naftowa 4, tel. 2-08

LWÓW, ul. Szpitalna 1, tel. 3-23

TORUŃ, ul. Mostowa 17, tel. 3-99

ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 152, tel. 6-27,

WILNO, ul. Jagiellońska 8, tel. 1-72

SKŁADY WŁASNE I KOMISOWE:

BIAŁYSTOK, BIELSK PODLASKI, BIŁGORAJ, BĘDZIN, BRODY, BYDGOSZCZ, CHELM, DOLINA, DRO-
HOBYCZ, GARWOLIN, GDYNIA, GRUDZIĄDZ, JAROSŁAW, KALISZ, KIELCE, KOŃSKIE, KOŁOMYJA,
KOWEL, KRAKÓW, KRASNYSTAW, LIDA, LUBLIN. LUBARTÓW, LWÓW, ŁĘCZYCA, ŁOMŻA, ŁÓDŹ,
MIĘDZRZEC PODLASKI, NOWOGRÓDEK, OPOCZNO, OSTROWIEC, OSTRÓW, PABJANICE, RADOM,
RADZYŃ, RÓWNE, RYKI, SANDOMIERZ, SAMBOR, SIEMIATYCZE, SIEDLCE, SKIERNIEWICE, SOBOLEW,
SOSNOWIEC, STANISŁAWÓW, STRYJ, TOMASZÓW MAZ., TORUŃ, TARNOPOL, WARSZAWA, WILNO,
WIELUŃ, WIERZBNIK, WÓLKOWYSK, WŁOCŁAWEK, ZDUŃSKA WOLA, ZŁOCZÓW, ŻYRARDÓW

WŁASNY PARK CYSTERNOWY

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: POKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ

C Z Y N N O Ś C I B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSLA I INNE DOKUMENTY (FRACHTY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO WIERZYCIELA.

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DALSZYCH ZLECENI, SAMA DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYLOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

Z L E C E N I A G I E Ł D O W E :

ZLECENIA GIELDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WARUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIELDOWYCH). P. K. O. SKUPIJE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYLOSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE. .. (CENTRALA W WARSZAWIE). ..

OBRÓT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ:

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWYMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCĄ PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRII, BELGII, DANII, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWII, ŁOTWY, NIEMIEC, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJ BANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE KORESPONDENCJI.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁ W KRAKOWIE)

P. K. O. wynajmuje kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach